Št. 20 (791) Leto XVI.
NOVO MESTO, četrtek,
20. maja 1965

DOLENJSKI LIST

Pozdrav borbene Kočevske

— Dragi naš tovariš Tito!

Srečni smo, da Ti ob 73. rojstnem dnevu lahko pošljemo prisrčne pozdrave in tople čestitke. Mi, sinovi borbene Kočevske, želimo vso srečo Tebi, heroju naše domovine. Tebi, ki si tako tesno povezan z vso našo najnovejšo in najslavnejšo borbo za svobodo naših narodov, Tebi, velikemu graditelju naše sreče in lepše bodočnosti, čuvarju našega miru in ponosa naših narodov, Tebi, iniciatorju vseh akcij za mir in bratstvo na svetu.

VIII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije je novo jamstvo, da je pot, po kateri nas vodiš, pravilna. Ti, ki si najboljši, najzavednejši graditelj in branitelj pravic ljudstva doma in v svetu, iskreni borec za človeka, da bo vreden svojega imena, Ti, ki bediš nad monolitnostjo Zveze komunistov Jugoslavije in uresničuješ sen delovnega ljudstva, Tebi, v vrvenju priprav na proslavo 20-letnice osvoboditve herojske Jugoslavije izpod tujega jarma, Tebi, največjemu in najdražjemu sinu mlade in lepe Socialistične federativne republike Jugoslavije, Tebi delovni ljudje partizanske Kočevske čestitamo za rojstni dan, kajti s Teboj so združeni vsi naši uspehi in delovne zmage. Ob Tebi so vse naše želje, vsi naši načrti, vse naše delo in naše življenje.

Ljubljeni tovariš Tito, dolgo še živi, vodi nas k uspehu in skupni sreči!

SREČEN ROJSTNI DAN!

Z velikim ponosom in zadovoljstvom Ti k Tvojemu triinsedemdesetemu rojstnemu dnevu pošiljamo prebivalci Novega mesta iskrene in prisrčne pozdrave.

Tvoja pot nam je svetal zgled pri našem nadaljnjem delu za izgradnjo socializma. Spoštujemo Te in radi Te imamo zaradi Tvojega boja in Tvoje skrbi za delovne ljudi. — Naši dosedanji uspehi, doseženi pod Tvojim vodstvom, nas navdušujejo, nam dajejo novih moči in poleta za izvajanje današnjih in jutrišnjih nalog. Obljubljamo Ti, da nam na tej poti nobena naloga ne bo pretežka.

Dragi tovariš Tito, Ti si vzgled in lik velikega revolucionarja. Obljubljamo Ti, da bomo še naprej hodili po poti, ki si jo začrtal, ob Tvojem rojstnem dnevu pa Ti želimo, da bi nas še dolgo vodil po poteh bratstva in enotnosti, miru in socializma.

Srečen rojstni dan, dragi tovariš Tito!

Mladina in občani novomeške občine

Dragi tovariš Tito:
VSE NAJBOLJŠE!

CQ CQ CQ de YU 3 DJR PSE AR K

Tovarišu predsedniku smo čestitali po radiu

Prvi poizkus primopredajne sekcije novomeškega radiokluba so zdaj postale redne zveze postaje YU 3 JRD z domačimi in tujimi amaterji. Najlepši dogodek za naše amaterje pa je bil prav gotovo včeraj, ko so se vključili v Titovo radijsko štafeto in prvič poslali predsedniku republike čestitko iz Novega mesta po radiu:

»Spoštovani tovariš Tito!

Ob rojstnem dnevu vam pošiljamo prek radijskih valov člani organizacij Ljudske tehnike iz Novega mesta, ki letos slavi 600-letnico ustanovitve in 20-letnico osvoboditve, iskrene čestitke z obljubo, da bomo še naprej širili tehnično kulturo na Dolenjskem!

Svet ljudske tehnike
Novo mesto«

YU 3 JRD je od Ljubljane do Kolpe edina amaterska sprejemna in oddajna radijska postaja. Člani novomeškega radiokluba so nanjo ponosni in veseli, da so lahko sporočili čestitke maršalu Titu na svoj način. — Nujno pa je, da dobi ta klub svoje prostore, saj dela v popolnoma nemogočih pogojih: ne samo, da oddajnik ni v posebnem prostoru, kot to zahtevajo predpisi — klub se stiska v istem prostoru še s Fotoklubom, z Dolenjskim letalskim centrom, Aeroklubom in občinskim odborom Ljudske tehnike!

Vreme

OD 20. DO 30. MAJA
Večje padavine z ohladitvijo pričakujemo okrog 20. in 28. maja, lepo vreme med 21. in 23. majem. V ostalem spremenljivo s pogostnimi nevihtami oziroma plohami. Dr. V. M.

ČRNOMELJ: jutri seja zbora delovnih skupnosti

Jutri, 21. maja, bo v sejni sobi občinske skupščine zasedal zbor delovnih skupnosti, ki bo analiziral doseženi plan v letošnjem prvem četrtletju ter razpravljal o problemih delitve dohodka v gospodarskih organizacijah.

SESTANEK MEDOBČINSKEGA ZLETNEGA ODBORA

Priprave na dva zleta

V soboto bo v Novem mestu sestanek medobčinskega zletnega odbora. Razpravljali bodo o tehničnih pripravah na medobčinski telovadni in športni nastop in VIII. Zlet bratstva in enotnosti v Karlovcu. V Novem mestu bo nastop 30. maja, v Karlovcu pa 13. junija. Na sestanku v soboto bodo predsedniki posameznih komisij poročali o dosedanjem delu.

Delo na cesti Pišece–Bizeljsko hitro napreduje

Na cesti Pišece — Bizeljsko hitijo delati z obeh strani in kar tekmujejo, kdo bo hitrejši; Pišečani ali Bizeljanci. Vsaka stran je prevzela polovico cestnega odseka in na sredini se že srečujejo. Buldožer še vedno dela. Zdaj navažajo kamenje. Na to podlago bodo nato nasipali še plast peska in cestišče dokončno utrdili. Občani pridno pomagajo in upajo, da bodo jeseni že lahko vozili po novi cesti.

MLADINA NA PARTIZANSKIH POTEH V ROGU

Pohod na bazo 20

V okviru proslav za dan mladosti pripravljajo družbenopolitične organizacije pohod novomeške mladine na Bazo 20. Za organizacijo pohoda so se posebej zavzeli mladinci NOVOTEKSA in armade, ki zadnji čas sploh zelo dobro sodelujejo. Kolona 10 vozil se bo v nedeljo okrog sedme ure zjutraj odpravila izpred spomenikov Na vratih proti Podturnu, kjer se bodo udeleženci zbrali v brigade in peš odšli na Bazo 20. V brigadah bodo mladinci in mladinke iz IMV, NOVOTEKSA, KRKE, gimnazije, učiteljišča, ekonomske šole, vajenske šole, taborniki in pripadniki JLA.

Po prihodu na bazo bo mladini spregovoril predstavnik Zveze borcev, potem pa bo stekel zabavni program, ki so ga pripravile kulturne skupine mladinskih aktivov. V programu bo sodeloval tudi zabavni orkester Doma JLA. Po prireditvi bo skupno kosilo, popoldne pa povratek skozi Dolenjske Toplice. V Toplicah bodo udeleženci pohoda na zdraviliškem vrtu tudi plesali.

LABODOV izvoz gre kar v redu

Težav z uvozom surovin ni, pač pa so nevšečnosti zaradi premajhnih zmogljivosti domače industrije, ki dobavlja LABODU pletenine iz uvoženih surovin – Dve tretjini svojega celotnega izvoza bo LABOD prodal na zahodna tržišča.

Tovarna perila LABOD v Novem mestu tudi letos nadaljuje z izvozom. Po planu bodo v 1965 prodali na tujih tržiščih na 150.000 dolarjev svojih izdelkov. Od tega bodo izvozili na zahodno, konvertibilno področje za 100.00 dolarjev, na vzhodno, klirinško pa za 50.000 dolarjev izdelkov.

Čeprav je njihov izvoz zaradi posebnosti v proizvodnji planiran šele v obdobju od maja naprej, so prve pošiljke na tuja tržišča odposlali že v februarju letos. Tako so v prvem četrtletju odposlali na zahodna tržišča za 12.360 dolarjev izdelkov, na vzhodna pa za 5.800 dolarjev. V razdobju od februarja do aprila je vsa proizvodnja usmerjena v izdelavo izdelkov letne kolekcije in zato takrat ne morejo pošiljati izdelkov na tuja tržišča. To, kar so že odposlali, je pravzaprav izven redne izvozne kvote.

Pravi, redni izvoz njihovih izdelkov se bo začel konec maja in se bo odvijal v obdobju junij — julij ter še naprej. Do zdaj imajo že sklenjene pogodbe za izvoz v vrednosti okoli 100.000 dolarjev na zahodna tržišča ter za okoli 13.000 dolarjev na vzhodna. Precej obetajoči razgovori za izvoz LABODOVIH srajc v Bolgariji še potekajo in vse kaže, da bo pogodba kmalu podpisana. Preko jugoslovanskih izdelkov se pogajajo še za izvoz v Holandijo, v načrtu pa imajo razgovore z lanskoletnim kupcem iz DDR. Prva večja pošiljka, ki bo štela približno 30.000 srajc, bo odposlana na tuja tržišča konec maja.

Za do zdaj sklenjene pogodbe za izvoz na tuja tržišča so surovine iz domače proizvodnje že zagotovljene. Nekaj težav je z dobavo jersey pletiva, ker odmača industrija, ki LABODU to pletivo dobavlja, nima zadostih zmogljivosti. LABOD bi v teh mesecih, ko je v proizvodnji letna kolekcija izdelkov, potreboval 45 ton jersey pletiv, tovarna, ki mu to pletivo dobavlja, pa lahko naredi na mesec le 6 ton. 13 ton jersey pletiva je LABODU že dobavila, da bi lahko v dogovorjenem roku dobavila preostanek, pa si je poiskala kooperante.

S 150.000 dolarji izvoza bo LABOD zadostil vsem potrebam po uvoženih surovinah. Pletiva, ki jih predeluje v srajce in ostale izdelke, sicer res dobiva iz domače proizvodnje, toda tovarne, ki jih proizvajajo, morajo surovino uvažati. LABOD jim mora poravnati 50 odst. deviznih sredstev, ki jih potrebujejo za uvoz surovin.

BIZELJSKO: še vedno brez gospodarja!

Bizeljanci imajo z otvoritvijo bencinske črpalke res smolo. Načrt za 1. maj se jim je spet ponesrečil. Pa ne zaradi tega, ker bi se zavlekla dela, ampak zaradi tega, ker nihče noče gospodariti z njo. Krajevna skupnost bi bila sicer pripravljena prevzeti oskrbo vozil z gorivom, vendar ji tega ne dovolijo. Zdaj tečejo dogovori s podjetjem Kovina. To je zadnja možna rešitev po odklonitvi Petroal, kmetijske zadruge in trgovskega podjetja Krka.

Utopljenec mesec dni v vodi

Neki ribič iz Krškega je našel v Savi 12. maja truplo 163 cm visokega moškega, ki je bil po izjavi preiskovalnih organov in strokovne komisije najmanj mesec dni v vodi. Za zdaj so ugotovili, da utopljenec ni umrl nasilne smrti, saj na njem niso našli znakov nasilja. Trupla še niso identificirali, zato primer še raziskujejo.

ZUNANJEPOLITIČNI TEDENSKI PREGLED

Oživljeni upi v OZN

Obe strani se strinjata, da je treba spore med državami reševati na miroljuben način in da je nujna konstruktivna in miroljubna koeksistenca ter sodelovanje med državami z različnimi družbenimi sistemi. In dalje: obe strani poudarjata, kako pomembna je podpora Organizaciji združenih narodov kot poglavitnemu instrumentu za zagotovitev miroljubnih odnosov med državami na svetu. Te besede so med drugim zapisane v skupnem sporočilu o obisku našega predsednika Tita na Norveškem, kjer je bil pretekli teden.

Obisk predsednika Tita na Norveškem torej ni bil zgolj prijateljski obisk, po svojih rezultatih pomeni prav gotovo spet pomemben prispevek k utrditvi miru.

V tem pa ostajajo dogodki v Vietnamu in Dominikanski republiki vsekakor še naprej v središču mednarodne pozornosti. Vse te dogodke pa je soj druge atomske eksplozije na Kitajskem ozaril še s posebno svetlobo.

V Dominikanski republiki so se vneli pouličnі boji. To se je zgodilo kljub sklenjenemu premirju. Položaj pa je na moč zavozlan. Pod ameriškim varstvom je vzklila še ena vlada, ki ji načeluje general Imberto, komandant vojske prejšnje vojaške junte general Wessin pa noče odstopiti. Potlej je še zakonita vlada, ki jo je imenoval parlament in ki jo vodi polkovnik Caamano. No, Wessin in Imberto sta skupaj navalila na enote ustavne vlade in v St. Domingu so hudi boji. Stvar je kot na dlani, da hočejo Američani postaviti vlado, ki bo predsedniku Johsonu po volji, če ne tako pa drugače.

Stvari pa le ne gredo tako preprosto. Razprava v varnostnem svetu OZN je bila tako burna, da ameriški predstavnik navsezadnje ni vedel ničesar povedati v obrambo ameriškega vmešavanja v zadeve Dominikanske republike. Varnostni svet je sklenil, da se sam zavzame za vso zadevo, poslal je v Dominikansko republiko svojega opazovalca in še predstavnik ZDA — je glasoval za to. In prav to je tisto, kar v tej svetovni zmešnjavi še vliva upanje, da OZN še ni padla med staro šaro, temveč da je moralna moč, ki si ji tudi ZDA ne morejo postaviti po robu.

Ves čas se že vsiljuje misel, da so OZN namenoma ohromili, da so neamreč ZDA namenoma sprožile razpravo o tistem zloglasnem 19. členu ustanovne listine, ki pravi, da nima glasovalne pravice tista članica OZN, ki ne poravna svojih finančnih obveznosti. Tako je nastal spor zaradi financiranja mirovnih operacij OZN v Kongu in na Bližnjem vzhodu, ker Sovjetska zveza ni hotela za te operacije ničesar prispevati, češ, da je bil sklep o njih izglasovan proti pravilom v OZN. Kratko malo, šlo je za razbitje OZN. In tako je potekalo vse 19. zasedanje generalne skupščine pod to ameriško grožnjo in OZN je ohromela in še tudi zdaj nič ne kaže, da bi brž okrevala. Vse skupaj pa gre za vsoto, ki je tolikšna, kolikor stane ena sama podmornica.

Kaj se je potlej zgodilo? Nato smo bili priča vse močnejšega ameriškega posega v vietnamske zadeve. Nič več se niso skrivali za »vojaškimi strokovnjaki«, ampak so začeli vojno kar pod ameriško zastavo in bombardirajo DR Vietnam. Potlej so bili znani dogodki v Kongu in zdaj se stvar suče v Dominikanski republiki. Skratka, ameriški predsednik Johnson oznanja politiko sile kot edino odrešilno politiko v dandanašnjem svetu. Tako smo se hudo nevarno približali novemu svetovnemu spopadu.

Prej, ko je bila Organizacija združenih narodov še močna, kaj takega ni bilo mogoče speljati. Velikanska večina članic obsoja takšno politiko in uporablja sleherno priložnost, da bi povedala, kako je najvišji cilj človeštva ohraniti mir ter si v njem graditi srečno prihodnost. In če smo še malo zlobni, lahko zapišemo, da so daleč mimo tisti časi, ko je Zahod odločal, kako naj sklepa tudi OZN. Torej je bilo treba tako moč svetovne organizacije zlomiti. In to so storili.

Pa če vse skupaj dobro premislimo, bi del krivde pripisali tudi Sovjetski zvezi, ki bi se lahko bolj zavzela za to, da bi rešili krizo svetovne organizacije. Navsezadnje bi lahko plačali tisti sporni denar v kakšen poseben sklad ter s tem pokazali dobro voljo in vzeli iz roke ameriškim politikom tisti adut, s katerim le-ti zdaj mahajo v zakulisnem boju proti OZN, kjer delajo družbo kitajskim voditeljem. Za zdaj še nič ni videti, da bi kazali v Moskvi kaj prida večje zanimanje za OZN in se je bati, da bolj verjamejo v iskanje zaveznikov — zdaj na primer v Franciji.

Ali ni po vsem tem jasno, zakaj je akcija nevezanih držav tako nujna, zakaj tako naglašamo pomen OZN? Ker je le v svetovni organizaciji poroštvo svetovnega miru.

Črmošnjičani še čakajo...

Nekaj let je že tega, kar v Črmošnjicah ne razpravljajo drugega kot o preureditvi trgovine in gostišča. V zadevo so drezali toliko časa, da so prišli do obljub. Splošno trgovsko podjetje Potrošnik je obljubilo zastarele in nehigienske prostore trgovskega lokala prenoviti. Načrti so že izdelani, lastništvo stavbe je urejeno, delavski svet je potrdil načrte in baje je tudi že sklenjena pogodba z gradbenim podjetjem. Zdaj je takorekoč že vse pripravljeno, le delati je treba začeti.

Kot se sliši, pa so zdaj pri Potrošniku začeli oklevati in Črmošnjičani se boje, da ne bodo spet potegnili kratke kot lani. Teden za tednom pošiljajo v Črnomelj na razne forume svoje delegacije, vendar jasnega in dokončnega odgovora še niso izvedeli...

Podobno kot z obljubami glede trgovine je tudi s prenovitvijo gostišča. Ni čudno, če torej predstavniki krajevnih organizacij iz Črmošnjic zahtevajo na vsakem sestanku v občinskem merilu odgovora na ti vprašanji in pojasnila, zakaj tako.

Kaj pa cesta Dovško– Gor. Leskovec?

Cesta proti Gor. Leskovcu je prevozna za motorna vozila samo do vasi Brezje. Tri kilometre od Brezja do Gor. Leskovca je treba še usposobiti, nato pa bo Gor. Leskovec imel dobro prometno zvezo s Senovim, ki bo za približno 10 km krajša kot je po cesti čez Blanco. Prebivalci so za gradnjo ceste v spodnjem delu Brezjega porabili že več kot 2000 ur prostovoljnega dela, pa še ni sposobna za motorna vozila. Vaščani želijo, da bi se ta del ceste kot tudi del od Brezja do Gor. Leskovca preuredila še letos in so pripravljeni sodelovati s prostovoljnim delom, če bo občinska skupščina prispevala sredstva za ostalo. Hkrati s tem bi radi uredili kapnico za zaselek Vrhe, kjer živi 35 ljudi, pa morajo eno uro daleč nositi vodo, kadar je suša. Prebivalci Vrhov bi želeli tudi to, da njihovo zemljišče predel razvrstijo iz III. v IV. proizvodni okoliš, v katerega so razvrščeni vsi hriboviti predeli v občini.

R. K.

TEDENSKI NOTRANJEPOLITIČNI PREGLED

■ ZBORI ZVEZNE SKUPSČINE, s polovico novih poslancev — so imeli te dni skupno zasedanje, na katerem je govoril podpredsednik Mijalko Todorović. Med drugim je rekel, da je prva in najvažnejša naloga premostitev sedanjih težav in nestabilnosti v gospodarstvu. Obširno je govoril o dosedanjih izkušnjah skupščine, pri čemer je poudaril, da smo prišli iz zaprtih sej v javno razpravo. Delo skupščine je organizirano tako, da omogoča neposreden vpliv delovnih ljudi.

Ko je Mijalko Todorović govoril o nekaterih nalogah skupščine, je dejal, da si moramo prizadevati, da brez zmanjšanja dejavnosti preidemo k bolj mirnemu, bolj metodičnemu in bolj sistematičnemu delu, da bi lahko imeli stalno pred očmi celoto, da ne bi opustili nič važnega in da bi tako pravočasno in po vrstnem redu izpolnjevali naloge.

Zaradi odhoda na novo dolžnost so razrešili podpredsednika ZIS Miloša Minića in na njegovo mesto izvolili Jakova Blaževa. Iz istih razlogov so razrešili tudi podpredsednika Veljka Zekovića in člana Broka Temelkovskega. Za nove člane ZIS so bili izvoljeni: Filip Bajković, Martin Cetinić, Aleksander Grličkov in Geza Tikvicki. Na zasedanju kulturno prosvetnega zbora so izvolili za novega predsednika tega zbora Djura Kladarina.

■ ANKETA REPUBLIŠKEGA SEKRETARIATA ZA DELO, ki je bila izvedena lani, je zajela 523 gospodarskih organizacij. S to anketo so ugotovili, da so močno popustila prizadevanja delovnih kolektivov za izpopolnitev sistemov notranje delitve. Večina opravlja delitev po vsakoletnih razmerah in potrebah. Anketa je tudi ugotovila, da je še močno v rabi način delitve, ki spominja na »določanje plač«. Ugotovitve ankete opozarjajo, da je treba posvetiti izpopolnjevanju in nadaljnjemu izgrajevanju sistemov notranje delitve več pozornosti, ker bodo sicer posledice te zanemarjenosti zelo hude.

■ 20 LET PRIMORSKEGA DNEVNIKA pomeni dve desetletji boja za pravice slovenske narodnostne manjšine v Italiji in prizadevanj za ustvarjalno sožitje dveh narodov. Člani kolektiva tega edinega slovenskega dnevnika v Italiji, ki je zrasel iz medvojnega partizanskega dnevnika, so v krogu številnih bralcev in gostov s Tržaškega, Goriškega in Slovenske Benečije ter iz Ljubljane proslavili jubilej v znamenju dogovora o prihodnjih nalogah. Ob tej priložnosti je izšla posebna številka Primorskega dnevnika s tehtnimi prispevki in obširnim seznamom Slovencev, ki so padli v boju proti fašistični strahovladi. — Te dni se mudi v Trstu na obisku delegacija glavnega odbora SZDL Slovenije, ki jo vodi predsednica Vida Tomšičeva. Na sprejemu, ki ga je na čast delegacije priredil predsednik slovenske kulturno gospodarske zveze Boris Race, je Vida Tomšič med drugim dejala, da velja obisk delegacije vsej manjšini in da je odnos do manjšin merilo demokratičnosti politike.

OBRNJENI K JAVNOSTI

■ SLAVJE V POLJANI PRI PREVALJAH, kjer so bili zadnji boji druge svetovne vojne, je potekalo v prisrčnem vzdušju. Na zborovanju je govoril član izvršnega komiteja CK ZKS Mitja Ribičič, ki je med drugim dejal, da je sovražnik do zadnjega nudil odpor prodirajoči partizanski vojski, čeprav ni imel več nobenih možnosti na uspeh, ker je hotel zadati novi Jugoslaviji usodni udarec. To mu ni uspelo.

■ POPLAVE V BOSNI IN SRBIJI so prizadejale ogromno materialno škodo, ki jo cenijo na več deset milijard dinarjev. Pritoki Save ter Zahodna in Južna Morava so se razlili, da bi na svojem pohodu uničevali naselja, ceste, železniške proge in vse drugo, kar je z velikim trudom ustvaril človek. Zlasti veliko pustošenje je povzročilo razbesnelo vodovje v Ovčarski soteski v Srbiji. V vseh krajih so storili vse, da bi rešili, kar se je rešiti dalo in da bi čimprej odstranili sledove poplav.

■ TEŽAVE GRADBENIH DELAVCEV. O tem piše beograjski dopisnik »Dela« v svojem komentarju na tretji strani ponedeljkove številke. Med drugim ugotavlja, da se nasploh sicer položaj gradbenih delavcev popravlja, vendar je ta posplošena ugotovitev za nekatere nujno netočna. Konkretni podatki namreč govore, da še marsikje ni poskrbljeno za zadovoljivo stanovanje. Lani je bilo preko štiri milijone izgubljenih delovnih dni zaradi poškodb in bolezni in tako dalje. Vse to kaže, da v nekaterih gradbenih podjetjih doslej niso izkoristili vseh možnosti za izboljšanje življenjskih pogojev svojih delavcev, ki so jih imeli.

■ PREMALO SO RAPRAVLJALI O ČLOVEKU, sta glede samoupravljanja v zdravstvu ugotavljala dva skupščinska odbora socialno zdravstvenega zbora. Samoupravni organi v zdravstvu so doslej obravnavali pretežno le materialna vprašanja, premalo skrbi pa so posvečali človeku, odnosom do pacientov in tako dalje.

KRATKE IZ RAZNIH STRANI

■ Bonn priznal Tel Aviv. Zahodna Nemčija je pretekli teden priznala Izrael ter s tem sprožila sklep arabske lige, po katerem so vse njene članice — 10 arabskih držav — pretrgale diplomatske odnose z Bonnom. Med arabskimi državami tri niso sledile sklepu arabske lige: Tunizija, Maroko in Libija.

■ Obletnica avstrijske državne pogodbe. Na Dunaju so svečano proslavili deseto obletnico podpisa avstrijske državne pogodbe. Na slavje so prišli tudi zunanji ministri štirih velikih, (Sovjetska zveze, ZDA, Velike Britanije in Francije) pa so po svetu na tihem upali, da bodo tile tudi zdaj sedli za zeleno mizo, kot so pred desetimi leti, ko so prav s podpisom avstrijske državne pogodbe oznanili odtajanje hladne vojne. Upi pa so bili prezgodnji. Nasprotja so prevelika, da bi bila zdaj kakšna korist od takega sestanka. Sešla pa sta se le dva: Gromiko in Couve de Murville — potlej, ko sta druga dva že odpotovala.

■ Konferenca v Winnebi. V ganskem mestecu Winneba je bila pretekli teden konferenca azijsko-afriške solidarnosti, katere se je udeležila kot opazovalec tudi naša delegacija. Ob koncu so sprejeli vrsto resolucij, v katerih se zavzemajo za osvoboditev kolonialnih narodov, za svobodo in neodvisnost ter nevmešavanje v notranje zadeve drugih. Kljub temu, da je bila kitajska delegacija kaj glasna na tej konferenci, je ostala osamljena s svojimi vojno hujskaškimi stališči. Konferenca je še sklenila, da se ta organizacija razširi še na Latinsko Ameriko in bo prihodnja konferenca na Kubi že konferenca treh celin. Ta bo leta 1966.

ŠE ENKRAT: „Prej Teddy, zdaj Bobby"

VELETEKSTILOVA poslovalnica v Črnomlju o problematiki prodaje tekstilnega blaga, odkar so cene zamrznile

V Dolenjskem listu štev. 19 je bila pod tem naslovom opisana problematika prodaje tekstilnega blaga v naši poslovalnici. Medtem ko je v uvodu in zaključku članka obdelana načelna problematika, je vmes vseeno izzvenelo tako, da je vzrok zastoja prodaje blaga to, da nismo k prošnjam za odobritev novih cen prilagali dokumentacije v skladu z zakonitimi predpisi.

V osebnem stiku s piscem članka smo ugotovili, da prejemajo pristojni občinski organi za cene stalna in dodatna pojasnila, s katerimi se razčiščuje položaj cen. Na podlagi teh dodatnih pojasnil pa smo prejeli soglasje k cenam s popolnoma nespremenjeno dokumentacijo, kakršno smo predložili že k prvemu zahtevku. Zastoja v prodaji torej ni po naši krivdi!

Ker je trgovina potrošniku najbližja, je navadno ona kaj hitro kriva visokih cen, zato bi radi tudi mi prispevali nekaj načelnih pripomb k sicer nujno potrebnim predpisom za ustalitev cen.

Od 22. marca do danes še noben pristojni organ ni izdal točnega in za trgovino nujno potrebnega pojasnila, kaj se smatra za nov proizvod. Ali je torej artikel Bobby, katerega je dala na trg tovarna z morebitno zelo majhno kvalitetno ali vzorčno razliko od prejšnjega Teddyja (s soglasjem zveznih organov za cene) smatrati za nov proizvod? Če je tako, bo v nekaj mesecih smatrati vse tekstilne proizvode za nove proizvode (v naši poslovalnici imamo okoli 2000 raznih artiklov)! Potrošniki bodo namreč še naprej silili proizvalajca in trgovino, da bosta opustila proizvodnjo in prodajo npr. Bobbyja in začela proizvajati npr. Jimmyja in tako naprej. Znano je, da se v drugih strokah proizvodi ne menjavajo tako hitro. Mi se ne bojimo dodatnega dela s tem v zvezi, vendar je vprašanje, če bo tako obširna administracija doprinesla svoj delež k stabilizaciji cen?!

Glede dokumentacije, skladne s predpisi, pa naslednje: Prošnje za dajanje soglasja k ceni je treba vlagati na tiskovinah, ki vsebujejo 10 kolon za 10 podatkov. Podatki v devetih kolonah so smiselni, izvedljivi in za presojo upravičenosti zahtevka tudi potrebni. Deseti podatek pa je treba vpisati pod rubriko: »Katero drugo trgovsko podjetje je imelo za isti proizvod na dan 22. marca 1965 isto ceno?« Na to vprašanje pa ni mogoče odgovoriti!

Vsaka tekstilna trgovina stremi za tem, da bi imela čim več različnega blaga. Če bi hoteli torej odgovoriti na deseto vprašanje, bi morali še pred vložitvijo zahtevka hoditi od trgovine do trgovine v Črnomlju in spraševati za enak proizvod. Če ga v Črnomlju ne bi imeli, bi ga morali iskati v trgovinah po sosednjih krajih — v Novem mestu, Ljubljani in drugje. To ni izvedljivo, saj bi bilo treba za naših 2000 različnih proizvodov prepotovati vso državo križem in počez. Kak ekonomski smisel bi s tem dosegli, si lahko ustvari sodbo tudi potrošnik sam.

Namen, ki ga skušamo z novoizdanimi predpisi doseči, je jasen, prav tako jasna pa bi morala biti dodatna navodila, ki jim sledijo. Vsi smo dolžni k ustalitvi tržišča prispevati, kazanje s prstom na nepravo mesto pa gotovo ne bo rodilo zaželenih uspehov.

JANKO VRANEŠIČ

GRIZEM, GRIZEŠ, GRIZE...

— Poglej, tale dva še vedno razpravljata o kalkulativni vrednosti delovnih mest

Tovarna papirja se je odločila za uvoz lesa!

Po celi vrsti posvetov z republiškimi in zveznimi organi o tem, kako odpraviti pomanjkanje celuloznega lesa, ki je hromilo proizvodnjo v krški tovarni, se je uradno stališče nagnilo v prid uvoza papirja. Pristojni organi so menili, da bi se z uvozom lesa spet zmanjšala skrb gozdarske proizvodnje za zagotovitev domačih surovin. Kolektiv in samoupravni organi tovarne papirja v Krškem pa so se kljub temu odločili za uvoz celuloznega lesa in so pri Jugobanki zaprosili za kredite. Vse kaže, da domačih surovin še ne bo kmalu dovolj, tovarna pa mora obratovati. Precej krivde za pomanjkanje celuloznega lesa je v lokalističnem zapiranju občinskih meja, ker vse občine stremijo, da bi najprej zagotovile dovolj surovin svoji lesni industriji in šele nato dovoljujejo prodajo presežkov večjim, pomembnejšim obratom, ki so odvisni od surovinske osnove na širšem območju. Prav ta lokalistična zaprtost pa je povzročila, da je kolektiv Tovarne celuloze in papirja v Krškem že več kot pol leta kar se da slabo založen s surovinami. Nič čudnega torej, če se je ob dejstvu, da se ne obeta skorajšnja rešitev, odločil za uvoz celuloznega lesa.

Bo mlekarna v Ribnici zaprta?

Na vratih mlekarne v Ribnici že nekaj dni visi in razburja potrošnike listek, na katerem piše, da bo mlekarna poslovala samo do konca maja. Ko smo se zanimali, zakaj tako, smo zvedeli:

Mlekarna posluje z izgubo in prodaja mleko po 65 din liter, baje pa jih toliko stane že pri nabavi. Tako so potrošniki mleka, ki ga pokupijo vsak dan okoli 200 litrov, postavljeni pred izbiro: ali bodo kupovali mleko pri okoliških kmetih, ali pa v mlekarni, če bo pristojni organ pri občinski skupščini ugodil zahtevam mlekarne in dovolili, da bo prodajala mleko po 80 din liter.

V obeh primerih pa bo prizadet potrošnik. Da bi našli kakšno drugo rešitev — ne verjamemo!

POPUST od 20 - 50 odstotkov

LASTNIKI TUJIH PLAČILNIH SREDSTEV – DEVIZ!

»BRODOKOMERC« — Rijeka, Beogradski trg 3, je s svojimi prodajnimi organizacijami priskrbel svojim kupcem pri nakupu za devize veliko izbiro industrijskega materiala po specialno znižanih cenah (tudi po 50 odst.), kakor sledi: televizijske sprejemnike, gramofone in ostalo — tovarn:
»RADIOINDUSTRIJA — ZAGREB« (RIZ) — Zagreb; »RUDI ČAJEVAC« — Banja Luka; »ELEKTROINDUSTRIJA« (RR) — Niš; hladilnike tovarn: »OBOD« — Cetinje, »GEORGIJ NAUMOV« — Bitola; šivalne stroje tovarne »VLADO BAGAT« — Zadar

ter z 20 odst. popustom ves ostali industrijski material iz maloprodajne trgovske mreže, ves gradbeni material in ostali material za gradnjo hiš (cement, strešnik, opeka, betonsko železo, pocinkana pločevina itd.), nadalje hiše, stanovanja in tovorna vozila TAM (2,5 t) s 30 odst. popustom.
Za zgoraj navedene izdelke, posebno pa za gradbeni material, sporočite glede nakupa naslednjim našim prodajnih organizacijam:

Ljubljana, Poljanska cesta 20 c – tel. 314-280

RIJEKA, Beogradski trg 3, tel. 25-324; BEOGRAD, 7. Jula 59, tel. 622-249; ZAGREB, Jurišićeva ul. 14, tel. 24-138; SPLIT, Titova obala 2, tel. 24-80; ŠIBENIK, Obala oslobodjenja b. b., tel, 22-75; ZADAR, Poljana Vlad. Gortana 5, tel. 21-47; DUBROVNIK, Gruska obala 27, tel. 40-08; PLOČE, Hotel »Jadran«, tel. 20; KOPER, Nbrežje J. Mornarice, tel. 21-512; PULA, Kovačićeva 16, tel. 26-71; ROVINJ, Ul. A. Rismonda 21, tel. 81-220.

NAČIN VPLAČILA:

1. IZ INOZEMSTVA z bančnim nakazilom v korist računa 433—11—1—95 »BRODOKOMERC« — RIJEKA pri Narodni banki, filiali Rijeka
   — s čekom na »BRODOKOMERC« — Rijeka, toda v korist naših državljanov
   — s poštno nakazni[illegible] na »BRODOKOMERC« ali na katero drugo poslovno organizacijo z naslovom osebe v Jugoslaviji in nakazilom na hrbtni strani nakaznice.
2. IZ TUZEMSTVA s prenosom z lastnih deviznih računov na račun »Brodokomerc«, Rijeka, št. 433—11—1—95 pri Narodni banki, filiala Rijeka.
   — z inozemskimi bančnimi čeki, ki imajo ime naročnika, z vplačilom pri najbližji filiali Narodne banke, toda v korist našega gornjega računa
   — s čekom na »Brodokomerc«, Rijeka, toda v korist naših državljanov
   — z vplačilom v gotovini v eni izmed gornjih prodajnih organizacij; če pošljete gotovino na naš naslov priporočeno ali v vrednostnem pismu.

V vseh primerih morate natančno navesti ime in naslov vplačila.

Plačate lahko v eni izmed naslednjih valut:

ameriški dolar	belgijski frank
kanadski dolar	avstrijski šiling
angleški funt	švedska krona
francoski frank	danska krona
nemška marka	švicarski frank
italijanska lira	norveška krona
holandski gulden	

»BODOKOMERC« s svojo dobro organizacijo omogoča svojim kupcem, da bodo lahko svoja vplačila hitro realizirali.

NOVOLES: še vedno težave!

NOVOLES je do konca aprila prodal na tujih tržiščih za 360.000 dolarjev izdelkov – Stalno izpreminjanje izvoznih določil ovira uvoz reprodukcijskega blaga – Jugobanka je šele po 6 mesecih zavrnila izplačilne naloge za uvoženo reprodukcijsko blago, v NOVOLESU pa so bili prepričani, da je blago že plačano – Iz premajhne kvote za 1965 bodo morali plačati še neplačano reprodukcijsko blago uvoženo lani, kar gotovo ne spodbuja k večjemu izvozu.

NOVOLES šteje med stare izvoznike v lesni stroki in ima, kar je razumljivo, na tujih tržiščih že bogato tradicijo. Letos bodo izvozili za 1,250.000 dolarjev svojih izdelkov, pretežni del na zahodna tržišča, kamor bodo odposlali za 1,082.000 dolarjev vrednosti. Izvoz v prvem četrtletju se je odvijal dokaj ugodno, saj so do konca aprila odposlali za 360.000 dolarjev blaga. Za 351.220 dolarjev izdelkov so prodali na tržišča zahodne Evrope, preostanek pa na vzhodna tržišča.

Kolektiv ima letos precejšnje težave z uvozom reprodukcijskega blaga. Lanski plan izvoza so uresničili 93 odstotno. Ker ga niso uresničili v celoti, jim je Jugobanka konec februarja zavrnila 6 mesecev prej dostavljene plačilne naloge za približno 20 milijonov obračunskih dinarjev. Te naloge je NOVOLES izstavil Jugobanki za plačilo lani dobavljenega reprodukcijskega blaga iz uvoza. Ker je banka zavrnila naloge šele letos, ko so v NOVOLESU že izdelali plan potreb po reprodukcijskem blagu iz uvoza za 1965, teh neplačanalogov seveda niso upoštevali v planu potreb. 20 milijonov obračunskih dinarjev sicer ni velik znesek, je pa velik za NOVOLES, ki uporablja zelo malo reprodukcijskega blaga iz uvoza. Ta znesek, ki ga bodo morali obračunati iz kvote, odobrene za 1965, jim bo povzročal toliko več težav tudi zato, ker je letos veliko pomanjkanje reprodukcijskega blaga na domačem tržišču. Ker ni več domače žice za šivanje zabojev, jo morajo zdaj uvažati, da lahko šivane zaboje izvažajo in zadostijo že sklenjenim pogodbam.

S cenami izdelkov na tujih tržiščih ni težav, ker so cene tam stalne. Nevšečnosti pa imajo s cenami končnih izdelkov, saj morajo prodajati izdelke tovarne drobnega pohištva v izgubo. Pogodbe so bile podpisane že pred letom ali dvema, cene pa so bile takrat ugodne. Cene na tujih tržiščih so ostale neizpremenjene, pri nas pa so medtem porasle cene surovin, pomožnih materialov, uslug in elektrike. Približno 50 odst. izgube pri izvozu izdelkov tovarne drobnega pohištva je povzročene s povečanimi cenami osnovnih surovin, ostalih 50 odstotkov pa s cenami pomožnih materialov in uslug.

Rekorden promet na novomeškem sejmišču

Ker sta prejšnji sejem, 3. maja in delno naslednji sejem, 10. maja, odpadla, je bil na ponedeljkovem sejmu za prašiče v Novem mestu, 17. maja, dosežen letos rekorden promet. Kupcem je bilo na voljo 1698 pujskov raznih velikosti, prodali pa so jih 1296. Za manjše so zahtevali 7000 do 12.000 din, za večje pa od 12.500—22.000 din. Cene so od zadnjega sejma ostale skoraj neizpremenjene.

KLOPOTEC

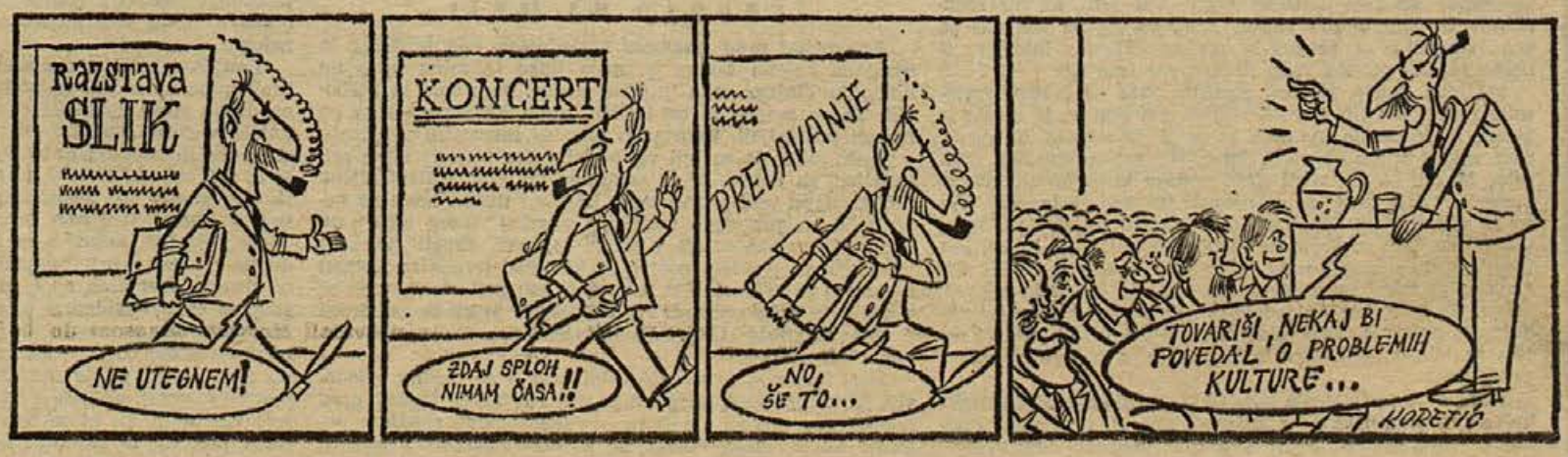

Osvoboditev domovine pred 20 leti

(4)

10. III. je sovražnik v štirih kolonah prodiral proti položajem 15. brigade iz smeri Žvirč proti Hinjam in jih zasedel. Brigada sovražnika ni mogla zadržati in šele 13. marca je 4. brigadi in jurišnemu bataljonu uspelo pregnati sovražnika iz teh položajev.

V drugi polovici marca je sovražnik okrepil svoj pritisk na Suho krajino in prišlo je do borb s približno 300 mož močno sovražno kolono na višinah 503 in 516. Sovražnik je bil odbit, prav tako je 9. brigada zavrnila sovražno kolono pri Ratju.

24. III. je bataljon 9. brigade pregnal 60 mož močno sovražno patruljo pri Žvirčah, kjer je ponovno prišlo do bojev 26. III.

27. III. so enote 18. divizije napadale sovražni postojanki na Kalu in Korinju, zavzele nekaj bunkerjev in porušile nekaj po sovražniku zasedenih in utrjenih hiš. Zaradi preutrujenosti borcev postojanki nista bili povsem osvojeni.

V aprilu 1945 je začel sovražnik z več strani in močnimi kolonami vdirati v Suho krajino. Po poročilih štabov 15. in 18. divizije za čas med 8. in 17. aprilom 1945 so se boji v Suhi krajini razvijali tako:

Sovražnikovi vdori v Suho krajino

8. IV. sta 8. in 10. brigada z naskokom odbili tri sovražne kolone v jačini 500 mož zapadno od vasi Žvirče.

9. IV. sta 15. in 24. brigada bili v bojih s približno 300 mož močno sovražno kolono, ki je prodrla iz Kočevja v bližino Smuke, in jo pregnali. 8. brigada je ob podpori tankov pregnala 300 mož močno sovražno kolono na odseku Hinje—Pleš. 9. brigada je z naskokom odbila kakih 150 mož močno kolono, ki je iz Žužemberka vdrla na višini 503 in 516. Istega dne sta 5. in 12. brigada prodrli preko Krke, napadli in likvidirali sovražne postojanke Vinkov vrh, Mali in Veliki Lipovec in Dvor.

10. IV. sta 15. brigada in jurišni bataljon 15. divizije napadla in odbila sovražnika, ki je prodiral proti Smuki, enote 15. divizije pa so bile ves dan v težkih bojih na odseku Hinje—Prevole—višina 574—Vršiček. V bojih je sodelovala tudi artilerija.

Sovražnik je medtem dobival stalna ojačenja in 11. IV. sta bili 15. in 18. divizija ves dan v bojih s kakimi 2000 mož močno sovražno kolono, ki je iz Smuke vdrla na Primož in na Luško gorico v Rogu. Sovražno prodiranje je podpiral močan ogenj topništva in minometalcev, sovražnika pa je obstreljavala tudi naša artilerija. Boji pri Smuki so se nadaljevali tudi naslednjega dne, 13. aprila pa je sovražnik vdrl na odsek Topla reber—Sv. Peter—višina 898—Rdeči kamen—višina 912.

Boji so bili izredno ostri in položaji so prehajali iz rok v roke, v bojih pa je sodelovala naša in sovražna artilerija. Na istih položajih so se borbe nadaljevale tudi naslednjega dne, ob vznožju Roga pa so sovražne enote prodirale proti Meniški vasi, Podhosti in Toplicam.

15. IV. sta brigada in jurišni bataljon 18. divizije ter deli 24. brigade ob sodelovanju topništva in tankov napadle in razbile sovražno kolono pri Meniški vasi in Podhosti, na Rogu pa so se boji na položajih Sv. Peter—Topla reber—Rdeči kamen nadaljevali tudi 16. aprila.

»Jurišni bataljoni so delali čudeže!«

O bojih, ki so potekali 10. aprila 1945 na Rogu, je tov. M. Juričev napisal v svojem dnevniku sledeče:

»Sovražna kolona se je zabila v gozdu pri Komolcu, naši jih obkoljujejo od Smuke in Rdečega kamna. Ogorčene borbe naših enot od Komolca do Hinj — fronta je dolga več kilometrov. Na eni strani je kakih 2500 domobrancev in Nemcev, na drugi strani naše brigade iz 15. in 18. divizije. Jurišni bataljoni so delali čudeže. Nemci so bili na vrhu hriba nasproti Komolca v Kočevskem Rogu in so jih jurišači 15. divizije obkolili, jih veliko uničili, drugi pa so se v begu umaknili k drugim svojim enotam, ki so se teple z našimi enotami 18. divizije na odseku Hinje—Smuka. Naša baterija je sijajno delovala in imela zadetke, odločilno in drzno pa so sodelovali tudi naši tanki.

Naši borci vztrajajo v borbi in na premikih, čeprav ne spijo že tri dni in tudi ne jedo vsak dan. Zvečer so šli trije naši bataljoni v Stari log, da napadejo Nemce, ki se tam nahajajo. Ko so prišli v vas, pa se je sovražnik že umaknil. Ob 4. uri zjutraj so se vrnili v Kočevski Rog k Rdečemu kamnu. Po 7. uri smo dobili ukaz, da z dvema bataljonoma zavzamemo višino 897, 3. bataljon pa naj ostane na hribu nad Rdečim kamnom.

Sovražnik se še vedno drži nad Smuko in na Hinjah, v teku je boj med našo in sovražno topniško baterijo. Ob 12. uri eskadrila zavezniških bombnikov bombardira Žužemberk in okolico. Ob 21. uri so domobranci z oddelki SS pol. bataljona napadli Cankarjevo brigado tik pred Komolcem. Cankarjevi pride na pomoč naš jurišni bataljon, ki reši položaj.«

17. IV. 1945 je V. prekomorska armada prekoračila Kolpo pri Vinici in v naglem pohodu prišla v Črnomelj, kjer ji je prebivalstvo priredilo navdušen sprejem. Borci prekomorske brigade pa se niso mogli zaustaviti in odpočiti v Črnomlju, ker je položaj na bojiščih ob Krki in na Rogu terjal čimprej njihovo pomoč. Po kratkem oddihu v Semiču je brigada, ki je bila sijajno opremljena in oborožena, nadaljevala pohod skozi Črmošnjice in že naslednjega dne aktivno sodelovala v bojih.

Operacijski oddelek Glavnega štaba Slovenije je vojaški položaj v aprilu očrtal tako:

»Konec marca 1945 zaseda sovražnik levo obalo Krke od Zagradca in Žužemberka do Novega mesta, v Suhi krajini pa Struge in Kal pri Ambrusu. Sovražna postojanka pri Strugah je bila konec marca razbita.

Sovražnikov cilj je bil, da očisti Suho krajino od naših enot ter vzpostavi komunikacijo med Žužemberkom in Kočevjem ter potisne naše enote v notranjost Suhe krajine, tako da bi za novo ofenzivo zavzel naše osvobojeno ozemlje, se prebil do Kolpe in povezal postojanko Karlovac-Kočevje ter imel prost prehod preko Kolpe in s tem seveda tudi možnost, da udari v bok IV. armadi, ki je prodirala proti Ogulinu.

Naše sile so bile razporejene tako:

15. divizija na odseku Lašče - Sv. Katarina - Sela - Vrh-Hinje;

18. divizija se je razporedila na črti Toplice-Stranska vas.

Po nalogu štaba 7. korpusa naj bi se izvršila in načrtno izvedla sledeča naloga:

15. divizija naj prekorači Krko in zasede nove položaje ob Krki, 18. divizija pa naj bi zasedla prejšnje položaje 15 divizije. Naloga je bila izvršena in 15. divizija je prekoračila reko Krko s pomočjo inženirskega bataljona in je obenem likvidirala postojanke Veliki in Srednji Lipovec, Vinkov vrh, Dvor in Jamo. Pri operacijah je sodelovala tudi artilerijska brigada in obstreljevala posamezne postojanke tako dolgo, dokler niso bile zavzete.

Pričetek sovražne ofenzive: Sovražnik je začel z velikimi silami napadati iz odseka Kočevje—Ribnica položaje 18. divizije, 15. divizija pa je bila ta čas v napadu na levem bregu Krke. Zaradi sovražnega napada in smeri Kočevje—Ribnica, se je 15. divizija vrnila preko Krke in udarila v Suho krajino, sovražnik pa je napredoval v smeri Topla reber—Sv. Peter in z velikimi izgubami zavzemal posamezne točke. Sovražnik drži položaje in se utrjuje pri Sv. Petru, Komolcu in Rdečem kamnu, pri tem pa je zaradi spretnega manevriranja in hrabrega zadržanja naših enot večkrat prisiljen k umiku in končno tudi zaustavljen. Ker sovražniku ni uspelo osvojiti položajev, ki jih je predvideval, je začel z novo ofenzivo, pri tem pa sta ga 15. in 14. divizija s protiofenzivo razbili. Po poročilu 7. korpusa je bila 12. brigada 25. aprila v hudih bojih s sovražnikom pri Komolcu in na odseku južno od Tople rebri, v katerih se je brigada morala umakniti iz položajev na višini 630, ki jo je sovražnik zasedel.«

25. aprila je sovražnik iz Novega mesta napadel položaje 18. divizije, obenem pa so se pojavile večje sovražne enote tudi pri Metliki in Vinici. Istega dne je generalni štab JA podredil 7. korpus neposredno štabu 4. armade s tem, da ga ta prvenstveno uporabi za zaščito svojega desnega boka v smeri Kočevje—Ribnica—Ljubljana. Sovražnik je bil na odseku korpusa zelo aktiven in izvajal pritisk na 18. divizijo, ki je imela svoje položaje na črti Težka voda—Veliki Podljuben—Podturn, kakor tudi na 15. divizijo, ki se je nahajala severno od najvišjega vrha Roga na odseku Grofja miza—Kunč. Prav tako je sovražnik napadel iz Kočevja in Kočevske reke ter so četniki ponovno zasedli vasi Livold, Stalcerje, Morava, Gor. in Dol. Briga in Borovec. Kočevska grupa, ki je imela položaje v okljuku Kolpe, je napadala Stalcerje in Kočevsko reko.

Morje krvi in solza je moralo preliti naše ljudstvo, da je »...zacvetela rdeča roža svobode«, kot je zapel poet. Toda v boju s fašističnimi okupatorji in domačimi izdajalci naši narodi niso nikdar klonili; kot en mož je bilo tudi vse zaledje naša velika fronta, na kateri so se žene in starčki, otroci in nedorasla dekleta borili proti osovraženim okupatorjem in njihovim podrepnikom prav tako hrabro kot borci v vseh partizanskih brigadah. Na sliki: iz najtežjih dni naše zgodovine — borci in vaščani pomagajo nositi ranjence

---

2

Polkovnik JLA Vid Jerič:

Pred dvajsetimi leti

Pri spopadu se je oddvojil od skupine in pri tem izgubil pravo smer. Zato se mu je pripetilo, da se je zatekel v našo kolono. Ko so borci opazili v temi človeško postavo, ki je tekla proti njim, so bili tako presenečeni, da še streljati niso mogli. Zato so obmirovali, tako da je »Cigo« mednje pritekel.

Kakor hitro so opazili človeško postavo s šlemom na glavi, so skočili na njega, kot bi se že pred tem dogovorili. Naenkrat so ga imeli na tleh. Podrli so ga in v hipu razorožili, ne da bi ga kdo kaj vprašal. Tudi »Cigo« je bil tako prestrašen, da ni mogel spraviti niti besedice iz sebe. Borci so mu odvzeli orožje in že je začelo padati po njem. Med tem časom se je tudi »Cigo« zavedel kje je. Spoznal je domačo govorico in je takoj vedel, da je padel svojim v roke. Sedaj je spregovoril: »Tovariši, pustite me, da se zmenimo! Jaz sem partizan ‚Cigo'. Vaš sem, ali me razumete?« Le kdo bi mu verjel? »Ha, ptiček, ne boš nas za nos potegnil,« se je nekdo zarežal. »Tristo hudičev, ti bomo že dali pa boš videl kakšen partizan si!«

»Mejduš fantje, resnico govorim. Res ne lažem, verjemite mi!« Tako jih je rotil »Cigo«. Pri tem se je nekdo iz grupe, ki je držala ujetnika in ga je že zvezala, da ne bi ušel, znašel in mu obsvetlil obraz. Nič niso prepoznali ujetnika. Morali so mu sneti šlem z glave in ga spet ponovno obsvetliti. Šele sedaj so ga njegovi tovariši prepoznali. Vsi so se zakrohotali: »Ja, hudiča, kaj pa delaš tukaj »Cigo«, s tem nemškim piskrom na glavi? Saj bi te lahko ubili kot psa. Veš, da si zdajle imel večjo srečo kakor pamet?!« Seveda so ga takoj razvezali in pri tem mu je nekdo zabičal, da naj se pazi, ker se drugič morda ne bo izmazal iz podobnega položaja. Zelo lahko bi se zmešnjava usodno končala za »Cigo«, prav tako kakor se je za tistega stražarja pri Štefanu.

Kolona je nadaljevala pot. Kakor prej so naši izvidniki tudi sedaj preoblečeni v nemške obleke, šli prvi nekaj kilometrov pred kolono. Njim se je spet pridružil tudi »Cigo«. Še dolgo potem je bilo veliko smeha in šal v vseh enotah na njegov račun.

SPOPAD NA MEJI

Šele nekaj pred poldnem naslednjega dne je dolga in utrujena kolona borcev prispela blizu takratne meje na območju Vinjega vrha in Oble gorice. Tam smo se utaborili. To pa seveda ni bil takšen tabor, kakršnega smo po navadi postavljali. Enostavno smo se razmestili preprosto v gozdu tako, da so bili vsi oddelki kar najbolj hitro pripravljeni za borbo, če bi nastopila potreba. Kuhali nismo nič, sicer pa tudi nismo imeli kaj, ker nismo imeli ne kuhinje in ne pratežnih oddelkov s seboj. Poleg tega smo hoteli do mraka ostati v strogi tajnosti. Prosti čas smo izkoristili za počitek moštva in za ogled terena za prehod čez mejo proti Savi. Naš namen je bil: priti do Save in se potem združiti z enotami 14. divizije. To je bil že naš drugi poskus, da pride 14. divizija s Štajerske na Dolenjsko v sestavo VII korpusa.

Naši izvidniki in obveščevalni organi so pridno ogledovali in pripravljali teren za pohod čez mejo. Nekaj pred mrakom so odkrili, da Nemci in belogardisti zasedajo položaje onkraj meje. Položaj se je začel zapletati. Pripravili smo se, da ugotovimo, kako močni so sovražni oddelki. Sklenili smo, da bomo napadli tisto skupino, ki bo najslabša, jo razbili in pognali v beg ter si tako omogočili prehod na drugo stran meje in prodor do Save.

Ko se je popolnoma stemnilo, smo počasi in previdno začeli približevati naše oddelke v smeri pohoda. Najprej je šel tretji bataljon z nalogo, da z minerskim oddelkom na meji odstrani mine, na to pa preide na ono stran na prehodu, ki si ga je moral predtem sam napraviti. Drugi bataljon je postavil desno in levo zavarovanje. Za tretjim je šel jurišni bataljon 15. divizije, ki je bil dodeljen brigadi. Le-ta je imel nalogo, da hitro priskoči na pomoč tretjemu bataljonu, če bi se spopadel s sovražnikom. Ti dve enoti sta bili tako močni, da bi lahko razbili in pognali v beg vsako sovražno skupino s položajev ob meji. Prvi bataljon je ostal v rezervi z nalogo, da priskoči na pomoč tistemu oddelku, ki bi imel največ težav pri izvrševanju dobljene naloge.

Tretjemu bataljonu z minerci je res uspelo, da so pobrali mine na mestu za prehod, a so se takoj po prehodu na drugo stran spopadli z sovražno skupino, ki se je nahajala v zasedi nedaleč od našega prehoda. Zaropotale so strojnice in ročne bombe, grmelo pa je tako strašno, da se ni nič več razlikovalo naše in sovražno streljanje. V boj se je pognal z vso močjo kot razjarjen lev še jurišni bataljon v pomoč tretjemu bataljonu. Oba bataljona sta pognala sovražno zasedo z majhnega griča, a sta takoj nato dobila močan ogenj sovražnikovih strojnic z bočne strani od drugih sovražnih enot, ki so hitele v pomoč napadeni skupini. Novih oddelkov nismo smeli poslati v borbo na ono stran, ker smo vsak hip pričakovali sovražnikove okrepitve na kraju borbe. Prav tako smo predvidevali, da bodo po naši strani prišle sovražne enote od Šentvida in Temenice v smeri prehoda z nalogo, da bi nam preprečili prehod čez mejo. Če bi se to zgodilo, bi naše enote prišle v težak položaj, iz katerega ne bi prišle brez večjih žrtev.

V trenutkih oddiha na Brionih

Štafeta je bila najlepše sprejeta v Črnomlju

V sredo popoldne se je na črnomaljskem trgu zbralo nad 2000 ljudi

12. maja se je ob 17. uri na trgu pred občinsko stavbo zbralo toliko ljudi na sprejemu štafete, da je bil ves trg nabito poln otrok in odraslih Črnomaljčanov.

Na lesenem, lepo okrašenem odru, je bilo sprejetih 42 lokalnih štafet, med prihodom ene in druge pa se je odvijal prisrčen kulturni spored domače šolske mladine in godbe na pihala. Med nastopajočimi so želi največ priznanja cicibanči iz otroškega vrtca, ki so svojo štafetno palico kolektivno prinesli pred tribuno.

Ob 19. uri je na trg pritekla prva republiška štafeta v spremstvu 13 avtomobilov in treh motoristov z zastavami. Štafeta je prenočevala v črnomaljskem garnizonu, kjer so ji pripadniki JLA pripravili lep večer z lastnim kulturnim programom.

Naslednjega dne ob 7.20 je štafeta nadaljevala pot preko Starega trga do Predgrada, kjer je mladina občine Črnomelj predala štafetno palico kočevski mladini.

Svečan sprejem lokalnih in občinske štafete so pripravili tudi v vseh večjih središčih kot na Vinici, v Dragatušu, Semiču in Starem trgu. Po izjavi spremstva republiške štafete pa je ta najlepši in najtoplejši sprejem dočakala v Črnomlju. Zasluga za tako pohvalo gre predvsem občinskemu komiteju ZMS in občinski zvezi za telesno kulturo, kakor tudi mladini osemletke Črnomelj.

Štafeta delovnega kolektiva ISKRE in Partizana v Semiču

Pozdravi trebanjske mladine za tovariša Tita

Nekaj sto Trebanjcev se je zbralo 12. maja ob 13.30 pred poslopjem občinske skupščine, odkoder je mladina poslala občinsko štafeto mladosti in pozdrave predsedniku Titu za njegov 73. rojstni dan.

Ob prinodu in odhodu letošnje štafete mladosti je bil v Trebnjem krajši miting, na katerem je ob navzočnosti predstavnikov oblasti in političnih organizacij govoril občinstvu predsednik občinskega komiteja ZMS Stane Peček. S slavnostne tribune so prebrali tudi pozdravno pismo, v katerem so želeli tovarišu Titu srečo in mu obljubili, da bodo šli po poti ki jo je on začrtal. Ob odhodu občinske štafete je godba na pihala zaigrala nekaj koračnic.

Poleg občinske štafete, ki se je v Novem mestu pridružila republiški štafeti mladosti, so letos organizirali v trebanjski občini tudi štiri krajevne štafete. Tako so prinesli tega dne pred 13.30 uro v Trebnje štafetne palice s pozdravi iz Dobrniča, s Trebelnega, Čateža in Sel-Šumberka. V krajih, odkoder so učenci osnovnih šol in drugi mladinci prinesli štafetne palice, so bile 12. maja priložnostne prireditve s programi, v katerih so sodelovali učenci iz osnovnih šol.

Novomeščani Titovi štafeti 1965 na pot

V sredo, 12. maja ob 14.50 uri, je blizu 2000 Novomeščanov pričakovalo na Glavnem trgu prihod Titove štafete, ki je odnesla ljubljenemu maršalu pozdrave in čestitke za njegov 73. rojstni dan. Ob zvokih godbe so iz kandijske in ljubljanske smeri pritekle skupine nosilcev štafetnih palic v spremstvu zastavonoš. Republiško štafetno palico je predala mladinka **Boža Korinšek** iz Tovarne zdravil KRKA, prevzel pa jo je mladinec **Andrej Burja** iz Tovarne perila LABOD. Na tribuni so bili zbrani predstavniki JLA, družbeno-političnih organizacij in občinske skupščine. Republiško štafetno palico, 6 občinskih, 1 krožno, 1 kolesarsko in 1 medobčinsko palico so nosilci predali predsedniku ObK ZMS Urošu Dularju, ta pa je po nagovoru in nato, ko je bila prebrana čestitka prebivalcev novomeške občine, palice predal skupini, ki jih je ponesla naprej.

Sprejem republiške kajakaške štafete v Brežicah

V četrtek, 13. maja, ob 16. uri, je prišla po Savi v Brežice štafeta kajakašev in brodarjev, ki jo je sprejel predsednik Ljudske tehnike Brežice Jurij Pestotnik, predal pa mu jo je v imenu hrastniških kajakašev Franc Barič. V petek ob 11. uri je štafeta nadaljevala svojo pot po Savi, potem ko so jo prevzeli hrvaški kajakaši.

O—VIC

ŠTAFETA ZLETA BRATSTVA IN ENOTNOSTI

V Črnomelj bodo prinesli 26. maja še štafeto Bratstva in enotnosti, ki jo bodo mladinci iz Hrvatske predali 25. maja zvečer na Vinici. Štafeta zleta bo prehodila vse kraje, iz katerih bodo športniki sodelovali na letošnjem zletu v Karlovcu

M. F.

Titova štafeta v Ribnici in Sodražici

Ob sprejemu štafete mladosti 13. maja v Ribnici je občinstvu na trgu govoril predsednik občinskega odbora SZDL Dušan Lavrič o liku tovariša Tita in predsedniku republike v imenu občanov zaželel še veliko zdravih let ob njegovem 73. rojstnem dnevu. Zatem je zaželel srečo vrhovnemu komandantu JLA pripadnik ribniške garnizije. Ob sprejemu štafete v Ribnici so organizirali priložnostni kulturni program s petjem, z recitacijami in nastopom harmonikarjev iz glasbene šole. Po kulturnem programu je izročil štafetno palico nosilcem in prebral pozdravno pismo predsedniku Titu predsednik občinskega komiteja ZMS Branko Pajnič. Prisrčen sprejem so nositeljem Titove štafete priredili tudi v Sodražici.

K. O.

V prireditvi ob razglasitvi rezultatov pohoda in štafete po poteh ob žici okupirane Ribnice so 10. maja sodelovali tudi harmonikarji ribniške glasbene šole.

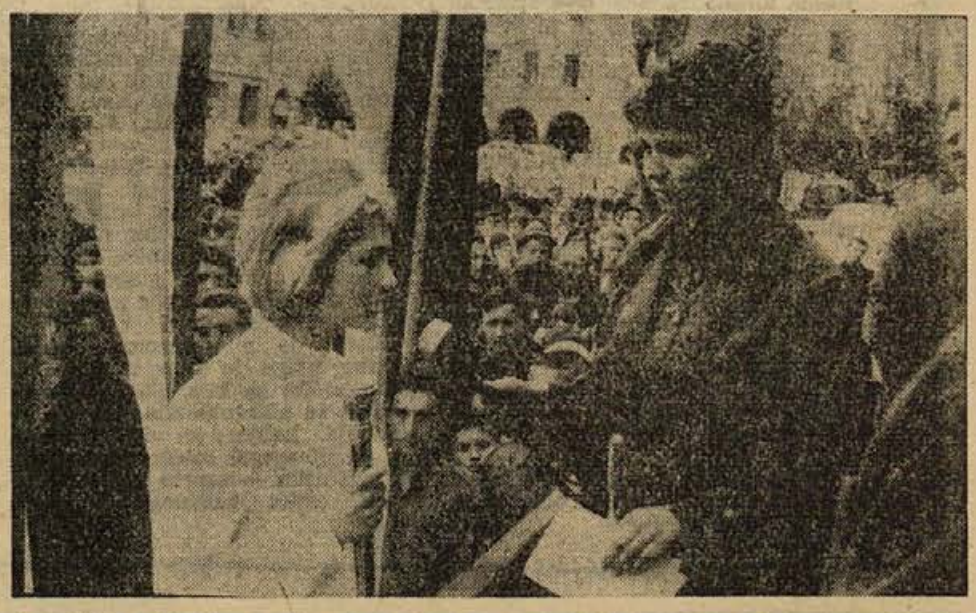

Republiško štafetno palico je prinesla na glavni trg 21-letna farmacevtka Boža Korinšek, uslužbenka tovarne zdravil KRKA iz Novega mesta

„TITO JE TUDI NAŠ!"

Kadar po svetu govore o Jugoslaviji, govore tudi o Titu. Poznajo ga iz dni, ko je obiskal njihovo deželo, poznajo ga iz vrstic časopisov, kjer so bile ponatisnjene njegove besede in izjave. To občuti tudi vsak naš človek, ki gre čez mejo in prihaja v stik z ljudmi s ceste, iz tovarn, delavnic, šol in pristanišč...

Se med osvobodilno vojno v Alžiriji smo se ustavili z našo trgovsko ladjo v Oranu. Alžirski luški delavci so opazili vrh jambora našo zastavo z zvezdo in ko smo stopali po dvižnih stopnicah na vroča tla Alžirije, sem čul besedico Tito in čutil pomemben stisk roke. Ko smo se pod večer tega dne odpravljali naprej, smo opazili pozdravljanje istih ljudi...

Drugi dan smo se navezali v španskem mestecu Algeciras. Ko smo stopili na španska tla, smo čutili isto misel in pozdrav pristaniških delavcev, v mestu pa spet Titovo ime, ko smo povedali, da smo iz Jugoslavije.

In naše bivanje v Holandiji. Na cesti v Rotterdamu smo zašli in vprašali za pot do postaje. Ko so meščani zvedeli, da smo iz Jugoslavije, smo slišali spoštljivo poudarjeno besedo Tito, ki nam je odprla srca ljudi.

V prijateljski Grčiji smo doživeli še toplejši pozdrav. Ko smo se ob povratku ustavili za nekaj ur v Patrasu in spraševali za neki park, nas je deček takoj, ko je spoznal, da smo iz Jugoslavije, pozdravil z besedico Tito. Podobno je bilo na otoku Krfu, v mestu, ki je tudi znano iz prve svetovne vojne. Ko se je neka naša sopotnica izgubila, jo je neki Grk, takoj ko je povedala, da je iz Titove Jugoslavije, sam od sebe naložil na motorno kolo in pravočasno pripeljal k ladji.

Veličastni zlet v Pragi leta 1948 mi bo ostal v spominu prav zaradi ljubezni do Tita, ki so jo izražali Pražani s skandiranjem njegovega imena. Že ko so naši telovadci izvedli bravurno Murnikovo skladbo, je ves stadion zaoril v besedi Tito. Cvetje, ki je padalo na njegovo sliko, ki smo jo nesli na čelu kolone, je v nas pustilo še posebej globok vtis, saj se je prav takrat začel pritisk Informbiroja na našo državo in na našega maršala.

Še z večjo ljubeznijo pa izgovarjajo Titovo ime ljudje tistih dežel, ki se osvobajajo kolonialističnih spon. Dvakrat me je pot zanesla na Bližnji vzhod in obakrat smo občutili v državah, ki so se po drugi svetovni vojni osamosvojile, kako je tukaj njegovo ime živo, kako je znana njegova borba in njegova misel v mednarodni

Na ulicah Aleksandrije, v Kairu, pri Gizah in v saharski oazi, povsod smo bili deležni ljubezni, ki jo goje do naše domovine ti preprosti, mali ljudje. Ime Jugoslavija je povsod izzvalo še ime Tita in njihovega voditelja Naserja, pa naj bo to na cesti, v trgovini ali kjerkoli. Marsikdo se je pohvalil, da je Tita že videl, segel nam je v roko, poudaril prijateljstvo med našimi narodi in nam prodal spominček po nižji ceni. Sedaj so svobodni in žele se naučiti od nas, kako je treba živeti v svobodi, so nam večkrat dejali na ulici ali v pristanišču...

Veliko pozornost in ljubezen smo občutili tudi v Jordaniji, kjer imajo svojega kralja, pa so nam segali v roke in poudarjali pripadnost Arabcev enotnemu delavskemu gibanju. Mnogi žele, da bi obiskal tudi to državo ob Mrtvem morju, žele ga pozdraviti v svoji sredi.

Ko smo se v Siriji ustavili v glavnem mestu Damasku, so se spet in spet pojavljali vzkliki in pozdravi predsedniku Titu. Črnec iz Sudana, ki nam je stregel v hotelu, nam je glasno dejal: Tito, Tito!, pokazal svoje bele zobe in nam hitel segati v roke, češ: Tito se bori tudi za nas črnce, za Afričane, dober človek je! Ko smo si ogledovali slovito Omajadovo mošejo v tem mestu, nam je vodič ponosno povedal, da jo je razkazal tudi našemu Titu.

V sosednjem Libanonu naju je trgovec, ko sva z ženko kupovala spominke, ves iz sebe zgrabil za roko in dejal: Bravo Tito, dober mož, prijatelj nas Arabcev, naš človek! Ko sva v Beirutu povedala pristaniškim stražnikom, da sva iz Jugoslavije, so nas takoj pustili k dokom, rekoč: bravo Tito!

V Siriji — v Latakiji —, kjer so naša podjetja zgradila veliko pristanišče, so ljudje obstopili naš avtobus in izgovarjali Titovo ime, eden pa je stopil k meni, mi krepko stisnil roko in dejal: »Tito je tudi naš!«

Zdi se mi, da mi je Arabec s tem stavkom povedal vse, kar smo slišali in občutili Jugoslovani v tujini. Ponosni smo, kadar potujemo, saj vemo, da je Tito v srcih vseh naprednih ljudi, ki si iščejo pot v svobodo in lepše življenje. Ko se s temi vtisi vračamo domov, še bolj občutimo, kaj nam pomeni naš dragi maršal, naš veliki državnik — predsednik Tito!

MARJAN TRATAR

KA-CETNIK 135633

baraka s punčkami

22

»Najlepši par na svetu, očka in mama.« Danin glas... Oči so zavpile... Njena usta so se odprla... Poklical ga je Danijelin glas. Harry je slišal, čisto jasno slišal:

»HARRY!!! HARRY!!!«

4

Ležal je zunaj na tleh ob stopnicah. Ko je odprl oči, sta stala ob njegovi glavi dva črna škornja taboriščnega poveljnika. Tišina je zavladala v njem, kakor da je prenehalo brneti na tisoče motorjev v njegovih ušesih. Nenadna prekinitev hrupa je bila bolj oglušujoča kakor trušč sam. Čutil je, kako prodira vanj tišina. Nemški kriki so zdaj pronicali k njemu izza zaprtih vrat bolj pridušeno, kakor pa jih je bil vajen slišati v bolniškem oddelku. Obraz taboriščnega poveljnika je bil resen, razmišljujoč: ali naj ga pokonča, ali naj ga stre s škornjem in opravi s tem govnom? Ali naj ga pusti pri življenju, da bo še naprej opravljal poklic zdravnika?

Ležal je na tleh ob stopnicah in čutil, da leži njegovo življenje zdaj na tleh poleg njega kakor nekaj tujega. Še trenutek in črni škorenj ga bo pohodil. Ni se mogel premakniti. Ni mogel dihati. Ni mogel izdaviti niti prošnje niti srda, niti bolečine niti maščevanja. Kakor da leži zvezan na žrtveniku. Odprl je oči, pogledal navzgor ter videl skozi drobno tkan pajčolan: zdaj je bilo vse prosojno, zdaj spet vse zamegljeno. Zdaj vidi, sliši, razume, in ve, kaj se je zgodilo z njim, naslednji hip spet ne ve ničesar. Ali je njegovo življenje še živo, ali so ga že strli? Tukaj je in vendar ni tukaj. Tukaj so visoki škornji; obraz taboriščnega poveljnika; stene veže; vrata — vse to vidi. Zdaj pa je spet vse zameglil rumeni kaos. Oči — široko razprte modre oči kričijo: Harry! Harry! Potem spet tišina. Kakor da bi ropot tisočev motorjev v njegovih ušesih naenkrat utihnil. Tišina...

Poleg njega leži na tleh njegovo življenje kot njegov otrok. Zdaj zdaj ga bo črni škorenj str' in ne bo se več pokazalo izpod podplata. Zdaj zdaj. Otrok leži poleg njega...

Harry leži na tleh. Črni sijaj škornjev se bleščí poleg njegove glave. Harry odpre oči in pogleda kvišku: oči taboriščnega poveljnika...

Obraz se je razlezel v nasmeh. Škornji so se obrnili in odkorakali proti vratom. Poveljnik je odprl vrata, vstopil in jih zaprl za seboj. Tišina. Harry je ležal na tleh. Nasproti njega je ležalo njegovo življenje — tako daljno, tako tuje.

Valovi so podili valove. Stene v veži so se vrgle v globoko morje. V rumeno. Rdeče. Valovi so ga vrgli med odprta vrata; med njimi se je pojavil kljukasti križ na Siegfriedovem pasu.

»Spravi ga nazaj, od koder si ga privlekel!« je ukazal poveljnik.

Siegfried ga vleče po stopnicah navzdol, a Harry tega ne čuti. Pinijeve bose noge se vlečejo po zbornem mestu in še vedno trdovratno odklanjajo stopiti v tovornjak.

Stara Volksdeutsche kuharica še vedno stoji ob štedilniku. Z zavihanimi rokavi meša po kotlih in se ne obrne. Kakor da je povsem naravno, da ga zdajle vlečejo nazaj po kuhinjskem podu. Naravno — kakor krompir, ki ga pravkar kuha v kotlih; kakor majhni črni hlebčki, ki ležijo na okenski polici in ki jih bo razrezala na dvanajst delov. Naravno — kakor je naravno vse naokrog: jetniška baraka na tej strani kuhinje in nemška kasarna na oni; nebo, ki kuka skozi okno; Hitlerjeva slika na kuhinjski steni.

Oblaki pare se vzdigujejo iz kotla in stara kuharica se niti ne ozre.

Dve vrsti tronadstropnih pogradov se mu pridružita in se vlečeta skozi temo barake. Kam ga vlečejo? Kje se bodo ustavili? Nenadoma začuti oster, boleč sunek med rebra. Bolečina se mu vzpne do grla, da mu zastane dih.

Siegfried se je s pestjo med rebra in s škornjem v trebuh maščeval zdravniku, ker ga je moral nesti. Zavrelo je v njem: od kdaj mora Siegfried nositi žive Žide?

Zvrnil ga je na tla, s studom pljunil in odšel.

Harryja je zajela bolečina in mu gledala strmo v oči. Zasledovala ga je kot trop izurjenih SS-ovskih psov-gonjačev. Ob najmanjšem gibu ga je zgrabila bolečina in zasadila globoko, globoko vanj ostre kremplje. Ležal je na tleh in se ni upal premakniti.

Ležal je z obrazom navzdol. Okrog njega je bilo vse mrtvo, prazno. Tla so bila blizu njegovih oči, pa se niso uklonila, niso se ga usmilila. Lahko je videl zemljo, pa se ni mogel zateči vanjo. Bila je pod njim — zaprta kakor zaklenjena vrata kakšnega bunkerja med nemško racijo v getu. Čutil je, da je na zunanji strani.

Nad njim so se vzpenjali prazni pogradi. Ko se bodo jetniki vrnili z Baustelle, ga bodo našli na tleh barake. Židovski starešina v Sakrauu je ležal gol, s čudnimi podplutbami po vsem telesu. Ali tudi on leži zdaj gol ali ima še vedno belo haljo? Spitz bo ukazal dvema dežurnima, naj ga odneseta v »mrhovišče«. Deset Židov teče na zborno mesto. Rdeči Iče-Meyer tarna: »Jizgadal vejiskadaš...« in Danin glas kriči: »Harry!!! Harry!!!. Kakšna zmeda. Bržkone se mu je zmešalo! Pa vendar je videl in slišal! A od kod je prišla Dani tja? Čisto jasno je videl njene oči! Zblaznel je. In vendar jo je slišal klicati: »Harry!« Kriki še vedno odmevajo v njegovih ušesih. Kaj se je potem zgodilo z njim? Kje je zdaj? Ob »mrhovišču« se je ustavil tovornjak. Tega se prav dobro spominja. Čakal je na tovornjak, da bi se poslovil od Zanvila iz Lublina. Tega se natanko zaveda. Še vedno lahko sliši ropot bližajočega se tovornega avta. Ni se mu sanjalo. Potem je vlačil trupla, zlezel je na tovornjak. Legel je in se pogreznil med mrtve muselmone. Peljal se je. Jasno se spominja, da je tovornjak vozil in da se je on peljal v njem.

Kje so vsi? Kakor hitro bo prišel ven, mora stopiti k ženi in otrokom Zanvila iz Lublina ter jim povedati, da njihov oče ni strohnel kot muselmon. To je sveta zaobljuba! Gnoj. Gnoj. Gnoj. Kaj se je potem zgodilo z njim? Kam ga je odpeljal tovornjak? Kje je videl Danijeline oči?

Nad njim se je sklanjal taboriščni poveljnik. Vzel ga je v naročje in ga odnesel v bolniški oddelek.

Ležal je na beli rjuhi v belo pološčeni otroški postaji — ne, ne! To je prepovedano! Strogo prepovedano! Obraz taboriščnega poveljnika se je nasmehnil v odpuščanju. Poveljnik je potegnil iz žepa cigaretno dozo. Bela »R.6« cigareta je padla na tla in se skotalila od črnih škornjev. Poveljnik si je prižgal cigareto in črni blesk njegovih škornjev je odšel skozi vrata bolniškega oddelka.

Na mizi so stale stekleničke z zdravili v treh ravnih vrstah — kakor jetniki v zboru. Iz majhne steklene omarice je strmel vanj kos kruha — cel, nedotaknjen. Pri mizi sta stala nasproti dva stola: en za zdravnika, drugi za muselmona. Bila sta prazna.

Naenkrat je začutil strahotno bolečino okoli oči. Iz vseh udov njegovega telesa, iz kože, iz lastnih se je zbrala bolečina okoli oči in vsi deli telesa so ga začeli rotiti:

»Solzo — solzo — prosim, samo eno solzo...«

Zvalil se je z bele rjuhe. Suha bolečina okoli njegovih oči je bila vedno hujša, močnejša. Bučeč plamen. Zenice so se mu razširile kot dva bruhajoča ognjenika in bolečina je planila iz njih ter prešinila vse njegove kosti. Potegnil se je do mize in sedel na muslemonov stol. Iz grla so mu uhajali čudni zvoki. Čudno čivkanje bolnega ptiča. Stegnil je roke proti praznemu stolu nasproti.

»Solzo — prosim, samo eno — eno edino...«

Dvignil je svoje koščene, odrevenele roke in se dotaknil svojih vek: Tam... čuti... tam nekaj čuti; nekaj, česar ni še nikoli prej občutil... Cvilil je in dahnil svojo prošnjo v prazni stol:

»...Solzo... samo eno..., eno edino...«

Hipokrat vesoljnega koncentracijskega taborišča! Predpiši temu bolniku zdravilo!

XIX

Fela je z vso močjo stiskala Danijelina ramena k steni latrine, kakor da bi se spoprijela z nekom, ki ji preti.

Čutila je, da obvladuje telo, stisnjeno med njene roke, ne pa tudi blaznega demona, ki se premetava in bori v tem telesu. Danijelina glava je divje trzala in si vztrajno prizadevala pobegniti skozi na pol odprta vrata latrine v noč — v smrt. Vsaka beseda bi bila odveč. Ni je mogoče prepričati. Nekaj strašnega se bo zgoditi. Fela pritiska Danijelo k steni ter stoji med njo in vrati. Trdno jo drži — a to ni Danijela. Hudič jo je obsedel in hudič se zdaj bori za prostost. Ne more ga zaustaviti. Brez moči je.

Onstran mostu hiti med drevesnimi krošnjami preko neba prednji krajec, kakor da ima pomembno in nujno poslanstvo. Podoben je šaljivcu z norčevsko kapo in ošiljeno brado. Raztrgani oblaki so podobni belim pajčolanom; svojo pot gredo, a mesec se prebija skozenje ter hiti dalje — vendar se ustavi nad moriščem.

Stali sta ob napol odprtih vratih latrine. Na desni, nasproti KB, je ležalo na tleh okroglo jezero kakor glava, ki jo je nekdo vrgel v Divizijo veselja; nad vodo se je bočil lesen most kot zanka okoli njenega vratu. Danijeline oči so žarele s skrivnostnim žarom in njene ustnice so se premikale:

»HARRY STOJI V BELEM OBLAKU...«

Rdeče žarnice nad naelektreno bodečo žico so gledale v Divizijo veselja kot srepe oči, ki stražijo rožnate barake. Nasproti njih se je ob svetlobi rdečih luči potopila v jezero gola noč. Sprednji konec mostu je bil potopljen v škrlatno meglo. Iz bližnjega zapečatenega konca KB barake je prihajalo skrivnostno gruljenje kot iz golobnjaka — vrsta blazneževe tožbe. Sredi jezera, kjer je rdeče prehajalo v črno, sta bila objeta bela laboda — kakor marmornat kip, o katerem je sanjala — in zrla na Divizijo veselja. KB je bil zavit v mrak. Žalostna tožba se je dvigala iz barake, kakor da so se vrnile sem duše odpeljanih deklet, da bi v gluhi noči objokovale tiste, ki še niso odšle.

Janko Kersnik:

TESTAMENT

24

»Ka-aj? Prepis? Izpisek?« jecal je Miklavž bled kakor stena, na katero se je nehote naslonil. »To je pravo pismo, to mi je dal — ne, ne, to je bilo v suknji!«

»Dobro, če je bilo, ali pismo ni dobro. To ni nič, prijatelj, niti počenega groša ni vredno!« Tako je trdil neusmiljeni sodnik. »Se li na to ženite?« pristavil je hudomušno.

»I, kaj menite, da bom na stare dni samo golo babo jemal?« vzkliknil je Miklavž v svojem obupu in svoji razjarjenosti. In to je tudi smel, kajti to sta bila dva cinična moža, vsak v svoji meri in vrsti.

»Oj, stojte, gospod Topolščak, stojte, stojte — sedaj sem se domislil. Pravi testament, pravo pismo mora biti tam — doma na tujčevem domu, v Sežani! Vedite — ej, vraga, da je človek tako pozabljiv! Vedite, prišlo je pisanje, ki povprašuje po neki Metki — morda je to vaša nevesta in morda so tam našli pravi testament?«

»In kaj pravi to pisanje?« vzkliknil je Miklavž, ko se mu je kazal svit nove nade.

»Oj, seveda, seveda — Brnotova Metka mora biti! Tam pravijo, da je rejenka v Št. Gotardu — pa vrag vedi, jaz je ne poznam in ne poznam neveste vaše.«

»Gospod sodnik, saj ste ji dali dovoljenje, da se more!« opomnil je Miklavž.

»Ej, vraga, dal ali ne dal, jaz ne morem vsakega otroka poznati!« kričal je sodnik. Bil je malo jezen.

»Pa stojte!« nadaljeval je mirneje, kajti stvar ga je jela sedaj zanimati. »Bo že, bo že! Brnotovka in mati njena — oče je bil ta tujec, ki je pri vas umrl, to je gotovo — a mati njena, to je pa bila, če se prav domišljam imena, zapisanega v tistih aktih, a, že vem, Jerica, Jerica — Omahnetova!«

»Jerica! Omahnetova Jerica?« zavpil je Miklavž, iztegnil roki od sebe in udaril z njima ob prsi.

»Da, da, tako je, jaz se ne motim! Toda kaj vam je, čemu kričite? Vam je li v sorodu — kaj li?«

A Topolščak je bil trde nature.

»Osupnilo me je to, gospod sodnik!« dejal je takoj z mirnim glasom. »Ta čudni slučaj! Omahnetova Jerica je bila hči Tomaževa in Metka je vnukinja njegova — tega Tomaža, pri katerem ste danes bili!« —

»Oh, mogoče, ali Vi morate bolje vedeti! To bomo zapisali! A verujte, testament, pravi testament je tam; tisti tujec je bil previden mož in je nosil prepis s seboj — in čudno, kar navaden prepis!«

Nenavaden hrup in krik pred hišo je branil Miklavžu povpraševati, kako bi si vendar varoval dediščino neveste svoje s tem prepisom. Imel je vprašanje že na jeziku.

Hitel je k oknu in videl, da valjata dva svata pijanega Klandra po tleh.

»Se je li vsak hudič zarotil danes!« zaklel je na glas in hitel dol, za njim pa sodnik.

»Kaj pa imate?« kričal je zdolaj. Večina svatov je že sedela na vozovih.

»Ta cigan zabavlja in hodi med nami, kakor bi bil tvoj brat!« vzkliknil je eden Topolščaku v uho.

»V hlev ga vleci! Tam naj prespi pijanost svojo, ta capa!« velel je ženin hlapcu.

»Oho! Tako pa ne boš govoril, Miklavž!« zakriči Klander ter hoče še nekaj pristaviti; ali krepki in brezobzirni hlapec ga prime za vrat in potegne v hlev.

Toda Topolščakova usoda se je morala danes izpolniti.

Komaj je zaloputnil eden na pol pijanih svatov hlevne duri za mešetarjem in so možje na prvih vozovih jeli klicati po ženinu, naj vendar prisede, in je ta vzel v veži svoj olepotičeni klobuk iz rok sestre Urše — ter vtem še gospoda sodnika šepetaje poprosil, naj molči o tem, kar sta prej govorila — kar se čuje od druge gorenje strani ceste glasen klic prihajajočega človeka:

»Stojte, stojte — oče, stojte!«

»To je Gotard!« dejal je stari Brnot, ki je bil že malo nejevoljen zaradi dolgega obotavljanja.

»To je Gotard, Gotard!« vzkliknila je nevesta in bila je v trenutku že z voza na cesti ter hitela onemu naproti.

»Kaj je, kaj pa je?« povpraševali so ljudje križem.

Gotard je bil že tu, upehan, razburjen, prašen in poten in, ko je šepal do očetovega voza, vihtel je zganjen papir v desnici.

»Stojte, oče,« sopihal je hripavo, »ne dajte Metke stricu — ne dajte je!«

»Si li zblaznel — fant?« zavpil je Brnot.

»Oj, Gotard, kako si?« vzkliknila je mati.

Gosta gruča se je zagozdila okoli njih. Topolščak je stal poleg bled kakor nikdar in oči so se mu žarile, sodnik pa je rinil skozi druge svate.

»Tu je pismo, oče, tu je pismo!« kričal je zopet Gotard razburjeno. »To kaže, zakaj snubi Metko — zaradi denarja, samo zaradi denarja — in ta denar lahko pri nas ostane, pri vas, oče, če ga hočete, jaz ga nečem, jaz hočem samo Metko — denar naj ima, kdor ga hoče!«

MEDOBČINSKO SODELOVANJE: NARAVNA VEZ MED AMATERJI

Mozaik kulturnega tedna

Novo mesto, ki praznuje letos 600-letnico obstoja, je bilo izredno počaščeno, ko so mu zaupali organizacijo medobčinske revije kulturnih dejavnosti, te najpomembnejše in največje kulturne manifestacije letošnjega leta na Dolenjskem. Prireditve so se začele 11. maja z uvodno besedo profesorja Boga Javornika iz Brežic, ki je medobčinsko sodelovanje na kulturnem področju označil kot naravno vez med amaterji.

Takoj po otvoritvi je bil koncert pevskih zborov z nastopom recitatorjev. Sodelovalo je šest pevskih zborov iz osnovnih šol (Artiče, Črnomelj, Brežice, Sevnica, Šentjernej in Krško) in šentjernejski oktet ter recitatorji: Darinka Zupančič, Dragica Zupančič, Rajko Stupar, Jelka Strajnar, Jana Videnič in Stanko Arnšek. Zbori so peli različno težke stvaritve, posebej pa velja omeniti dopadljiv nastop 150-članskega šolskega pevskega zbora iz Šentjerneja, ki je pod vodstvom Alberta Zupana zapel nekaj težjih skladb, kot je odlomek iz Verdijeve opere »Nabucco«.

Naslednji večer je gimnazijska dramska skupina KUD Oton Župančič iz Novega mesta uspešno ponovila Linhartovo komedijo »Ta veseli dan ali Matiček se ženi«. Znova smo se prepričali, da ima ta dramski ansambel več talentov in da Alenka Bole-Vrabec, ki je dva dni kasneje odigrala eno najvidnejših vlog v Schillerjevem »Kovarstvu in ljubezni«, ni samo odlična igralka, temveč tudi sposobna režiserka. Iz mladih talentov gimnazije je znala izoblikovati like, kakršne zahteva Linhartovo popularno delo.

O popoldanski predstavi naslednjega dne, ko je Oder mladih KUD Dragotin Kette novomeških učiteljiščnikov uprizoril Bože Podergajs »Deželo malih sanj«, poročamo posebej. Mladini namenjena predstava je privabila predvsem šolsko in predšolsko mladež, ki je dvorano povsem napolnila.

Razveseljivo presenečenje iz Metlike

Za prijeten večer tega dne so poskrbeli Metličani s folklornim programom »Bela krajina v plesu, besedi in pesmi«. Ansambel, ki je sestavljen iz tamburaške in plesno-pevske skupine, je razvil pred gledalci dragoceno preprogo značilne belokranjske folklore. Videli smo metliško in viniško kolo, prešeren petelinji boj, metliški most in vrsto plesov iz belokranjskega obredja. Belokranjska ljudska folklora je ena redkih slovenskih, ki so se ohranile do današnjih dni, vsaj starejši znajo še marsikaj, in prikazujejo obredja ter običaje med Gorjanci in Kolpo živečih ljudi. To, nepotvorjeno izročilo preteklosti, goji že nekaj let metliški ansambel in žanje uspehe za svoje nastope.

O ponovitvi Schillerjeve žaloigre »Kovarstvo in ljubezen«, ki so jo upravičeno uvrstili v revijo, ni kaj bistvenega reči. Morda le to, da so odpravili nekaj manjših hib, ki so se vrinile v premiero. Tako lahko znova ugotovimo, da so se igralci DPD Svobode Dušan Jereb predstavili kot uigran, zrel ansambel.

Prijeten večer zabavne glasbe

Sobotni večer je bil rezerviran za koncert zabavne glasbe. Predstavili so se mali ansambli iz brežiške, trebanjske in novomeške občine. Najprej je nastopil ansambel novomeških gimnazijcev, ki jih vodi Milan Markelj; za izvedbo na električnih kitarah je požel buren aplavz povsem zasedene dvorane. »Dobovskih pet« se je predstavilo s pesmimi, ki jih je napisal njihov vodja Stanko Dežman in se izkazal s pevcema Ivanom Urkom in Jožetom Koblerjem. Bratje Lopatiči iz Boršta pri Brežicah so se predstavili s programom, ki ga poznajo tudi radijski poslušalci in televizijski gledalci in so tudi ta večer prejeli priznanje za brezhibno izvedbo skladb iz svojega repertoarja. Poslušalci so potem zlasti toplo pozdravili ansambel iz Mokronoga, ki je pod vodstvom harmonikarja Slavka Žnidaršiča in s petjem Rozi Peček precej prispevala k pestrosti večera. Prireditev se je končala z nastopom zabavnega ansambla glasbene šole v Novem mestu.

V imenu občinskega sveta Zveze kulturno prosvetnih organizacij Slovenije in pripravljalnega odbora letošnje revije je dirigentom zabavnih orkestrov in vsem nastopajočim zatem čestital književnik Severin Šali. Hkrati je ocenil letošnjo revijo kot prireditev žlahtnega sodelovanja na kulturnoprosvetnem področju dolenjskih občin, kulturne dejavnosti, ki plemenito razveseljuje naše ljudi. — Predsednik ObS Novo mesto tov. Sergij Thorževskij je priredil v soboto zvečer tudi sprejem za vodje nastopajočih skupin in predstavnike sodelujočih občinskih organizacij, na katerem se je predsednica sveta za kulturo pri ObS Novo mesto, tov. Nada Gostič, prav tako zahvalila za letošnje sodelovanje in želela, da bi pravilno in kulturno izrabljen prosti čas bil za našega delovnega človeka najboljša rekreacija.

Pesem je zaključila revijo

V nedeljo, 16. maja dopoldne, je bila zadnja prireditev medobčinske revije, nastop šolskih pevskih zborov iz novomeške občine. Sodelovali so zbori iz Šentjerneja, Žužemberka, Stopič, Šmarjete, Šmihela ter iz Novega mesta: zbori osnovne in glasbene šole ter učiteljišča. Nastopajoče je pozdravil in jim čestital k uspehu Branko Babič v imenu republiškega sveta Zveze kulturno prosvetnih organizacij.

In zavesa v novomeškem Domu kulture je spet spuščena. Prihodnja medobčinska revija bo po dogovoru v eni drugih sodelujočih občin.

Za konec še morda besedo ali dve o obiskovanju prireditev. Ne moremo biti povsem zadovoljni z obiski, saj je bila dvorana, razen v četrtek, soboto in nedeljo, zasedena komaj do polovice. To ni v čast občinstvu, ki prav zadnje čase često tarna nad pomanjkanjem kvalitetnih kulturnih prireditev. Nezasedeni sta bili zlasti prvi dve vrsti v dvorani, ki ju je organizator rezerviral za povabljene predstavnike občinske skupščine in družbeno političnih organizacij ter zastopnike društev.

IVAN ZORAN

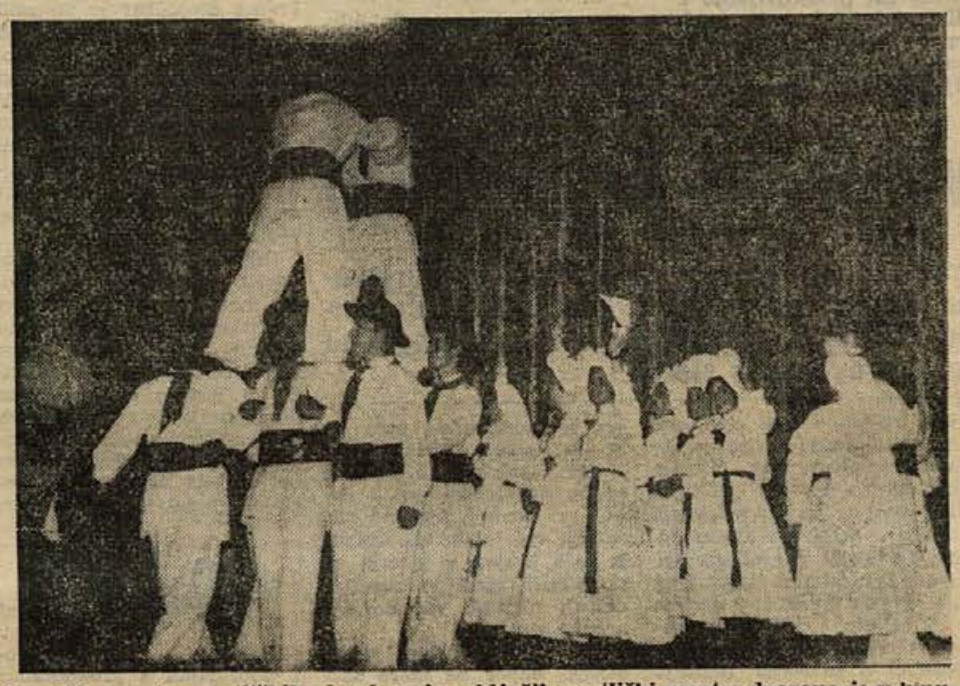

Sproščen nastop metliških plesalcev je zaključil »metliški most«; dvorana je v hipu povzela takt pesmi z odra in jo spremljala z navdušenim ploskanjem

Malo sanj o deželi sanj

V repertoar medobčinske revije kulturnih dejavnosti v Novem mestu je bila uvrščena tudi mladinska štiridejanka »Dežela malih sanj« izpod peresa Bože Podergajs. Pod režijskim vodstvom avtorice, ki je pripravila tudi sceno, jo je 13. maja uprizoril Oder mladih KUD Dragotin Kette novomeških učiteljiščnikov.

Najprej nekaj splošnih oznak k samemu skeletu in vsebini igre. Kot že njen naslov pove, je imela igra namen izpovedati gledalcu neko indijakoromandijsko zgodbo o požrešnem Nosanu, ki hoče zakraljevati v domu malega Tonka in sploh hoče biti gospodar pravljičnega sveta, pa mu to preprečijo male, človeško govoreče stvari z modrostjo drevesa, ki ima tudi sicer vedno pripravljeno polno malho rešitev, kadar grozi nevarnost slogi in sreči v pravljični deželi. Če je imela zgodba namen povedati, da je delo in samo delo največje blagostanje, je tudi »Dežela malih sanj« dosegla svoj namen. Toda če naj je to zgodba za otroke, je vse preveč oddaljena od preprostosti. Odgovori modrega drevesa so bili prehudo modri, da bi jih lahko razumel 6-letni otrok. Tekst je prerazpotegnjen, poln nepotrebnih vmesnih prizorčkov. Tudi jezik ni preveč prijatelj knjižnemu jeziku, še manj pa je odrski. Ob temeljitem pljenju pa bi lahko iz te 4-dejanke nastala koristna mladinska igra; bila bi dober koncept za mladinske odre, posebno še, ker pritegne osnovna zamisel — ta pa je izvirna. Torej za tokrat samo: malo sanj o deželi sanj.

Vse to je vplivalo, da gledalci z igro Bože Podergajs nismo bili povsem zadovoljni. Posrečili pa sta se režija in scena. Dobro oblikovane like so prikazali Toni Gašperič v vlogi Nosana, Zvonka Colarič s Tonkom in Marta Klemenčič kot Torbica. V drugih vlogah so nastopili še: Vida Zupan (Modro drevo), Jože Simčič (pajek Pak), Dragica Zupančič (cvetlica Zlatka), Slavka Vencelj (pikapolonica), Anica Kraševec (Lepotan), Toni Fabjan (Bahač) in Marjanca Smerdu (Željana).

(i. z.

Jeseni: srečanje knjižničarjev v Novem mestu

Pretekli teden je bilo v Ljubljani posvetovanje slovenskih knjižničarjev, na katerem so razpravljali predvsem o tesnejšem sodelovanju med knjižnicami v SRS. Izvolili so delegate za kongres Zveze društev bibliotekarjev Jugoslavije, določili pa so tudi program letnega občnega zbora svojega društva, ki bo letos jeseni v Novem mestu.

600 let dunajske univerze

Sredi velikih slavnosti, ki jih obhaja Avstrija v teh tednih, praznuje tudi dunajska univerza — »Alma mater Rudolphina« je stara 600 let.

Ko je vojvoda Rudolf leta 1365 ustanovil dunajsko univerzo, se je tudi Dunaj uvrstil med velika kulturna in znanstvena središča Evrope. V zadnjih šest sto letih je to vlogo uspešno izpolnjeval, kajti v teh stoletjih slavni kulturniki in znanstveniki niso delovali le na dunajski univerzi, marveč so njen ugled in sloves ponesli tudi širom po svetu.

Z dunajsko univerzo smo tesno povezani tudi Slovenci; ne samo, da se je na tej ustanovi šolala pretežna večina slovenskih izobražencev, temveč so mnogi Slovenci na njej delovali tudi kot profesorji, dekani in rektorji. Ta povezava sega nazaj do leta 1431, ko je kot prvi Slovenec postal profesor na dunajski univerzi Andrej Ljubljanski. Njemu je sledila dolga vrsta Slovencev, med njimi so mnogi zasloveli širom po svetu: Jurij Vega, Jernej Kopitar, Franc Miklošič in naš koroški rojak Josip Stefan. Med spominskimi sobami in na častnih ploščah dunajske univerze najdemo lepo število imen, ki pričajo, da je tudi slovenski narod bistveno doprinašal k uspehu in slovesu dunajske univerze v zadnjih 600 letih.

Proslave častnega jubileja dunajske univerze so se odvijale ves teden v navzočnosti visokih predstavnikov več kot 200 univerz iz vseh delov sveta. Avstrijska pošta je ob 600-letnici dunajske univerze dala v promet posebno znamko in kovnica denarja je izdelala štiri spominske kovance iz srebra. Univerza sama pa je ob svojem jubileju podelila številnim domačim in tujim znanstvenikom in kulturnikom naslov častnega doktorja in tako manifestirala mednarodno povezanost kulture in znanosti, o kateri je tudi sedanji rektor dunajske univerze prof. Karl Fellinger dejal: V svetu, polnem napetosti, hočemo pokazati, da znanost ne pozna meja, marveč združuje narode, narodnosti in rase v skupnem iskanju znanja in ljubezni do resnice.

(Iz SLOVENSKEGA VESTNIKA, Celovec)

Proslava v Pišecah

Tudi v Pišecah so dostojno proslavili 20. obletnico osvoboditve in dan zmage. V dvorani gasilskega doma so 8. maja pionirji osnovne šole nastopili pod vodstvom upravitelja šole tov. Ostreliča s pevskimi točkami in deklamacijami, slavnostni govor pa je imel Jože Podgoršek.

D. V.

Brežiški mladinci o samoupravljanju

Na razširjenem plenumu občinskega komiteja ZMS v Brežicah so 26. aprila obravnavali vlogo in položaj mladine v sistemu samoupravljanja ter organizacijske in kadrovske spremembe v komiteju. O prvem je govoril Ciril Baškovič. V razpravi so omenili Tovarno pohištva, ki je v precejšnjih težavah, ugotavljali pa so, da tovarna, ki izvaža, nima primernega strokovnega kadra. Brez strokovnjakov pa je nemogoče uspešno analizirati dogajanja v delovni organizaciji, dobro načrtovati proizvodnjo in odpravljati pomanjkljivosti. V razpravi so načeli tudi vrsto drugih vprašanj v samoupravljanju, predvsem vlogo mladine pri tem. Sklenili so, da bodo čimprej organizirali posvetovanje z vsemi mladinskimi aktivi v delovnih organizacijah. Ko so govorili o tem, ali je profesionalec na komiteju potreben ali ne, so se odločili, da profesionalec zapusti komite, denar, namenjen za njegove osebne dohodke, pa bodo porabili za razne seminarje, posvetovanja in podobno delo mladine. Tehnične in finančne posle pri mladinskem komiteju bo poslej opravljalo DPM.

Zaradi neodgovornosti do nalog so nekatere člane komiteja in komisij zamenjali z novimi. Nedelavnost posameznikov je vplivala tu in tam na celotno dejavnost mladine, predvsem pa Zvezi mladine ni prinašala ugleda.

Proslava pri Francetovi jami

Dan službe javne varnosti so Ribničani proslavili pri znani turistični postojanki Francetovi koči pod Malo goro. Na razpoloženje je vplivalo tudi lepo vreme. Francetova koča, ki je tik ob jami z istim imenom, je dobro obiskana vsako nedeljo. Koča je od Ribnice oddaljena le pol ure, cesta pa vodi skozi smrekov gozd. V kočo so letos napeljali elektriko.

Janez Kramarič: 1

Došel je, došel; Zeleni Jure..:

Deželica polna prelestne lepote,
s cvetovi posuta, z gozdovi prekrita,
prežarjena z bleskom sončne toplote
tako preprosta, tako slikovita . . .
(E. Gangel)

Deželica sonca in grozdja, nizkih gričev z belimi zidanicami, vinogradi in košatimi brajdami, deželica sončnih brezgovih logov in zelenih steljnikov, kamnitih njiv in sončnih rebri — tiha in skromna — in vendar lepa! S širokim pasom zelene Kolpe odrezana od Hrvatske, s poraslimi Gorjanci in kočevskimi hribi ločena od ostale Slovenije, ždi vase zaprta, obsijana od toplih žarkov belokranjskega sonca. Kdor je le enkrat užil lepoto tega koščka slovenske zemlje »belega carstva pod Gorjanci«, se mu je vtisnil v spomin z vso svojo domačnostjo in preprosto lepoto. Naš veliki rojak Oton Župančič je nekje zapisal:

. . . teh krajev ne pozabi,
kdor se svetlobe njih je nasesal.

Mišljenje, čustvovanje in notranja nagnjenja skromnih a gostoljubnih ljudi v tej deželici sonca in delovnih rok pa se kaže tudi v njihovih šegah in navadah, ki so izraz povezanosti z naravo. Mišljenje in čustvovanje je v večnem valovanju in spreminjanju. Novo izpodriva staro, dostikrat na škodo lepih običajev in navad. Šege in običaji pa nas povedejo v davno preživete dni skromnih belokranjskih ljudi. V njih so dali svojim notranjim nagibom poseben izraz in poseben poudarek življenju.

— — —

Med najstarejšimi obredi še živi med ljudmi j u r j e v s k o o b r e d j e, katerega nastanek sega v pradomovino naših prednikov. To obredje se je spreminjalo pod vplivom običajev plemen, na katera so naleteli naši predniki ob preseljevanju iz svoje prvotne domovine. Barbarski rod Slovenov, ki se je naselil na sedanjem ozemlju Bele krajine, je ob naselitvi naletel na plemena ilirskih Japodov in se z njimi življenjsko povezal. Sloveni so prevzeli od svojih japodskih prednikov marsikatera obredja, zato so dodali ali spremenili marsikatero značilno potezo svojega pristnega obredja. Jurjevsko obredje je od starih obrednih običajev najpomembnejše in je zelo podobno traščanskemu češčenju Sabosa in arkadskemu češčenju Hermesa.

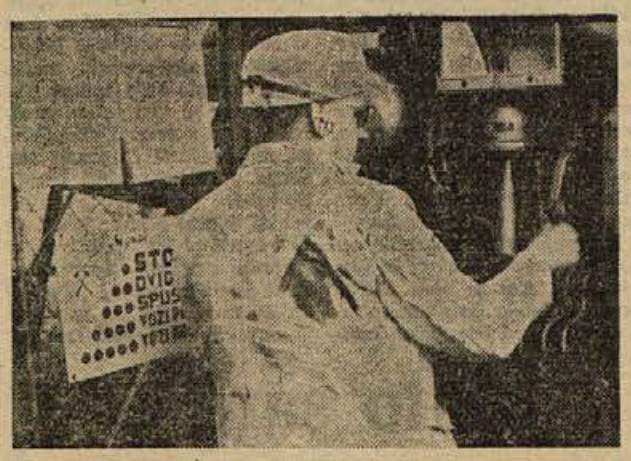

Brez stopnic 230 metrov pod zemljo v Kanižarici

Dne 17. maja so se prvič v zgodovini rudnika rjavega premoga Kanižarica popeljali rudarji v jamo z dvigalom. Tega dne je bila končana I. stopnja rekonstrukcije rudnika, strojne naprave 230 metrov globokega vpadnika pa usposobljene tudi za prevoz ljudi. Rudarjem bo s tem prihranjena dolga in naporna hoja v jamo po 1500 stopnicah, ki so jo opravljali vsak dan, delovna storilnost pa se bo tudi na ta račun povečala. Ob lepi delovni zmagi jih pozdravljamo z njihovim »SREČNO!« Na sliki: tehnični vodja rudniških obratov inženir Majer ob vstopu v vpadnik; zdaj »pet signalov«, kar pomeni VOZI MOŠTVO, ne bo več samo dolgoletna želja kanižarskih rudarjev

„Pred občani nimamo kaj skrivati..."

Občinski odbor SZDL Črnomelj o opravljenem delu v zvezi z volitvami in o najnovejših gospodarskih ukrepih.

Predsedniki in tajniki vseh krajevnih organizacij Socialistične zveze ter nekateri člani občinske volilne komisije so se 13. maja udeležili seje, ki jo je sklical občinski odbor SZDL zavoljo analize skupščinskih volitev in pojasnjevanja aktualnih vprašanj v zvezi z novimi gospodarskimi ukrepi.

Koliko dela in truda je SZDL vložila v priprave na nedavno minule občinske, republiške in zvezne volitve, je v referatu podrobno opisal sekretar Lojze Šterk, ob tem pa poudaril, da se je vse to izplačalo, kar je potrdil končni dober izid volitev.

Ko so zatem obravnavali dobre in slabe strani organizacijskega dela pri volitvah, so bili nekateri mnenja, da bo treba pri bodočih volitvah še bolj pazljivo sestavljati volilne imenike in jih tudi pravočasno poslati terenskim volilnim komisijam v pregled.

O političnem razpoloženju volivcev in aktivističnem delu je nato spregovoril tudi sekretar občinskega komiteja ZKS Milan Malešič. Naglasil je, naj bi si vse družbenopolitične organizacije, posebno pa SZDL, prizadevale obdržati sedanjo politično aktivnost med občani, po drugi strani pa jim odkrito povedati, da letos zaradi težke situacije v gospodarstvu verjetno ne bodo vse obljube izpolnjene. Slednje velja predvsem za gradnjo ceste od Črnomlja do Vinice.

Zamrznjene cene, prodaja valute in poslovanje za »bakšiš«...

Predsednik ObO SZDL France Štajdohar je pojasnil namen in pomen najnovejših gospodarskih ukrepov, ki so, zlasti zamrznjene cene, med občani ugodno odjeknili. V ntsprotju s tem pa nekatera prizadeta podjetja z novimi ukrepi niso najbolj zadovoljna, ker so jim zvezali roke pri neupravičenem dvigovanju osebnih dohodkov.

Tovariš predsednik je poudaril, da pred občani nimamo kaj skrivati in da jim je treba pojasnjevati vse te ukrepe, kakor tudi nove smernice zaposlovalne politike. V bodoče bodo delovne organizacije dobro premislile, preden bodo zaposlile novega delavca ali delavko, ker bo odvišna delovna sila postajala čedalje večje breme.

V marsikaterem podjetju, kjer nekateri že zdaj nimajo pravega dela, se bo treba pač pogovarjati o tem, naj se odvišna delovna sila vrne na domača posestva in se oprime zdaj zanemarjenega ali opuščenega kmetijstva.

Tovariši so v razpravi o gospodarskih ukrepih povedali svoje. Ljudem je všeč, da so cene zamrznile, po drugi strani pa ne morejo razumeti, da tega in onega blaga v trgovinah za dinarje ne dobiš, za dolarje, marke in lire pa kolikor hočeš. Ob tem, so povedali, pa cvete spet prodaja pod pultom. Baje se tudi v kakšni trgovini še dobi cement ali železo, seveda, če blago preplačaš...

Živahna razprava je stekla še o nekaterih krajevnih problemih, kot o gradnji zdravstvene ambulante na Vinici, o nadaljevanju gradnje ceste od Črnomlja do Vinice, o trgovini v Črmošnjicah, o družbenih prostorih na Strekljevcu itd. Ob koncu so obravnavali še nekatere organizacijske zadeve v zvezi s pobiranjem članarine in pregledi nadzorne komisije.

Kratki iz Adlešič

Pred kratkim je bil zaključen tečaj za šoferje amaterje, ki ga je organiziralo v Adlešičih Avtomoto društvo Črnomelj. 22 tečajnikov je opravljalo izpit za vožnjo z avtomobilom, 8 tečajnikov za moped, vendar je od vseh teh le 27 oseb uspešno opravilo zaključni šoferski izpit. Kmetovalci, ki so sadili že pred dolgotrajnim dežjem, že lahko te dni okopavajo peso, čebulo in druge pridelke, medtem, ko so tisti, ki so lepo vreme pred dežjem zamudili, začeli šele zdaj saditi krompir in koruzo.

Dragatuš: sprejem kurirčkove torbe

11. maja so tudi dragatuški pionirji sprejeli kururčkovo pošto. Pri spomeniku na Kvasici je kurirčkovo torbo sprejel Tine Svetič, učenec 8. razreda, v Dragatuš pa jo je prinesel ob 13. uri. Pionirji domače šole so ob tej priložnosti priredili kratek kulturni spored in se seznanili s pomenom kurirčkove pošte. V kurirčkov dnevnik so napisali poročilo, nato pa torbico poslali dalje proti Vinici. Pionirjem iz Stare Lipe jo je predal Alojz Matkovič.

M. B.

Ne pozabite na krvodajalstvo

Na področju občine Črnomelj bo te dni krvodajalska akcija, zato občinski odbor Rdečega križa vabi prebivalstvo k čimvečjemu odzivu.

25. maja bodo odvzemali kri v **Semiču** — v osnovni šoli;

26. maja v **Črnomlju** — v stavbi občinske skupščine;

27. maja pa naj pridejo na odvzem krvi prostovoljci iz viniškega konca. Ta dan bo krvodajalska ekipa delala v prostorih osnovne šole na Vinici.

Berite in razširjajte Dolenjski list!

Ob kresovanju in jurjevanju

● Sodnik Janez Kramarič, eden glavnih organizatorjev Jurjevanja, o pripravah na letošnjo prireditev 5. in 6. junija v Črnomlju – Pričakujejo še več ljudi kot lani – Organizacija programa in gostinskih uslug je pravočasno stekla.

Poseben odbor za organizacijo Jurjevanja se je v zadnjem času že nekajkrat sestal ter razpravljal o tem, kako bo prireditev letos potekala, kaj vse so prinesle lanske izkušnje in kako jil bodo s pridom uporabili, da bi ta spomladanska prireditev v Črnomlju postala res znana in tradicionalno slavje v vseslovenskem merilu. V pogovoru s sodnikom Janezom Kramaričem smo o delu prireditvenega odbora izvedeli:

— Zanimivo je, da se je o našem Jurjevanju razvedelo tudi v drugih Krajih Slovenije, čeprav smo ga lani prvič organizirali. Avtoprevozna podjetja iz Ljubljane in drugod so namreč že začela zbirati informacije, kdaj bo Jurjevanje letos, da bi organizirala posebne prevoze s svojimi avtobusi.

Prireditve bodo trajale dva dni, zato bodo gostje iz oddaljenih krajev želeli verjetno prenočiti. Razen prenočišč v hotelu smo poskrbeli tudi za večje število zasebnih turističnih sob. Komur pa se bo ljubilo videti še kaj več, se bo po prireditvi lahko odpeljal na Mirno goro, na Topli vrh ali na Vinico, ker bo tudi vse nared za sprejem in nočitve gostov.

V soboto, 5. junija, bo proti večeru na sporedu kresovanje. S prešerno pesmijo bodo ljubke kresnice — Belokranjke v narodnih nošah — vabile prebivalstvo na kres v dolini pod hotelom Lahinjo. Tu se bo tudi odvijal ves nadaljnji večerni spored belokranjskih narodnih pesmi, nastop gudalaša v vlogi znanega ljudskega pevca Jaza, predstavila se nam bo tudi folklorna skupina iz sosednje hrvaške republike. Znan in zanimiv ljudski običaj Semiška ohcet se bo končno sprevrgel v splošno zabavo in rajanje ob kresu.

V nedeljo zjutraj bo Črnomaljčane zbudila svojevrstna budnica piskačev, trobentačev in tamburašev, nato pa bo šel skozi mesto Zeleni Jurij s spremstvom. Spored se bo nadaljeval spet v dolini pri postaji, kjer bo nastopilo več folklornih skupin iz vseh krajev, v katerih so se ljudski plesi in narodni običaji ohranili vse do današnjih dni.

Za gostinske usluge prireditveni odbor ne more skrbeti, pač pa smo se s predstavniki domačega gostinskega podjetja prtvočasno zmenili, da bodo pripravili dovolj hrane in pijače za nekaj tisoč gostov. Kako in kje jim bodo stregli, naj se odločijo sami, saj imajo ob tem lepo priložnost pokazati svoje sposobnosti.

Adlešičani pred krvodajalstvom

Na nedavnem zdravstvenem predavanju za žene so v Adlešičih razpravljali tudi o prostovoljnem odvzemu krvi. Predavateljica Marica Hudelja je razložila ljudem velike potrebe po krvi v sodobni medicini in jih pozvala, naj se v čim večjem številu odzovejo krvodajalski akciji, ki bo konec maja. — Na predavanju je bilo 80 ljudi.

Ob razpravljanju o teh zdravstvenih vprašanjih so ljudje spet začeli razmišljati o podhranjenosti otrok, ki jo je ugotovil zdravniški pregled po šolah. Prav gotovo ni vzrok podhranjenosti pomanjkanje hrane pri ljudeh, temveč to, da mnogi otroci hodijo v šolo tudi po 7 kilometrov daleč. Razumljivo, da se zjutraj otrok ne more dovolj najesti, v šolo pride utrujen, zaradi česar mu tudi učenje ne gre od rok. Upamo pa, da bo prevoz za šolarje iz vasi Žuniči — Paunoviči in Miliči kmalu urejen.

V. P.

Novice s Sinjega vrha

9. maja so se zbrale žene in odrasla dekleta na predavanju, ki ga je imela medicinska sestra Marica Hudelja iz Vinice. Razložila jim je, kako morajo čuvati svoje zdravje. Vse tovarišice se ji ob tej priložnosti najlepše zahvaljujejo.

6. maja je upokojeni **član** lovske družine Peter Šneler ustrelil srnjaka. Bil je obstreljen, ves shiran in je hodil okoli hiš na Sinjem vrhu.

Okolico Sinjega vrha je v ponedeljek, 10. maja, zajela strašna nevihta. Lilo je kakor iz škafa, med dežjem pa je na gosto padala tudi sodra. Po vseh vrtovih, travnikih, njivah in vinogradih je drla voda. Največ škode je v vinogradih ter po njivah, kjer je prizadeta zlasti mlada pesa.

I. S.

NOVICE *črnomaljske komune*

Semiške poti zahtevajo popravil

Pred vojno so vse vaške poti popravljali s predpisanim kulukom, po osvoboditvi pa se je misel ljudi precej spremenila. Vsi čakajo, da bo občina popravljala vaška pota, nihče se ne zgane, medtem pa pota vedno bolj propadajo.

Odborniki bi morali organizirati vse uporabnike poti, da bi jih začeli sami popravljati ali pa plačati delavce. Minerje in smodnik naj bi tudi vnaprej plačevala občina.

Ta vprašanja bodo laže rešljiva v okviru krajevnih skupnosti. Vsaka skupnost naj bi sprejela potreben odlok, v katerem bi bilo določeno, sporazumno z odborniki in občani, kdaj in kako se bo popravljala kaka pot.

V Semiču bi morali najprej urediti staro cesto, pot od Dajčbirta na Gaber, nato srednjo pot, pot v Staro goro itd. Z deli bi morali čimprej začeti, saj na sedanjih slabih cestah trpi človek, voz in živina. Pri popravilu poti pa naj bi sodelovali vsi prebivalci, ne samo kmetje, ki imajo živino, saj vaška pota tudi vsi uporabljajo.

JOŽE DULAR
MLINI OB KOLPI UMIRAJO

9

Toda tu od vidinskega slapa ne vidimo Preloke. Previsok je strmi skalni breg, ki se dviga za malenico. Malenica sama pa je prijazna: edino kolo prijetno klopoče v zadnjem soncu in mlinarica ravno pobira perilo, ki se suši na »balkonu« pred izbo.

E, kajpak! Malenica Iveta Ivanušiča v Vidinah — mlinar stanuje pravzaprav v Valetih — ni kar tako. Nekako do leta 1935 je imela štiri kolesa in »stupo«. Zdaj se vrtita le še dva kamna, zato pa je gospodar leta 1952 mlin malo nadzidal in zgoraj napravil sobico, kjer je postelja in peč, da se lahko tisti, ki melje, odpočije, in si v hladnih dnevih zakuri in pogreje.

Mlinárica Ana Ivanušič je mlinarjeva sorodnica — morda mlinarjeva sestra ali teta, po tem je pa res nismo vprašali — pa nam vse, kar bi radi vedeli, prav dobrodušno pove. Samo da se ji mora naše spraševanje zdeti močno smešno, kajti vseskozi se nam smeje. Vsekakor prijazna ženska! Še zmerom je smeh več vreden kot jeza in slaba volja.

In ko nam vse razklada, se mimogrede zasuče, dvigne polno »vagánico mékinj«, to je škaf z otrobi, in ga postavi v »kištico«, da se mekinje ja ne bodo raztresale po zemljatih tleh, če se bo slučajno kaj več zamudila v sobici in bo vagánica že polna. Sobica pa tudi ni kar tako! »Balkon« ima, kot smo že rekli, in mlinarica lahko kar od tam pogleda, če kdo s hrvatske strani slučajno pripelje čez vodo kaj zrnja.

Ko pod jezom spet sedemo v čoln in nam mlinarica prijazno vošči srečno pot, nenadno škljocne Janezov aparat.

»Zakaj pa to?« se hipoma zresni mlinarica.

Za spomin, za spomin, Ana Ivanušičeva!

Med ŠKAVRINI, ki leže na nizkem hribčku kak kilometer vzhodno od Preloke, in hrvatskim Priliščem je Kolpa plitva, da jo je mogoče prebresti peš ali z vozom. Tu nekje so že v stari Jugoslaviji nameravali zgraditi most, pa je ostalo le pri besedah.

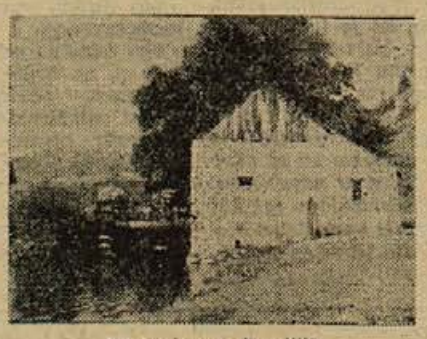

Malenica v Žuničih

V PRILIŠČU so se takrat še vrtela mlinska kolesa. Pa so se že pred zadnjo vojno ustavila. Danes stoje le še gole stene. In ostal je slap, ki reže reko in šumi trpko pesem o umirajočih malenicah ob Kolpi.

*

Pod malenico v ŽUNIČIH smo se ustavili v prvem mraku.

Na širokem, nizkem obrežju smo čoln do polovice potegnili na suho in razpeli šotor.

Zvonko je pripravil kuhalnik in pričel kuhati večerjo. Golaževo konzervo in makarone! Prileglo se nam bo nekaj toplega po celodnevnem veslanju in pretikanju po malenicah.

Dober streljaj pod nami se je preko reke prepenjal na betonskih opornikih nov leseni most, ki so ga pred devetimi leti zgradili pripadniki jugoslovanske vojske. Zgradili in tako uresničili stare sanje in želje tukajšnjih prebivalcev. Želje, ki so bile žive v predaprilski Jugoslaviji in celo v nekdanji cesarski Avstriji.

Janez je nedaleč od mosta odkril mrzel izvir in prinesel vode za čaj. Nato so pastirji prignali živino na vodo.

Bil je lep večer in nad Preloko, ki je ostala za nami, se je še sve-

Julij Papič razstavlja v Metliki

Metliški rojak kipar Julij Papič

Konec aprila je bila v Belokranjskem muzeju odprta retrospektivna kiparska in slikarska razstava Metličana prof. Julija Papiča.

Julij Papič se je rodil pred 53 leti v skromni hiši nad metliško Bojico. Štirinajst let star se je vpisal na keramični oddelek srednje tehniške šole, ostal tu tri leta, nakar je leta 1929 odšel študirat v Prago na umetniško industrijsko šolo, se tam izpopolnjeval štiri leta in 1933 absolviral kiparstvo.

Že naslednje leto se je zaposlil v tovarni Keramika v Novem mestu, leta 1936 pa se je preselil v Zagreb. Odslej se je posvetil izključno kiparstvu. Danes živi v Zagrebu in kot profesor poučuje na šoli likovno vzgojo.

Po zadnji vojni je Papič izvršil veliko del, zlasti na temo narodnoosvobodilnega boja. Njegovi spomeniki padlim borcem stoje po raznih krajih Hrvatske in Slovenije. Tako je bil leta 1959 odkrit spomenik v Zelini, naslednje leto v Beteru in Sv. Jani, 1954 spomenik Belokranjskega partizana v Metliki, leta 1957 v Ravni gori pri Trakoščanu in Djelekovcu pri Koprivnici. Leta 1950 je za JLA v Zagrebu izdelal v terakoti ciklus dvanajstih reliefov z motivi narodnoosvobodilnega boja.

Doslej je Papič večkrat razstavljal, zdaj pa je v Metliki v skromnem obsegu skušal pokazati prerez dosedanjega ustvarjanja. Umetnik ni bil navzoč ob otvoritvi razstave, zato smo mu prejšnji teden, ko je po dolgem času spet prišel med svoje Metličane, zastavili nekaj vprašanj, na katera nam je rad odgovoril.

— Kaj vas je napotilo, da ste se odločili za kiparski poklic?

— To je prišlo nekako samo od sebe. Že v petem razredu metliške osnovne šole sem z veseljem risal ali pa gnetel ilovico. V sedmem in osmem razredu sem kar na šolski tabli risal obraze učiteljev. Pa zato nisem bil zmerjan. Nasprotno: pohvala učiteljice Marije Ganglove me je še spodbudila k nadaljnjemu delu. Ganglova mi je tudi utrla pot v ljubljansko šolo. Čeprav sem na srednji tehniški šoli obiskoval keramični oddelek, sem se s posebnim veseljem loteval kiparskih nalog, ki so me zmerom bolj zaposlovale.

— Kako da ste se odločili za nadaljnji študij v Pragi?

— Moj kolega iz ljubljanske šole je bil tamkaj, in ko se je vrnil, me je navdušil za Prago. Pa mi ni žal, da sem šel. Lepe spomine imam na češko prestolnico in tudi življenjsko družico sem našel tamkaj. Včasih kar močno pogrešam Prago in njeno bogato, razgibano umetnostno življenje.

— Kdo so bili vaši vzorniki v likovnem ustvarjanju?

— Francoski kipar Despiau, češki kipar Jan Stursa in stari Etruščani. Zlasti v terakotah so mi marsikaj odkrili.

— Kateri material najrajši uporabljate? In čemu ste od monumentalnih del prešli na manjše skulpture?

— Od materialov imam najrajši glino, ki je najcenejša in se lahko oblikuje. Vzrok, da sem iz večjih plastik prešel na manjše, intimnejše, je pač v tem, da je za večje plastike manj naročil.

— Kateri motiv vas najbolj pritegne in kakšna je v glavnem vsebina vaših likovnih stvaritev?

— Sleherne naloge se z veseljem lotim in jo skušam res prizadeto rešiti. Kakšna pa naj bi bila vsebina mojih del? Pri spomenikih iščem herojstvo in humanizem, pri portretih pa karakter in duševnost. Manjše figure izražajo predvsem lirično razpoloženje.

— Zakaj je vaše likovno podajanje v zadnjih letih nekoliko drugačno, kot je bilo prej?

— To nujno terja razvoj, kar je končno lepa pa tudi dobra lastnost človeka. Jaz sem dolgo časa delal močno realistično, zdaj pa sem skušal najti preprost, poenostavljen sodobni stil. Pri tem razvoju pa ima svojo vlogo tudi material, ki ga uporabljam.

— Kaj vam je navdihnilo slikarski cikel, ki je nastal v zadnjih dveh letih in ste ga poimenovali »Imaginacije«?

— Predvsem želja, da na papirju dobim čim večji izbor motivov za svoje nadaljnje delo v terakoti. V vsaki risbi želim rešiti nove likovne naloge.

● Toliko nam je na kratko povdal **kipar Julij Papič o** svojem delu. Toda več kot besede povedo dela sama. Zato vabimo Belokranjce, da si v metliškem muzeju ogledajo Papičevo razstavo, ki bo odprta do konca maja.

-ar

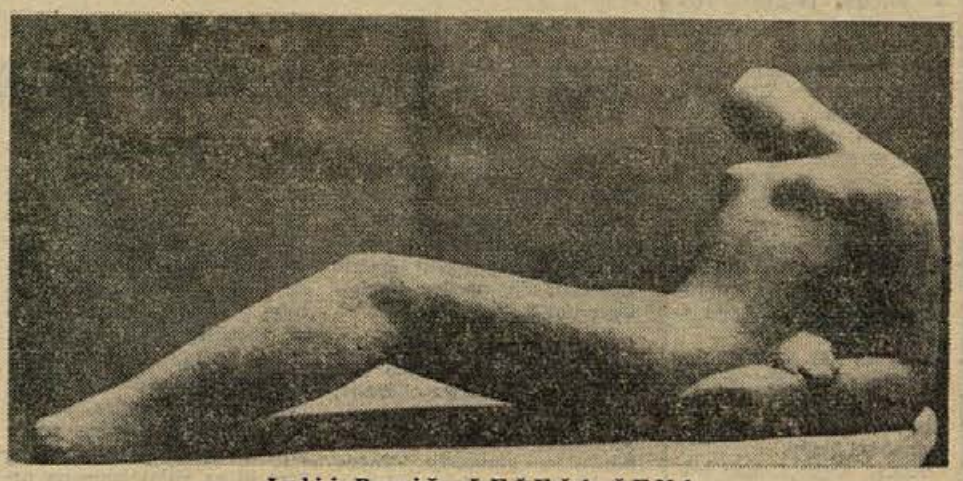

Julij Papič: LEŽEČA ŽENA

MCCCLXV — MCMLXV

600 LET

METLIKE

Filatelistični klub v Ljubljani je izdal ob 600-letnici Metlike spominsko kuverto s posebnim žigom

KAJ MORAMO VEDETI O VPISU V SREDNJE STROKOVNE ŠOLE?

Po končanem osemletnem šolanju se bo marsikateri učenec odločil za vpis v srednjo strokovno šolo. Iz anket o poklicnih željah smo ugotovili, da se je skoro 10 odstotkov učencev iz osnovnih šol v Beli krajini odločilo za nadaljevanje šolanja v srednjih šolah. Kaj morajo ti učenci in starši vedeti?

Pred izbiro poklica je treba vsekakor prej oceniti svoje zmožnosti, zanimanje za bodoče delo ter dosedanje izkušnje pri učenju. Splošen pogoj za vpis v srednje strokovne šole pa je uspešno dokončana osnovna šola. Vpis učencev v začetni razred je mogoč na osnovi razpisa, ki ga objavijo šole v maju in juniju. Rok za prijavo določi posamezna šola.

Za vpis mora kandidat predložiti: prijavo, spričevalo dovršenega 8. razreda osnovne šole, rojstni list in zdravniško spričevalo.

Če se v šolo vpiše več učencev, kot jih predvidi vodstvo šole v razpisu, morajo učenci opraviti sprejemni izpit. Učenci, ki so končali osmi razred z odličnim uspehom, so največkrat sprejeti brez izpita, če izpolnjujejo vse druge pogoje. Na vseh šolah se opravlja sprejemni izpit iz slovenskega jezika in predmeta, ki ga določi posamezna šola. Razumljivo je, da ima učenec z zadostnimi ocenami iz matematike, fizike in kemije prav majhne možnosti za sprejem v oddelke tehniške srednje šole, ker dajejo prednost učencem z dobrimi spričevali.

Vse redne strokovne šole trajajo 4 leta in so v večjih slovenskih mestih: v Celju, na Jesenicah, v Kranju, Mariboru, Novem mestu, Trbovljah in v Velenju. Nekatere šole imajo dijaške domove, ponekod pa si morajo učenci poiskati stanovanje sami. Oskrba v domovih stane 12.000 dinarjev na mesec in več, zato se vsak zanima za razpisane štipendije.

Letos bodo podjetja in ustanove v Črnomlju, Semiču in Metliki nudila učencem 41 štipendij na srednjih šolah. Podrobnosti o štipendijah in o pogojih za vpis v šolo, zvedo učenci na Zavodu za zaposlovanje delavcev v Črnomlju. Oglasijo se lahko tudi po pouku.

D. TODOROVSKI

Naročite domači tednik bratu ali sinu, ki je pri vojakih!

Težakovega očeta iz Dragomlje vasi ni več

Prvega maja je v Dragomlji vasi in vsej okolici odjeknila žalostna vest, da nas je za

vedno zapustil Jože Težak, kmetovalec iz Dragomlje vasi, ki je svojo življenjsko pot zaključil mnogo prezgodaj, komaj v 65. letu starosti.

Pokojnik je bil daleč naokoli znan kot napreden kmetovalec in dober gospodar, vedno pa je rad pomagal tudi svojim sosedom. Znan je bil tudi kot aktiven sodelavec NOB, saj se je v narodnoosvobodilno gibanje vključil že ob začetku vojne. Bil je požrtvovalen in zaupljiv, zato je bil imenovan za vaškega zaščitnika, po kapitulaciji Italije pa je bil izvoljen še za gospodarskega referenta. Bil je tudi aktiven borec 9. brigade, v kateri je opravljal funkcijo veterinarskega bolničarja. To delo je opravljal še tudi nekaj časa po vojni, dokler se ni vrnil na svoj dom.

Tovariša Težaka se spominjamo tudi kot dobrega člana gasilskega društva, saj je v njem deloval vse od ustanovitve leta 1922, medtem je bil 30 let blagajnik tega društva.

Vsi, ki smo ga poznali, ga bomo močno pogrešali.

I. S.

tilo večerno nebo. Malenica je bila tiha, kolesa so mirovala in le jez je šumel.

Stara žena je prignala na vodo dvoje krav. Stopil sem do nje, da jo povprašam, kdo je gospodar tega mlina in čemu danes ne melje.

»Ne, žunička malenica zdaj nič več ne dela. Vse od lani, ko je tisti teden pred božičem Miko Žunič tako nesrečno končal. Saj pravzaprav nihče ne ve, kako je bilo. Nikogar ni bilo zraven, ko se je zgodila nesreča. Menda je obsekaval led na vodnem kolesu, pa mu je spodrsnilo in je padel v žleb. Kolo se je vrtelo, pa se je potlej ustavilo, ko je prišel z glavo podenj. Nesrečna smrt, bog se usmili! Pa je imel komaj sedeminpetdeset let.

...Njegov sin je vale po pogrebu vse mlinske priprave odpeljal domov v vas, samo kamne je pustil v malenici. Od takrat nihče več ne melje.

...Pokojni Miko je zadnji mlel v Žuničih. Pravijo, da je nekdaj bilo v tej malenici osem gospodarjev in sta po dva imela en kamen. Zadnje čase pa je bilo samo pet lastnikov. Če hočete, kar zapišite: Franc Žunič in Tomo Utešin sta imela skupaj en kamen, Ivan Žunič, Jože Adlešič in Miko Žunič pa vsak svojega. Potem je Miko Žunič kupil od Adlešiča njegov kamen, tako da je sam mlel na dva kamna.

...Zadnja leta je mlel samo še Miko Žunič, drugi pa so po vrsti odnehali. Stari so bili... Pa je škoda, da malenica stoji. Zdaj še posebno, ko imamo most. Dosti Hrvatov je prinašalo semkaj mlet svoje zrnje.«

Obrnil sem list v svojih zapiskih.

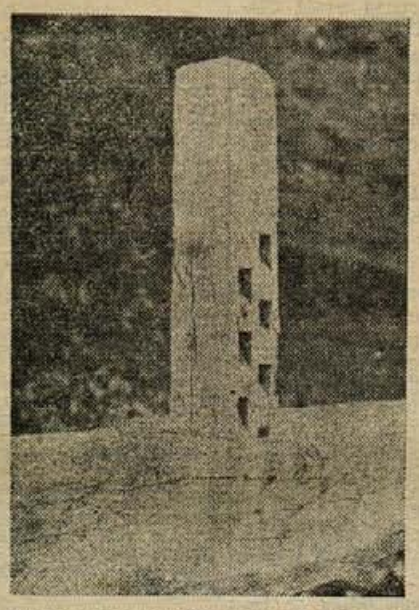

Malenica v Žuničih: gornji del mlinskega zapora

...O, bogme, prej ko je bilo več gospodarjev, je prišlo med njimi dostikrat do prepira, zlasti ko je bilo treba popravljati slap. Vsak si je namreč mislil: Meni če slap izdurat, nek ga uni popravi, kad mu leto dojde.

Žena je pripovedovala živahno, sproščeno, pol slovensko, pol hrvatsko. Kajpak se razume, da so se tudi mlinarji »jagmili« med sabo, ko je bilo treba s »čunom« prepeljati vrečo prek vode, kajti »uni, ki se je bolj žuril i bolje mlel, ta je imel više mušterij«.

Danes pa mlin v Žuničih stoji. Zapuščena vodna kolesa mirujejo, malenica in prizidana »bajtica«, kjer si je nekoč mlinar pripravil ležišče in se pozimi »grijal pri malem železnem šporetiču« sta nema. Tudi pomeljarjev, ki so semkaj prišli mlet, bodisi s slovenske ali hrvatske strani, danes ni več.

Kravi sta bili že v bregu pod cesto in žena se je počasi odpotila za njima. Izginjala je v mraku, drobna in neznatna, kot nekaj, ki odhaja in se več ne vrne.

*

Večer je bil lep. Ko smo popili čaj in pomili posodo, smo posedli na blazino pred šotorom. Polna luna se je dvignila tam izza hrvatskih pašincev, prebodla grmovje ob Kolpi in se nato zapletla v veje visokega jagnjeda. Potem se je od tam izmotala in vrgla svoje srebro po brzeči gladini reke.

Ko smo se čez uro ali dve spravili spat, se je pričela vzdigovati rahla megla. Padala je na šotor, čoln in most in na mrtvo malenico pod Žuniči...

22. avgusta 1964

Jutro se je kar hitro izkopalo iz megle. Le Preloka na hribcu je bila ovita v prosojno tančico, tako da je moral Janez dolgo čakati, preden je v kamero ujel zadovoljiv barvni posnetek.

Medtem smo imeli dovolj časa, da smo se pogovorili z žuničkimi pericami, ki so »na kolicih« pripeljale na Kolpo prat perilo. In ogledali smo si most, kjer sta na podaljšanem betonskem oporniku vzidani kamniti plošči, ki v slovenskem in hrvatskem jeziku govorita, da je ta most od 6. do 30. junija 1955 zgradila inženirska podoficirska šola JLA s pomočjo okrajnih ljudskih odborov Črnomelj in Karlovac ter prebivalcev tukajšnjega kraja.

metliški tednik

Da bo čisto in prijetneje!

Gostinsko podjetje Črnomelj se je pretekli teden lotilo preurejevanja velike gostinske sobe v gostišču Grad na trgu. Prostore so prebelili in očistili, tako da so prijetnejši za oko in vabljivejši za goste.

Ta dela sodijo k pripravam na letošnjo turistično sezono, v kateri pričakujejo mnogo več gostov kot prejšnja leta. Gostišče Grad je bilo po treh dneh poslovanja v zmanjšanem obsegu spet normalno odprto.

■ Od 30. maja do začetka oktobra bo na progi Budimpešta — Beograd vozil posebni motorni brzovlak madžarskih železnic. Prihodnje leto pa bo med tema glavnima mestoma vozil brzovlak jugoslovanskih železnic.

■ Jugoslovanski izvoz je bil v aprilu za 20 ods. večji kot lani v istem času.

Letos ne bo ceste do Vinice?

Kljub vsem prizadevanjem občinskih forumov in družbeno-političnih organizacij, da bi letos nadaljevali z gradnjo moderne asfaltne ceste od Črnomlja do Vinice, kaže, da načrtov ne bo mogoče izpeljati.

Doslej so še obstajala neka upanja na morebitno gradnjo v drugem polletju s pomočjo republiških sredstev, po zadnjih vesteh pa so novi gospodarski ukrepi in investicijska štednja to upanje pokopali.

Trenutno stanje je tako, da so se dogovorili samo za izdelavo načrtov, ki bodo gotovi v letošnjem letu, z gradnjo samo pa bo treba po vsej verjetnosti počakati do leta 1966.

Mimogrede v trafiki

V trafiki nasproti spomenika sredi Kočevja streže strankam prijazni prodajalec Karel Glad. Mimogrede, ko mi je postregel, sva malo poklepetala:

— Katere časopise lahko dobimo pri vas?

— Redno imam Dnevnik, Delo, TT, VUS, Svet, Popotnik, Tovariš, NN, Pavliho, Dolenjski list, Športne novosti, Polet in še kakšnega.

— In kateri časopisi gredo najbolj v prodajo?

— Dnevno prodam 50 do 100 izvdov Dela, na teden 40 izvodov Dolenjca (tokrat ga je zmanjkalo), največ pa ljudje kupujejo TT, sobotno Delo, (RTV program), Tovariša, Nedeljskega . . .

— Kaj pa cigarete, katerih prodate največ?

— Filter 65, Ljubljansko Moravo in Zeto, dnevno okrog 3.000 vsakih.

— Ko so pred meseci časopisi toliko pisali o škodljivosti tobaka, je bila prodaja cigaret kaj manjša?

— Prav nič. Nekateri so sicer govorili, da je tobak strup, vendar so cigarete vseeno kupili in nemoteno kadili.

Konec klepeta, spet nova stranka; vrata loputajo, ljudje prihajajo in odhajajo, s časopisi, revijami, cigareti . . .

F. G.

Mladinka Jasna Berger med branjem prisrčnega pozdravnega pisma prebivalcev partizanske Kočevske tovarišu Titu za njegov letošnji rojstni dan

Najdražjemu sinu naše domovine

Pretekli četrtek, 13. maja, je Kočevje, slavnostno okrašeno in obsijano s toplim pomladnim soncem, nekaj po deseti uri dopoldan pričakalo nosilce republiške štafete mladosti in nosilce kurirčkove pošte.

Na trgu pred spomenikom se je že pred deseto uro pričela zbirati množica občanov, še največ pa je bilo pionirjev z obeh osemletk in mladincev z gimnazije. Točno ob 10, 30 je pritekla od Dolge vasi vrsta mladincev, pionirjev in tabornikov z zastavami, republiško in lokalno štafetno palico in kurirčkovo torbo. Nosilci štafetnih palic in torbe so pozdrave slovenskih ljudi predsedniku Titu za njegov 73. rojstni dan pred spomenikom izročili narodnemu heroju Jožetu Boldanu-Silnemu. Mladinka Jasna Berger je zbranim občanom prebrala čestitke in želje maršalu Titu. Prisrčnim čestitkam iz številnih krajjev, koder je potovala republiška štafetna palica, so občani kočevske občine priložili še svoje pozdravno pismo ki ga objavljamo na prvi strani današnje številke.

Na zborovanju je narodni heroj tovariš Silni s kratkimi besedami poudaril pomen štafete mladosti in kurirčkove pošte, o delu mladine v Kočevju, njenih prizadevanjih, vlogi v družbenem življenju in njinih željah pa je spregovoril predsednik občinskega komiteja Zveze mladine Jože Novak.

V kulturnem delu programa ob sprejemu štafete mladosti so sodelovali harmonikarji domače glasbene šole, recitatorji s Šeškove šole in člani folklorne skupine z Bračičeve šole. — Štafeta mladosti, kateri so se pridružili tudi pozdravi občanov kočevske občine za predsednikov rojstni dan, je skupaj s kurirčkovo pošto okrog 11. ure odpotovala dalje, proti Ribnici.

Osebni dohodki v zadnjih treh mesecih

Dokaj zanimiva, čeprav zaradi odstotkov nekoliko pusta, je analiza gibanja osebnih dohodkov v gospodarskih in negospodarskih dejavnostih kočevske občine v prvih treh mesecih leta, posebno še, če jo primerjamo z enakim obdobjem lanskega leta.

Povprečni čisti osebni dohodki na zaposlenega v gospodarstvu so se v prvih treh mesecih letos v primerjavi z istim obdobjem lani povečali za 45,3 odstotka, primerjano s povprečjem leta 1964 pa za 16,4 odstotka. Nekoliko bolj počasi naraščajo osebni dohodki v negospodarskih dejavnostih; tu je bil povprečni OD na zaposlenega višji le za 35 odstotkov, od lanskoletnega celoletnega povprečja pa za 6,9 odstotka.

V gospodarstvu so bili v prvih treh mesecih zabeleženi najvišji povprečni osebni dohodki v prometu, gozdarstvu, industriji in trgovini, najnižji pa v komunali, gradbeništvu, obrti in gostinstvu. V primerjavi s prvimi tremi meseci lani so se letos povprečni OD najbolj povečali v prometu — za 59,2 odstotka, gozdarstvu — 56,7 odstotka, industriji — 46,7 odst., trgovini — 46,1 odst., najmanj pa v komunali — 27,2 odst., obrti — za 32,4 odst., kmetijstvu — 33,6 odst., gradbeništvu — 33,8 odst. in v gostinstvu — za 35,5 odstotka.

Povprečni mesečni osebni dohodki za prve tri mesece leta v negospodarskih dejavnostih so še vedno najvišji v zavodu za socialno zavarovanje, nato v zdravstvu, pri telesni vzgoji, finančnih zavodih, medtem ko so dosegli najnižje povprečje v socialnem skrbstvu, kulturi in prosveti ter zvezah in zbornicah. Primerjano s prvimi tremi meseci lani so se letos najbolj zvišali povprečni OD v zavodu za socialno zavarovanje — za 71,2 odstotka, v kulturi in prosveti — 52,4 odst., zdravstvu — 47,1 odst., najmanj pa so porasli v socialnem skrbstvu — le za 8.1 odst., družbenih organizacijah — 23,2 odst., zvezah in zbornicah — 26,2 odst., finančnih zavodih — 28,8 odst. in organih oblasti in uprave — za 30,3 odstotka. Čeprav so OD kulture in prosvete v skupini, kjer so v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta najbolj porasli, je ta dejavnost še vedno v skupini, kjer je povprečje osebnih dohodkov najnižje.

Občutno se tudi zmanjšuje število zaposlenih z osebnimi dohodki pod 25.000 dinarjev, narašča pa število ljudi z OD nad 50.000 dinarjev. Na to so pretekle mesece vplivala nekoliko tudi izplačila osebnega dohodka za preteklo leto. Januarja je imelo v gospodarstvu še 17.3 odstotke zaposlenih osebne dohodke do 25.000 din, v negospodarskih dejavnostih pa 11 odstotkov, marca pa v gospodarstvu še 15,4 odst. in negospodarstvu 10,4 odst. Do 30.000 din OD je imelo v gospodarstvu januarja še 6.1 odst. zaposlenih, v negospodarskih panogah 6,9 odst., marca pa le še 2,4 oziroma 3 odstotke. Od 30—40.000 je imelo v gospodarstvu januarja še 26,5 odst., v negospodarstvu 17,5 odst., marca pa le še 15,6 oziroma 11,5 odstotka. Od 50.000 dinarjev dalje OD naraščajo, tako da je imelo od 80—100.000 dinarjev januarja v gospodarstvu 3,7, negospodarstvu pa 2,8 odstotka zaposlenih, marca pa že 9,8 oziroma 8,5 odstotka, nad 100.000 pa se je od januarja do marca povečalo od 1,2—3,3 odstotka na 7,5—7 odstotka.

Nova planinska koča na Mestnem vrhu?

Nedavno je imelo planinsko društvo Kočevje, ki šteje zdaj že okrog 200 članov, občni zbor. Obravnavali so delo v preteklem letu, ki obsega poleg občasnih izletov članov v planine, predvsem skrb za razvoj domačega planinstva in skrb za planinsko kočo pri Jelenovem studencu za Mestnim vrhom. Koča, ki leži nekaj nad 800 metrov nad morjem, ni daleč od Kočevja; takoj za vrhom Mestnega vrha pričakuje v tihi dolinici sredi gozdov človeka, ki se odtrga od mestnega trušča in se zateče v tišino narave. Kraj je kakor nalašč za popoldanske ali nedeljske oddihe, tako potrebne po celotedenskem napornem delu.

Koča, do katere vodi cesta, je lepo izhodišče za izlete v okolico. Naj naštejemo le najvažnejše točke: Ledena jama, Jama treh bratov, Eleonorina jama, nova jama Zvezdica, v bližini so razvaline gradu, v katerem sta nekoč živela Friderik Celjski in Veronika Deseniška, lep sprehod od koče je tudi do Livolskega vrha in pa v bližnji pragozd. Sicer pa so že popoldanske urice lepega dne, preživete ob koči pri Jelenovem studencu, doživetje. Vendar pa koča, ki je bila zgrajena v prvem desetletju po osvoboditvi propada, prav tako oprema. Kljub vsem prizadevanjem društva, jo zob časa vedno bolj načenja . . .

Ob tem, kmalu po občnem zboru planinskega društva — zdaj mu predseduje Jože Adamič — se je porodila misel o gradnji nove planinske koče za Mestnim vrhom. Porodila se je iz spoznanja, kako nam je vsem vedno bolj potreben zrak, počitek v čisti, neomadeževani naravi, daleč proč od naše vsakdanjosti, od naših skrbi in težav, daleč proč od misli na delo, na stroje, daleč proč od ropota ulice in bencinskih hlapov. Brez dvoma je planinstvo zelo važen del rekreacije delovnega človeka in je torej nujno, da mu v delovnih organizacijah in povsod, kjer skrbe za rekreacijo delovnih ljudi, posvetijo več pozornosti.

Za Kočevje z nad 6.000 prebivalci je dolinica pri Jelenovem studencu za Mestnim vrhom lepa izletniška točka. Treba jo je le urediti, popraviti staro kočo in predvsem zgraditi novo. Predvidoma bi nova koča, ne veliko večja od sedanje, vendar lepša in bolje urejena, stala okrog 16 do 20 milijonov dinarjev, ne računajoč prostovoljnega dela, ki so ga člani planinskega društva opravili. V delovnih kolektivih verjetno ne bi bilo težko zbrati potrebna sredstva, saj bi bila koča namenjena v prvi vrsti članom kolektivov, precej pa bi pomenila v nadaljnjem razvoju kočevskega turizma. Doslej je pomoč pri gradnji nove planinske koče nad Kočevskem obljubil že ITAS, prav tako Melamin, verjetno pa se bodo rada pridružila še ostala večja ter manjša podjetja.

Planinskemu društvu, ki vsa leta kaže precejšnjo aktivnost, ne kaže, da bi zdaj od lepe zamisli odstopilo; še bolj se bo treba zagrizti v delo in uresničiti načrt.

- vec

Za dan mladosti – sprejem v mladinsko organizacijo

Vsako leto na dan mladosti — 25. maja — priredi občinski mladinski komite v Kočevju sprejem dotedanjih pionirjev v Zvezo mladine. Tudi letos bodo organizirali sprejem v mladinsko organizacijo, tokrat že četrtič v znameniti Bazi 20 v partizanskem Rogu.

Dan mladosti — 25. maj — je kakor vsi ostali dnevi v letu. Toda enak drugim dnem je le na zunaj, v svojem globljem bistvu pa je veliko več, namenjen je mladim, tistim, ki so se komaj začeli zavedati sami sebe in onim, ki se že vključujejo enakopravno s starejšimi v naše družbeno ekonomsko življenje. V bistvu pa je dan mladosti dan vseh, prav vseh nas, ne glede na leta. Simbolizira rast naše družbe in vztrajnost jugoslovanskih narodov v borbi za lepše dni, simbolizira mladostno silo in zavzetost naših narodov v gradnji srečnejše prihodnosti.

V Bazi 20, žarišču slovenskega odpora proti okupatorju bo okrog 250 pionirjev obeh kočevskih osemletk sprejetih ob Titovem rojstnem dnevu v Zvezo mladine. Ob sprejemu v mladinsko organizacijo bo tudi krajši kulturni program, zatem pa se bodo odpeljali na izlet v Dolenjske Toplice in v Žužemberk. Istega dne bo sprejetih v ZMS tudi 40 pionirjev z osemletke v Fari. Sprejetje bo združeno z medobčinskim športnim srečanjem z mladino iz Delnic in Čabra.

Odobrene cene za 62 novih artiklov

Občinski organ v Kočevju, pristojen za cene, je v zadnjem tednu odobril maloprodajne cene za 62 novih artiklov, od tega 48 tekstilnim proizvodom, 11 čevljarskim prozavodom, 1 prehrambnemu in dvema ostalima. V istem obdobju je organ zavrnil vloge za odobritev maloprodajne cene za štiri nove proizvode, ker vloge niso bile pravilno dokumentirane ali pa je trgovina zahtevala previsoko maržo.

Trgovske poslovalnice v mestu v glavnem upoštevajo določila zveznega izvršnega sveta o zamrzovanju cen in z njimi ni večjih problemov. Poslovalnice na podeželju bolj pogosto pošiljajo vloge za odobritev prodajnih cen novim artiklom, zato je tržna inšpekcija bolj temeljito pregledala trgovino v Predgradu. Inšpektor je ugotovil, da trgovina ne posluje kakor bi morala. Ni zaprosila občinskega organa za cene za odobritev cen vsem novim proizvodom, jih pa kljub temu prodaja in v več primerih po višjih cenah, kakor bi jih lahko. V primerih, ko je poslovalnica zaprosila spupščino za odobritev cene, ne čaka odločbe, pač pa kar prodaja in formira ceno po svoji presoji. Proti tej poslovalnici bodo še ukrepali.

Te dni v Kočevju

■ **PRIHODNJE DNI, okrog 25. maja,** bo občni zbor sindikata storitvenih dejavnosti. Obravnavali bodo problematiko s področja trgovine, gostinstva, obrti in drugih tovrstnih dejavnosti. Nerešenih vprašanj v vsaki teh dejavnosti je več kot dovolj. Naj opozorimo le na nekatere najbolj bistvene, o katerih bo tudi največ govora na občnem zboru: — kadri v gostinstvu so nenehna boleča točka; sicer si prizadevajo s tečaji vzgojiti kvalificirane gostinske delavce, vendar jih mnogo, ko dobe kvalifikacijo, odide iz poklica. Brez dvoma na to vpliva tudi neurejeno nagrajevanje in bo treba čim prej preiti s sistema »plače na dejansko nagrajevanje po opravljenem delu. Razen tega bodo govorili še o rentabilnosti poslovanja v gostinstvu, razvoju turizma, zamrznjenju cen v trgovini in obrti itd.

■ **V TOREK DOPOLDNE je bil v dvorani občinskega komiteja** plenum občinskega odbora Socialistične zveze. Na plenumu so obravnavali oceno preteklih skupščinskih volitev ter nekatera kadrovska vprašanja. O seji bomo nekaj več zapisali v prihodnji številki lista.

■ **V soboto zvečer je v Šeškovem domu** nastopila dramska skupina PDP Svoboda iz Stare cerkve. Zaigrali so igro Rada Meglača Na domu višjega inšpektorja, ki jo je režiral avtor sam.

■ **Zdaj pa se bo zadružna gradnja res pričela!** Na prostoru med Ljubljansko in Kolodvorsko cesto že pripravljajo teren. Ker bo treba zamočvirjeni del ob Ljubljanski cesti najprej osušiti, se je buldožer najprej zaril v zemljo, ki jo bo poravnal. Z njo bodo potem nasuli zamočvirjeni del zemljišča, v ozadju pa se bodo kmalu pojavili temelji za prve hiše. Predvidoma bodo v zadružni gradnji v naslednjih treh letih zgradili tu 70 stanovanj. Celotno naselje bo tudi komunalno urejeno.

■ **V poslopju železniške postaje** bodo prezidali nekatere prostore, ki niso smotrno izkoriščeni. To so prostori skupne jedilnice oziroma kuhinje za prehodno osebje vlakovnega spremstva, ki mora v Kočevju prenočevati. S prezidavo bodo dobili dvoje stanovanj.

■ **Na kočevskih ulicah** so te dni opazili rumen avtomobil, ki je velik kot avtobus. Zvedeli so, da je to potujoča trgovina ljubljanskih Modnih oblačil. Njen vodja je pojasnil organizacijo take trgovine. Najprej obišče zastopnik podjetja razne kraje, kamor potem pošljejo rumeni avto z blagom. V ta namen ima ljubljansko podjetje osem takih vozil. V Kočevje so pripeljali tekstil, konfekcijo, trikotažo in perilo. Vozilo je do zdaj obiskalo obrate KGP v Livoldu, Mozlju, Starem logu in Koprivniku. V Koprivniku so dopoldne prodali za pol milijona dinarjev blaga. Prodajali so tudi na kredit z odplačilom v petih obrokih, za kar jamči podjetje, ki pri tem nima običajnih procedur. Obiskali bodo še ITAS in rudnik. Kupci so zadovoljni z izbiro kakor tudi s tem, da pride avtomobil v manjše oddaljene kraje.

■ **Mestna pekarija** je nabavila moderen stroj za oblikovanje kruha. Ker je stroj dolg nad 5 m, bodo morali deloma preurediti prostore, ki jih nameravajo obložiti s keramičnimi ploščicami. — Večkrat se dogaja, posebno ob sobotah, da kruha že zjutraj zmanjka, medtem ko ga popoldne ne morejo prodati. Pekarija nima skladišča za ohlajevanje, zato nesejo kruh kar v prodajalno, kjer kmalu poide. Druga peka je šele popoldne, ker pa tedaj ni toliko kupcev, kruha ne prodajo. Zmogljivost peči je zadovoljiva, zaradi pomanjkanja skladišča, pa peč ne dela z vso paro. Razmišljajo tudi, kako bi uredili vprašanje slaščičarne, ki je v tesnem prostoru. Nov prostor je dodeljen v bivši šiviljski delavnici pri hotelu Pugledu, le da ni nikogar, ki bi pomagal uresničiti sklep občinske skupščine.

—ko

Ustanovljen je mladinski klub v Kočevju

Konec aprila je bil ustanovljen v Kočevju mladinski klub, katerega program še ni povsem izdelan, vendar bo imel pretežno zabavno-razvedrilni značaj, kar se je videlo že ob otvoritvi, ki je bila skrbno pripravljena. V kulturno-prosvetnem programu je sodelovalo precej mladine in odraslih; igral je plesni orkester JLA garnizona Ribnice, s katerim so nastopili tudi mladi pevci in pevke zabavnih popevk. Sodelovali so harmonikarji in trobentači kočevske glasbene šole, mladi risar je zabaval prisotne z risanjem karikatur, priredili so zabavna tekmovanja itd. Akademski kipar Stane Jarm je v kratkih besedah razložil nekaj o nastanku svojih treh del iz leta 1963: Begunci, Obtožujem in Mati z otrokom, ki so v dvorani. Ob koncu kulturnega programa so igralci družine Jože Šeško uprizorili zadnjo sliko Prežihove igre Pernjakovi. Vodja igralske skupine je pred tem govoril o gledališki dejavnosti v Kočevju.

Po pestrem, bogatem in kakovostnem programu je vodja povzel način izvajanja po mladinskem TV klubu. Precej je bilo vprašanj in intervjujev s prisotnimi, prošenj za aplavz: skratka prva prireditev je kljub manjšim spodrsljajem zelo uspela. V bodoče bi bilo želeti več sproščenosti in domačnosti in manj televizijskih navad, ker za to nimamo pogojev. Če že čuti napovedovalec potrebo razživeti publiko, naj to stori na sproščen način, brez kletvic in besed, ki so nam tuje.

Med programom so razdelili 125 klubskih legitimacij. Po programu je ples izpopolnil zabavni program prireditve. Tudi tu bi morali poznati meje; kaj neestetsko je zvijanje skoraj do parketa, ki ga drugje ne srečujemo več, zato nima smisla, da ga gojimo v Kočevju še naprej!

Opaziti je bilo, da na otvoritvi ni bilo zastopnikov drugih organizacij, ki običajno veliko razpravljajo, kako mladini ustvariti tretji dom in jo odtrgati od ceste!

A. Arko

KOČEVSKE NOVICE

Sodražica med vojno in danes

Sodražica v maju 1942. in Sodražica v maju 1965! Malo manj kot četrt stoletja — pa vendar kaj vse se je zgodilo v tem času!

Sodražico lahko upravičeno imenujemo zibelko partizanstva v tem koncu ribniške doline. To ime si je zaslužila v polni meri, saj je dala sorazmerno velik delež borcev že zgodaj leta 1942 za partizansko vojsko. V maju 1942 se je tu začela razvijati prava ljudska oblast. Najvažnejši mejnik v zgodovini svobodoljubne Sodražice pa je 25. maj 1942, ko je bila Sodražica osvobojena in je bil na trgu velik miting. Tega dne je mnogo fantov in mož stopilo v partizanske vrste. — Ta dan je še danes mnogim preživelim Sodražičanom živo v spominu.

Italijani, ki so se morali pred premočjo partizanske vojske umakniti v Ribnico, so se kmalu nečloveško maščevali svobodoljubnim prebivalcem trga pod Travno goro. Ker so se bali partizanskih pušk in mitraljezov, so začeli Sodražico uničevati iz zraka. Dan na dan so se nad Sodražico spreletavala sovražna letala in jo sistematično bombardirala: hiša za hišo se je rušila, požar je divjal iz dneva v dan. Med 200 stanovanjskimi hišami skoro nobena ni ostala nepoškodovana. Malokateri kraj v Sloveniji je bil tako opustošan. Ljudje so med bombardiranjem veliko prestali, bilo je tudi nekaj žrtev, izgubili pa so skoraj vse premoženje. Ostalo jim je samo tisto, kar so lahko odnesli s seboj. Mnogi so ostali brez vsega in so trpeli pomanjkanje, da pa je bila mera trpljenja še večja, so Italijani z veliko premočjo vdrli v Sodražico in številne mlade in stare ljudi odgnali v zloglasna taborišča na Rab, v Padovo, Renicci in drugam.

25. maja so si prebivalci Sodražice izbrali za svoj krajevni praznik. Takrat se spominjajo hudih dni, ki so jih morali preživeti pod italijansko vladavino, pozneje pa pod knuto nemških fašistov in nijhovih pomagačev — domobrancev.

Skoro do tal požgana Sodražica je začela po končani vojni počasi rasti iz ruševin. Iz leta v leto je kraj dobival prijaznejše lice, na ruševinah stoje nove, lepše in prostornejše hiše. Nova Sodražica je dohitela in prehitela nekdanjo Sodražico. Iz sejmarskega kraja, znanega po podjetju s suho robo bratov Ivanc, je zrasel popolnoma nov kraj z lepim parkom v središču trga, z novo, veliko prostornejšo šolo in zdravstvenim domom, ki tvori s spominsko ploščo padlim borcem in aktivistom spomenik padlim junakom tega kraja. V središču trga je zadružni dom, kjer je med drugim dobila sodobne prostore trgovina, obrat TORBICE, ki daje kruh dekletom in ženam, pa GALANTERIJA ribniškega INLESA, ki že vrsto let izvaža svoje izdelke na zahodni trg in ŽIČNE PLETENINE, ki so si s svojim solidnim delom ustvarile lep sloves pri kupcih. Podjetje bo s preselitvijo v nove delovne prostore znatno povečalo dejavnost.

Našteli smo samo nekatere najznačilnejše dejavnosti, ki dajejo pečat gospodarskemu vzponu v tem kraju po osvoboditvi. Nikakor pa ne smemo pozabiti na vedno pomembnejšo vlogo turizma v tem kraju. S Travno goro in njenim turističnim domom daje zaokroženo podobo turističnega predela, ki ima pred seboj lepo prihodnost. Gostinstvo je v Sodražici tako razvito, da lahko ustreže tudi najbolj razvajenemu izletniku. Škoda je le, da slaba cesta do Žlebiča na avtomobilsko cesto Ljubljana — Kočevje onemogoča boljši dostop v Sodražico. Ta del ceste, dolg okrog 5 km, bo treba prej ali slej modernizirati, saj je tudi tovorni promet na njej vse gostejši.

Ob krajevnem prazniku Sodražice želimo prebivalcem, da bi njihov kraj tudi v bodoče tako lepo napredoval! K. O.

Zasebne gradnje v Ribnici

Poleg dveh dvajsetstanovanjskih stolpičev in četvorčka (zdravstveni dom), ki jih gradi Gradbenik, gradijo precej stanovanjskih hiš zasebniki. Samo v Struški ulici bo letos in prihodnje leto zraslo šest novih hiš, nekaj jih zidajo na Pungrtu ter okrog opekarne. Zaradi vedno večjega zanimanja za individualno stanovanjsko gradnjo je urbanistični načrt Ribnice nujno potreben.

Asfalt v Dolenji vasi

Te dni asfaltirajo v Dolenji vasi pri Ribnici vaško cesto od pošte proti Lipovcu—Kovnik. Jeseni 1963 je bila asfaltirana glavna cesta skozi vas, pa je zmanjkalo časa, da bi uredili še ta del vasi. Vaščani so zbrali precejšnja sredstva za ureditev vasi — samo sedanje asfaltiranje bo stalo okrog milijon in pol dinarjev. Obenem bodo lepo uredili tudi okolico ceste ter prostor pred krajevnim uradom. Vaščani želijo, da bi cestno podjetje čim prej uredilo priključke na glavno cesto. Posebno je nevaren dohod na cesto pri mostu, kjer bi že večkrat skoraj prišlo do hude prometne nesreče.

Pomlad v zaostanku

V Loškem potoku so začeli kmetijska dela opravljati šele konec aprila. Zaradi višinske razlike je tu podnebje bolj ostro, saj je v bližnjih gozdovih še zdaj dovolj snega. Drevje je začelo zeleneti, pašniki pa so še zmerom rjavi.

Kmetovalci so zadnje tedne začeli hiteti z delom, saj so zaradi slabega vremena precej v zaostanku. V teh krajih sade velike količine krompirja, ki dobro uspeva, medtem ko žitarice ne dajejo dobrega pridelka.

-r

Skladišče je gotovo

V Cenetovih hlevih je zadnje mesece trgovsko podjetje Jelka iz Ribnice uredilo skladišča. V enem delu je skladišče poslovalnice Oprema, v drugem pa od Železnine. Tu prodajajo tudi stavbno pohištvo — vrata in okna, ki jih izdeluje INLES. Čeprav je podjetje tako pridobilo 324 kvadratnih metrov skladiščne površine, bo kmalu treba misliti na novo skladišče. V podjetju tudi razmišljajo o reorganizaciji nekaterih poslovalnic v Ribnici. S specializacijo poslovalnic bi precej prihranili na obratnih sredstvih, kakor vse kaže, pa bi se občutno povečal tudi promet. Če jim bo to uspelo, bodo verjetno poleg samopostrežne trgovine uredili še manjši bife.

Kurirčkova pošta v Dolenji vasi

Na poti iz Kočevja proti Ribnici so na Jasnici prevzeli kurirčkovo pošto nekaj po 13. uri pretekli četrtek od pionirjev iz Stare cerkve pionirji PO Jelenov žleb na šoli v Dolenji vasi. Pred šolo so priredili tudi kratek kulturni program, predsednica pionirskega odreda Milena Levstik pa je govorila o kurirčkovi pošti, s katero nosijo slovenski pionirji dragemu predsedniku Titu pozdrave za njegov 73. rojstni dan. Pionirji iz Dolenje vasi so priložili k željam in pozdravom ostalih slovenskih pionirjev tudi svoje pozdrave. Dolenjevaški pionirji so pričakovali pri izvedbi akcije pomoč tudi od tamkajšnje organizacije ZB, vendar je niso dobili. Kljub vsemu so svojo nalogo uspešno izpolnili in izročili torbo s pozdravi pionirjem ribniške osnovne šole.

Kurirčkova torba v Ribnici

13. maja popoldne so imeli pred šolo v Ribnici lepo slovesnost. Na poti po Sloveniji se je tu ustavila kurirčkova pošta. Ob sprejemu je bil pester kulturni program, ki ga je poživel nastop harmonikarjev. 14. maja so kurirčkovo pošto sprejeli s programom tudi v Sodražici.

RIBNICA: šola morda že prihodnje leto

Za novo šolo v Ribnici je potrebnih 326 milijonov dinarjev, skupaj z adaptacijo starih dveh stavb (pomožne učilnice, upravni prostori, otroški vrtec itd.) pa z opremo še 89 milijonov dinarjev. Del sredstev je glede na participacijo občine po natečaju banke zagotovljen, manjkajoča sredstva pa bo morala zagotoviti banka.

Investitor bo poiskal gradbeno podjetje, ki bo šolo dogradilo do jeseni prihodnjega leta, če bo sredstev dovolj, sicer pa bo gradnja trajala leto dalj. Celotna gradbena dokumentacija je že pripravljena. Prav tako banka ve za zahtevo občine po dokončanju sodraške šole, za kar je potrebnih okrog 22 milijonov dinarjev.

Sodražiško strelišče sameva

Pred leti so v bližini Sodražice zgradili ljubitelji streljanja sodobno strelišče. Prostor pa že nekaj časa sameva. Orožje so odnesli v Ribnico, strelska družina v Sodražici pa je omrtvela. Prav bi bilo, ko bi sodražiškim strelcem pomagala občinska strelska zveza.

K. O.

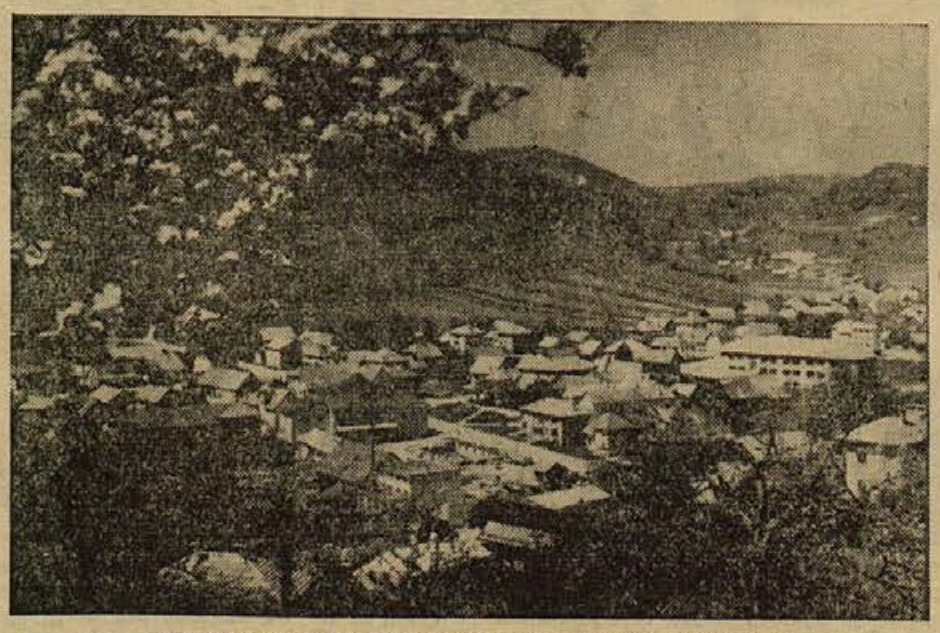

SODRAŽICA V MAJU 1965 (Foto: Drago Mohar, Ribnica)

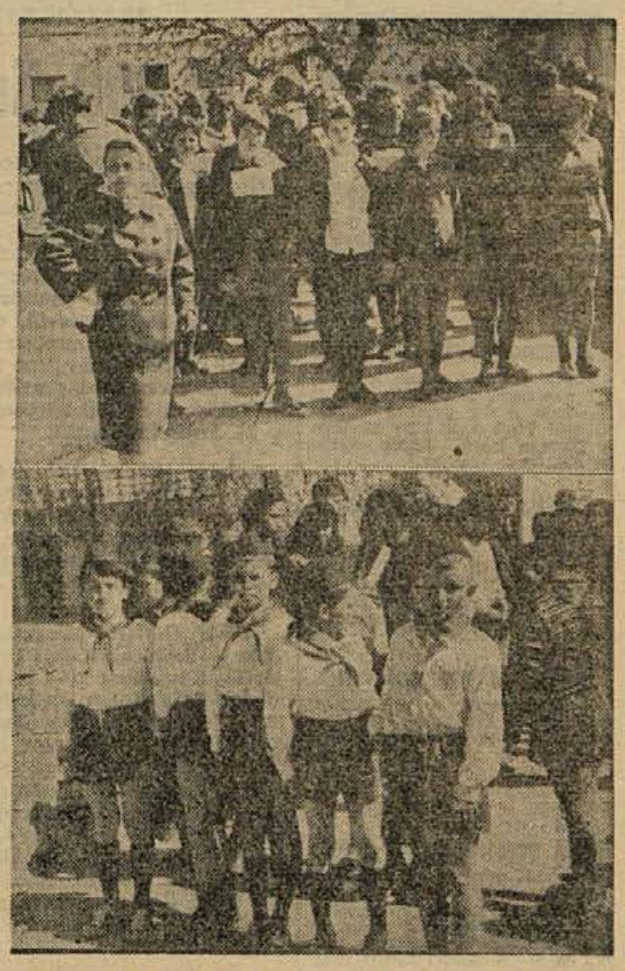

Pohod ob žici okupirane Ribnice

V ponedeljek, 10. maja, se je okrog 250 pionirjev in mladincev udeležilo tradicionalnega pohoda ob žici okupirane Ribnice in tekmovalo v pohodu in štafeti za prehodna pokala občinskega odbora Zveze borcev. Oba pokala so si z vztrajno borbo in požrtvovalnostjo priborili pionirji in mladinci z osemletke v Ribnici. Na sliki: pionirske ekipe pred startom.

INLES RIBNICA: zaloge so večje

V aprilu je lesni kombinat INLES v Ribnici dosegel 370 milijonov dinarjev proizvodnje, v prvih štirih mesecih leta pa milijardo 440 milijonov. To je 29,9 odstotka letne proizvodnje, četrtletna dinamika pa je presežena za 5,5 odstotka.

Prejšnji mesec je ukrep o zamrzovanju cen občutil tudi INLES. Zaloge narejenih izdelkov so se aprila povečale na okrog 110 milijonov dinarjev. Kombinat ima sicer odobrene višje cene svojih izdelkov, v maloprodaji pa veljajo še vedno stare, nižje cene. Za okna in vrata npr. so povečali ceno za 10 do 15 odstotkov, vendar bodo morali verjetno cene znižati na staro višino.

Aprila so imeli še vedno težave z izvozom, saj so v prvih štirih mesecih leta izpolnili le 22,7 odstotka letnega izvoznega plana. Do zastojev v izvozu prihaja predvsem zaradi nepravočasnih dobav proizvodnega materiala in zaradi nepravočasnih odpoklicev blaga s strani inozemskih kupcev.

Zadnje čase INLES ne sprejema novih delavcev. Vedo, da produktivnosti ne morejo zvišati z zaposlovanjem novih delavcev, zaposlovanje pa je treba omejiti tudi zaradi pomanjkanja surovin. Surovin bo primanjkovalo tudi tedaj, če bodo ob nespremenjenem številu zaposlenih močneje povečali produktivnost.

Letos urbanistični načrti

Čeprav bi moral biti urbanistični načrt Ribnica že gotov, se pojavljajo še vedno zastoji pri izdelavi urbanistične dokumentacije. Kljub temu pa je najpotrebnejši del načrta — za Struško ulico in Pungrt — že narejen, s čimer je omogočena vedno večja privatna gradnja stanovanj. Precej zastojev je tudi zaradi prepočasnega urejanja odškodnin privatnikom za gradbena zemljišča v teh okoliših.

Urbanistični načrti za vso Ribnico in Sodražico bodo predvidoma narejeni do konca leta. Gradnje izven zazidalnega načrta že zdaj niso mogoče prav zaradi načrtnega razvoja naselij in cenejših in bolje izkoriščenih komunalnih naprav.

RIBNIŠKI DROBIŽ

■ **Osem vzornih voznikov.** — V ponedeljek dopoldne je osem izmed preko 700 voznikov motornih vozil v ribniški občini prejelo na predlog komisije za varnost prometa pri občinski skupščini plakete vzornih voznikov. Plakete so prejeli: Vlado Peterlin, dr. Janez Oražem, Ivan Petrič, Ernest Della Schiave, Anton Šenk, Jože Henigman, Jože Kos in Vinko Jeras.

■ **Dopolnitev statutov.** V ponedeljek dopoldan so se v sejni dvorani občine sestali na pobudo občinskega sindikalnega sveta predsedniki statutarnih komisij oziroma zastopniki delovnih kolektivov in drugih organizacij, da bi se pogovorili o izpolnjevanju statutov delovnih organizacij ob sprejetju nekaterih novih zakonov. Predsednik občinskega sindikalnega sveta France Košorok jih je obširno seznanil predvsem z določili novega zakona o delovnih razmerjih. Statuti delovnih organizacij — o tem so obširneje govorili tudi v razpravi — morajo biti prilagojeni do aprila prihodnjega leta.

■ **V ponedeljek seja skupščine.** — Prihodnji ponedeljek, 24. maja, bo spet zasedala skupščina občine. Na seji bodo odborniki poleg nekaterih pomembnejših finančnih odlokov obravnavali tudi poročilo sveta za zdravstvo, razpravljali o nekaterih zadevah splošnega ljudskega premoženja in podobno.

■ **Uspel nastop Svobode.** — V soboto in nedeljo so se ribniški publiki z velikim uspehom predstavili igralci domače Svobode. Nastopili so z Nušičevo komedijo Protekcija. Obakrat je bila dvorana polna in nad dve uri so gledalci z največjim zanimanjem sledili dogajanju na odru. Igralci so se res potrudili in prikazali lepo in vigrano igro, kakršno smo od njih že vajeni. Z Nušičevo Protekcijo bodo gostovali tudi v Črnomlju in morda še kje. Nastopili so v okviru festivalskih prireditev.

■ **Se enkrat ljudska tehnika.** — Zaradi slabe udeležbe prejšnji petek je bil ustanovni občni zbor občinske ljudske tehnike v Ribnici preložen na d a n e s, 20. maja. Občni zbor bo v sejni dvorani občinske skupščine ob 19. uri z naslednjim dnevnim redom: izvolitev sveta ljudske tehnike, upravnega in nadzornega odbora, sprejem statuta ter program dela za letošnje leto. Iniciativni odbor za ustanovitev občinske ljudske tehnike pričakuje, da se bo današnjega zbora udeležilo več ljubiteljev ljudske tehnike — članov avto moto društva, radiokluba, jamarskega društva ter fotoamaterskega kluba, vsi tisti, ki se zanimajo za razvoj in napredek ljudske tehnike v občini.

REŠETO

NESREČE

Smrtna nesreča kolesarja

Jože Zupančič, 62, s Potoka pri Novem mestu, se je 15. maja popoldne na Brodu smrtno ponesrečil s kolesom. Iz nepojasnjenega vzroka je zapeljal s ceste in udaril z glavo ob zid obcestne hiše. Med prevozom v bolnišnico je umrl.

S prazno gumo pod cesto

Ker je počila sprednja leva guma osebnemu avtomobilu, se je 17. maja zvečer prevrnil na cesti pri Vinji vasi Jože Gosenca iz Novega mesta. Škodo cenijo na 500 tisoč dinarjev.

Otroku je spodrsnilo

Pretekli teden je Zlatko Breznik, 6 let, v Metliki stekel čez cesto, po kateri je pripeljal motorist, pa mu je spodrsnilo, da je trčil v zid in se hudo poškodoval na glavi. Odpeljali so ga v novomeško bolnišnico.

Ležal je nezavesten

14. maja zvečer so pripeljali v novomeško bolnišnico Martina Škufca z Vrha pri Ljubnem, ki je nezavesten ležal poleg mopeda v obcestnem jarku v Jurki vasi. Domnevajo, da je padel z mopedom in se je poškodoval.

Videl srni in zadel drevo

Z gozdne poti pri Globodolu je 11. maja zvečer zapeljal Jože Pate iz Novega mesta v osebnem avtomobilu, ki je zadel drevo in se hudo pokvaril. Voznik je izjavil, da se je zmedel zaradi dveh srn, ki sta pritekli na cesto. — Škodo na vozilu so ocenili na 450 tisoč dinarjev.

Mopedist ranjen, kolesar zdrav

Na cesti pri Rosalnicah je 12. maja dopoldne mopedist Anton Vraničar iz Curil trčil v kolesarja Antona Nemanića iz Zelebeja. Mopedist si je pri padcu prestresel možgane in so ga odpeljali v bolnišnico, kolesarju pa ni bilo nič.

Zgorelo poslopje in živina

17. maja zvečer je zgorelo posodarsko poslopje in štiri glave živine Franca Musarja iz Homa pri Šentrupertu. Ogenj je izbruhnil zato, ker je gospodar nametal na žgano apno mokrega listja, ki se je vnelo.

Lokomotiva zažgala barako

Iskra iz železniške lokomotive je 17. maja zanetila slamo okrog barake poleg skladišča v Bučni vasi, zaradi česar je baraka zgorela. Škodo cenijo na nekaj deset tisočakov.

Ne tarnajte, da iz vaše občine ni dovolj člankov v komunskem glasilu! Raje se odločite in napišite primeren prispevek, ki bo koristil vsem

30 IZŽREBANIH REŠEVALCEV PRVOMAJSKE KRIŽANKE

10.000 dinarjev smo poslali v Krško

V torek dopoldne so v uredništvu našega lista opravili žrebanje prvomajske nagradne križanke, katero je rešilo 723 reševalcev iz raznih krajev Slovenije in vse države. Pri pregledovanju pravilnih rešitev pa smo ugotovili, da so se mnogi bralci motili zlasti pri besedi 69 navpično in 105 vodoravno. Med pravilnimi rešitvami so bili izžrebani s 26 knjižnimi darili:

Andreja Mihelič, Valantičevo 4 — Novo mesto; **Mira Lutman**, Nad mlini 22 — Novo mesto; **Anton Rožič**, V. p. 3267/42—VEK/4 Kragujevac; **Marija Ajdič**, Cegelnica 18 — Novo mesto.

Marija Gorišek, Klavniška ulica — Sevnica; **Marija Gregorčič**, Kastelčeva 7 — Novo mesto; **Jože Košak**, Češnjice 16 — Otočec; **Poldka Kuk**, Kolodvorska 8 — Kočevje; **dr. Ciril Kumelj**, Sodražica; **Silva Godnjavec**, Dol. Podboršt 13 — p. Trebnje; **Matija Miklič**, Čatež 14 — p. Velika Loka; **Dragan Golija**, Ribnica 119; **Stanka Sikošek**, Kambičev trg 5 — Kostanjevica na Krki; **Lado Agnič**, Tušev dol 4 — p. Črnomelj.

Branko Pajnič, Bukovica 18 — p. Ribnica; **Lojze Cafuta**, Dob — p. Mirna; **Genica Malnar**, Kidričeva ul., stolpnica IV — Kočevje; **Andreja Flajs**, Prezje 10 — p. Krmelj; **Minka Vahen**, Kapele pri Brežicah; **Karli Dremel**, Hrastnik 26; **Zdenka Jeraj**, Šmarje 49 pri Sevnici; **Drago Škorjanc**, Pohorskega bataljona 87 — Ljubljana; **Nace Dolenšek**, Zbure 17, p. Šmarjeta; **Anica Jereb**, Cankarjeva 17 — Novo mesto; **Ivan Komac**, Zdravstveni dom Kočevje; **Dušica Žvab**, Mirna gora — p. Črnomelj.

1. nagrado — 10.000 dinarjev dobi **Martin Frankovič**, uslužbenec zavarovalnice v Krškem;

2. nagrado — 5000 dinarjev: **Miro Smrekar**, Rožni dol 12, p. Semič;

3. nagrado — 3000 dinarjev: **Martin Črnugelj**, Metlika 63;

4. nagrado — 2000 dinarjev: **Cilka Jazbec**, Mizarska zadruga Sevnica.

Vsem nagrajenim reševalcem iskreno čestitamo, hkrati pa jim sporočamo, da bodo te dni nagrade prejeli po pošti.

Rešitev križanke

VODORAVNO: 1. šeststoletnica, 14. Novo mesto, 22. kreatura, 23. upravnica, 25. Atenec, 27. razno, 28. esej, 30. krtača, 31. diaka, 32. ornitologija, 33. op., 34. ralo, 36. tilov, 38. Ana, 39. smolina, 41. krop, 42. ion, 44. kotenina, 46. od, 48. vsip, 50. obe, 51. imitacija, 54. optik, 56. pikati, 58. obale, 59. ričet, 61. slika, 65. Tirole, 67. Una, 69. UE, 70. erupcija, 71. rima, 73. AZ, 74. SOS, 76. zdolaj, 78. et, 79. proza, 80. stilistika, 82. ajd, 83. Metlika, 86. potelin, 88. narod, 89. Keiti, 91. sijati, 93. Mira, 94. ali, 95. ime, 96. Irka, 98. tailio, 100. jarem, 102. nekdanji, 104. I(van) C(argo), 105. ahati, 106. on, 107. AA, 108. afera, 110. At, 111. tovornjak, 115. tek, 117. im., 119. Ida, 120. Mačkovec, 122. konstanta, 128. Ir, 130. ena, 132. set, 133. ar, 134. visok, 135. Ga, 136. ena, 137. njena, 138. cilj, 140. kolesar, 142. uraden, 144. raca, 145. revmatizem, 146. Trška gora.

NAVPIČNO: 1. škropivo, 2. erar, 3. seznaniti, 4. tanin, 5. stotak, 6. tu, 7. orel, 8. laso, 9. tuji, 10. Np, 11. Irka, 12. car, 13. avtomobilizem, 14. nič, 15. ocariniti, 16. Va, 17. malo, 18. eta, 19. sekirica, 20. tnalo, 21. OE, 24. napotek, 26. cev, 29. EO, 31. diani, 35. animirati, 37. opojen, 39. skop, 40. le, 43. ospredje, 45. atol, 47. da, 49. piđel, 52. Abesinija, 53. ilustrirati, 55. keramika, 57. ata, 60. tulp, 61. sceliti, 62. Litija, 63. LJ, 64. kapati, 66. oblina, 68. akademik, 69. uzakoniti, 71. rop, 72. mati, 75. osa, 77. odlikovanec, 80. ala, 81. komet, 84. TS, 85. kalif, 87. Er, 90. trdno, 92. Ilirec, 97. ananas, 99. očak, 101. aha, 103. jajčece, 108. ako, 109. eter, 112. odeja, 113. RM, 114. aktiv, 116. stara, 118. miner, 121. vaja, 122. kile, 123. oseja, 124. nos, 125. skat, 126. Ag, 127. neuk, 129. rana, 131. Ana, 134. voz, 136. Edo, 137. NR, 139. LM, 140. ki, 141. RR, 143. Ag.

LE KAM TAKO HITI?

To pa res ni težko uganiti!

Do prvega prodajalca časopisov gre, da čimprej kupi novo število TT!

Saj veste, zakaj?

Kar dva nagradna kupona sta v njem —

vi pa rabite štiri in rešitev nagradne uganke in

NOV AVTOMOBIL BO LAHKO VAS ŽE KONEC MAJA!

Ne čakajte — Pohitite tudi Vi do prvega prodajalca časopisov, da TT — ne bo razprodan.

Kaj več o tem v zadnji številki TT!

V štirih jamah na Bohorju

Na povabilo turističnega društva v Brestanici se je 9. in 10. maja odpravila v podzemlje Bohorja raziskovalna jamarska skupina, v kateri je bilo 9 jamarjev iz Novega mesta in 2 iz Črnomlja. Raziskovanje ni bilo težko, saj meri najgloblja jama Stopnica 56 metrov, druge pa so plitvejše: jama nad Ložcami 38 m, Kadunjska grapa 17 m in jama ob cesti v Anže, ki tudi ni globlja. Akcijo je spremljal domačin Lojze Zupanc in jamarjem pripovedoval partizanske spomine iz krajev okoli Bohorja.

V 5000 letih samo 292 let miru

Statistični center v Sviči je pred nedavnim objavil približne statistične podatke o vojnah v zadnjih 5000 letih. V ta namen so najprej zbrali 73 tisoč kartonov in na osnovi 876.000 podatkov iz te kartoteke opravili s pomočjo elektronskega stroja 850.000 računskih operacij. Rezultati so bili pretresljivi.

Izkazalo se je, da je od leta 3200 pred našim štetjem do danes človeštvo živelo v miru samo 292 let. V preostalih letih je bilo 14.513 velikih in malih vojn, ki so terjale skupno 3 milijarde 640 milijonov človeških žrtev. Neposredni vojni izdatki in zgube so v tem obdobju zahtevali astronomski znesek — 2150 trilijonov švicarskih frankov.

Druga plat Amerike

Pri vsem ameriškem standardu je še vedno kakih 500 000 Indijancev, Eskimov ter prebivalcev Aleutskih otokov, ki žive v hudem pomanjkanju. Neka ameriška organizacija je pričela z akcijo, da bi zbrala 500 000 dolarjev za »prvo silo«, da bi tako pomagala tem ljudem v najnujnejših primerih. Posebno Indijanci živijo v zelo slabih razmerah. Zaprti so v rezervatih, ki služijo le kot turistična »zanimivost«, ne uživajo pa blaginje, ki bi jim jo morala zagotoviti družba. V teh rezervatih je veliko bolnikov.

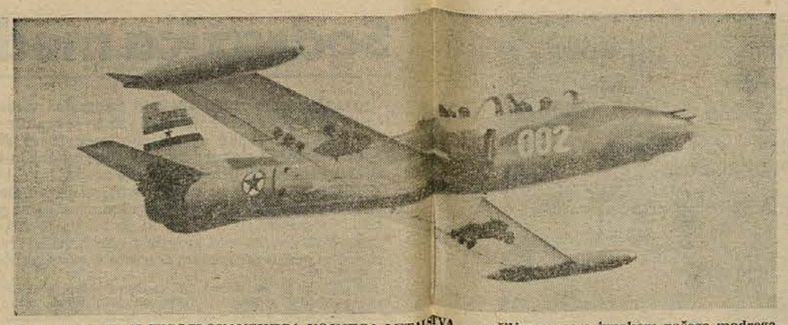

Za 21. maj — DAN JUGOSLOVANSKEGA VOJNEGA LETALSTVA — pošiljamo vsem junakom našega modrega, svobodnega neba najlepše pozdrave in čestitke! — Na sliki: domače reaktivno letalo »Galeb« med poletom

Kosmatinci postajajo nadležni

Franc Ivanc iz Velikih Poljan pri Ortnemetrov opazoval, ku je iz razdalje nekaj medvedov skrbno kako je pet odraslih pregledovalo nahrbtnik, katerem je imel pregledovalo nahrbtnik, katerem je imel malico . . .

Franc Ivanc iz Velikih Poljan pri Ortneku je kmet; 10. maja zjutraj je odšel v gozd na delo. V bližini delovišča je odložil nahrbtnik, v katerem je imel malico. Ko se je popoldne okoli 2. ure vrnil da bi kaj založil, je zapazil ob nahrbtniku pri drevesu rjavkasto gručo. Šele z razdaljo nekaj metrov je ugotovil, da štirje medvedi preiskujejo njegov nahrbtnik!

Kaj si mislite, da mu ni bilo prijetno pri srcu! Mogoče s sekiro v roki obstal in čakal, kaj bo. Čez nekaj časa so medvedje odhlačali proč. Sobi, ne meneč se za njega. Komaj so se malo oddaljili, jo od nekod prilomasti še eden s polivinalasto vrečko v gobcu. Ivanc je takoj ugotovil, da je to njegova vrečka, v kateri je imel dve jajci za južino. Kosmatinec je vrečko prinesel do nahrbtnika, jo odložil in jo ubral za ostalimi v gozd. Kakor je videti, kosmatincem torej ne gredo jajca v slast, ali pa je bil medved, ki je Ivancu del njegove južine vrnil, tako kavalirski . . .

Ivanc je ocenil, da so bili trije medvedi, ki so tako skrbno preiskali njegov nahrbtnik, težki vsak več kot 100 kilogramov, dva pa vsaj po 80. Družina je bila torej kar lepa. Tudi kmet Debeljak iz Dol. Podpoljan je videl medveda v gozdu Kamenvrh blizu vasi Bukovec. Iz tega lahko presodimo, da so se medvedje v naši okolici že kar razpasli.

Medvedja nadloga je neprijetna tudi zato, ker se je bati gospodarske škode. Poleg tega pa je lahko medved človeku nevaren, zato se ljudje že kar bojijo hoditi v gozd. Nekaj bo vsekakor treba ukrenili, da bi se medvedji zarod omejil. Morda bo to storiti toliko laže, ker so mnogi tuji lovci pripravljeni plačati precejšnje zneske za odstrel. To bi bilo lovskemu turizmu v prid, prebivalci pa bi si močno oddahnili, če bi zvedeli, da hlača nekaj kosmatincev manj po naših hostah.

V. PREZELJ

— Vedno lepše je tole naše življenje — danes smo se namalicali že kar iz hrbtnika . . .

Naročite DOLENJSKI LIST sorodnikom v tujini in hvaležni vam bodo za pozornost!

Saša Dobrila: ARGONAVTI

VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★ VIHARNA POMLAD ★

77. — Nekje v vrsti borcev je tekel Rudi. Sprva se je napad začel premišljeno; borci so se pomikali naprej od zaklona do zaklona, nad njihovimi glavami pa so švigali rafali težkih strojnic, ki so Nemce držale k tlom. Potem pa so navdušeni borci pozabili na previdnost in vrste so se v naglem teku pognale proti nemškim položajem, ki so jih prvi vodi bombašev že zasuli z ročnimi bombami.

78. — Presenečeni Nemci so se sprva slabotno upirali, toda pod silovitim navalom bračičevcev in tomšičevcev se je njihova bojna črta zamajala, se vdala in se popolnoma razsula. Nemški poraz se je spremenil v brezglavi beg. Mitraljezci so zapuščali svoje šarce, minometi so ostajali brez posadk in nemški oficirji so se zaman trudili, da bi uredili svoje zbegane vojake in odbili napad.

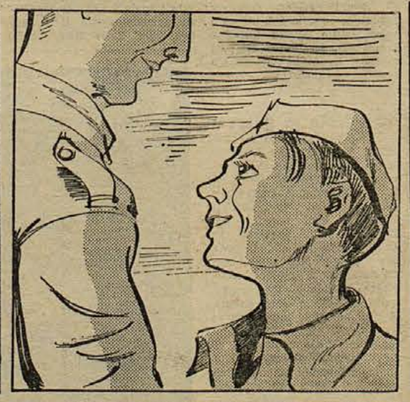

79. — Po hišah, ki so jih bili zasedli Nemci, je ostalo na kupe opreme in orožja. Borci, ki so bili utrujeni od štiridnevnih borb, so se z velikim tekom spravili nad pečene pujske, ki so jih Nemci naropali po okoliških vaseh in jih v brezglavem begu pustili partizanom. Rudi pa je bil posebno vesel lepe nove titovke z rdečo zvezdo, ki mu jo je dal komandir. Ponosno jo je ogledoval.

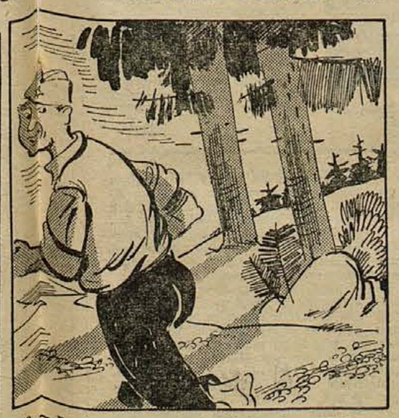

80. — Proti večeru je Rudi dobil nalogo, naj gre v Kamnik. Vest o veliki zmagi in o nemških izgubah je bilo treba sporočiti v Kamnik in jo raztrositi med ljudmi, da bodo vedeli tudi tisti, ki niso sodelovali s partizani, da Nemci niso nepremagljivi. Rudi se je spuščal po vijugasti cesti proti Kamniku. Veselo je vriskal in pel in si venomer popravljal titovko, preje lepo titovko.

SMEH STOLETIJ

Cesar je sprejel genialnega skladatelja Wolfganga Amadeusa Mozarta v službo kot komornega skladatelja in mu določil letno plačo osemsto goldinarjev. Mozart ni nikoli dobil kake posebne naloge, le dvorna pisarna ga je enkrat prosila, naj pošlje poročilo o svojih dohodkih. Odgovoril je:

»To, kar prejemam, je preveč za tisto, kar delam, toda premalo za ono, kar bi lahko naredil.«

*

Mozart je zelo sovražil kult »čudežnih otrok«, čeprav je bil v mladosti tudi sam med njimi. Nekoč so ga povabili v družbo, kjer je nastopil zelo nadarjen otrok, violinski virtuoz. Ko je deček končal z igranjem, ga je Mozart pohvalil.

»Igrati že znam,« je dejal mali, »rad bi še skladal, pa ne vem, kako začeti.«

»No,« je dejal ustvarjalec, »kar nekoliko počakaj, ko dorasteš.«

»Saj ste tudi vi že skladali, ko ste bili stari komaj deset let.«

»To je že res,« se je nasmehnil glasbenik, »toda meni ni bilo treba nikogar spraševati, kako naj začnem.«

*

Znanega milijonarja Rothschilda so vprašali, zakaj ne gre v Palestino in tam postane kralj Židov.

»Rajši sem žid kraljev, kakor kralj Židov,« se je odrezal bogataš.

*

Rothschild je bil zelo zaposlen, ko so mu javili, da v sosednji sobi čaka gospod, ki bi rad govoril z njim. Rothschild je odprl vrata in dejal obiskovalcu:

»Izvolite počakati trenutek, medtem pa sedite na stol.«

»Kako?« je užaljeno vzkliknil gospod. »Ali ne veste, da sem jaz vojvoda N?«

»Potem pa sedite na dva stola!«

BREZ BESED

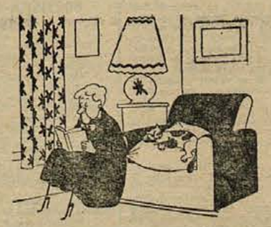

— Škoda, da sem ravno danes pozabil zeleno barvo doma . . .

Brežiška občina jutri

Regionalni načrt ji odpira jasnejšo razvojno pot — Samo načrtno gospodarjenje bo okrepilo njeno materialno osnovo — Predvideni sta dve vplivni območji: Brežice in Bizeljsko.

Svet za urbanizem, komunalne in stanovanjske zadeve pri občinski skupščini v Brežicah je pred dnevi na razširjeni seji sprejel predlog sklepa o določitvi vplivnih območij v občini. Projektivni biro Region je pripravil k predlogu obsežno študijo z obrazložitvijo, kar je oboje služilo kot osnova za razpravo. V njej je sodeloval širok krog ljudi.

Za področje Spodnjega Posavja in še posebej za občino Brežice pomenijo začetki regionalnega načrtovanja jasnejšo razvojno pot in načrtnejšo vključitev v slovensko gospodarstvo. Brežiška občina sodi po gospodarski razvitosti v manj razvite predele. Za takšno stanje navaja elaborat dva vzroka: zaostalo naturalno kmetijstvo in pozno ter počasno industrializacijo. Zagreb je odtegnil vso pomembnejšo industrijo in Brežice so s svojim zaledjem od sredine prejšnjega stoletja životarile v senci gospodarskega razvoja Zagreba. Na vpliv Zagreba bodo morale Brežice pri nadaljnjem gospodarskem razvoju računati tudi vnaprej. Pri planiranju posameznih dejavnosti tega ne bi smeli prezreti.

V občini Brežice naj bi bilo v prihodnje deležno precejšnje skrbi zlasti **napredno kmetijstvo.** Vseh kmetijskih površin je na tem območju 15.236 ha in od tega 6,5 odst površin v družbeni lasti, 93,5 odst. pa v lasti zasebnih kmetovalcev. Za podružbljanje je primernih le 36 odst. vseh površin in toliko jih upošteva tudi perspektivni program kmetijskega razvoja v občini. Tudi področja, ki za podružbljenje ne pridejo v poštev, bo treba vključiti v razvojni program in jim pomagati k napredku.

Brežiška občina ima nadalje možnosti za turistično gospodarski razvoj, zato bo treba nameniti posebno skrb urbanistični ureditvi pokrajine in naselij. Dokaj razvit je v občini še promet in razmahnila se je tudi trgovina. V narodnem dohodku je slednja udeležena z enakim odstotkom kot vsa industrija. Velikega industrijskega razmaha tudi v prihodnje ni moč pričakovati, čeprav so take želje še pred nekaj leti prevladovale. Več možnosti je za razvoj manjših industrijskih obratov in nekateri so že kar uspešno zaživeli. Tudi zanje bo treba predvideti usmerjevalne načrte.

DVE VPLIVNI OBMOČJI

Sklep o določitvi vplivnih območij v občini Brežice določa dve taki območji: **Brežice in Bizeljsko.**

Mesto Brežice ima močno privlačnost za okoliške kraje predvsem zaradi precejšnjega števila delovnih mest. Teh je 2.840 oz. 71 odst. na mestnem ozemlju. Na ožjem mestnem področju živi 2.640 prebivalcev, če pa bi prišteli zraven še Krško vas, Zakot, Črnc in Šentlenart, se to število poveča na 4.740. V prihodnjih 30 letih naj bi število prebivalcev v tem ožjem vplivnem okolišu naraslo na 13.000. Naselji Čatež in Krška vas bi zadržali turistični značaj, stanovanjska izgradnja, industrija ter šolska in kulturna dejavnost pa bi bile osredotočene v ožjem ureditvenem delu mesta.

Vplivno območje Brežic bi obsegalo Čatež, Krško vas, Cerklje, Skopice, Veliko dolino, Kapele, Globoko, Artiče in Sromlje. Prometne zveze s temi kraji so zelo ugodne in skoraj vsepovsod vozijo avtobusi. Mesto veže nase še precej širše območje v pogledu zdravstvenih uslug. Tudi vplivno območje v šolstvu prestopa občinske meje. Tako na primer obiskujejo gimnazijo dijaki iz vseh posavskih občin. V Brežicah je razen tega še pomembna kulturna ustanova Posavski muzej, ki je doživel v zadnjih letih velik razvoj.

Kot drugo vplivno območje je predvideno Bizeljsko, ki leži na severnem delu občine. Za sedaj je to naselje lokalno središče širšega kmetijskega zaledja. Na Bizeljskem je razvito predvsem vinogradništvo in to kmetijsko panogo bo treba še krepiti ter modernizirati. Možnosti so tudi za razvoj živilske industrije in obrtno industrijske proizvodnje. Naselje Bizeljsko ima popolno osemletko z 264 učenci, kulturni dom, zdravstveni dom in več trgovin. Vse naštete ustanove tvorijo jedro za večje središče, katero pogojuje precejšnja oddaljenost od Brežic in pa dokaj razsežno zaledje. Z dograditvijo ceste Pišece — Bizeljsko se bo vplivno območje povečalo tudi proti Pišecam, saj bo razdalja med obema krajema z njo skrajšana na štiri kilometre. Bizeljsko naj bi torej pritegnilo nase ves severni del občine z naselji: Bizeljska vas, Bračna vas, Brezovica, Bukovje, Dramlje, Drenovec, Gornja Sušica, Gregovci, Nova vas, Orešje, Spodnja Sušica, Stara vas, Vitna vas, Pišece, Podgorje in Zupelevec.

V sklepu o določitvi vplivnih območij so navedeni tudi roki za izdelavo urbanistične dokumentacije za Brežice, Globoko, Dobovo, Veliko dolino in Bizeljsko. Rok za omenjene ureditvene načrte je potekel v aprilu. **Vsi ti načrti bodo upoštevali ekonomske, kulturne, arhitektonske in pokrajinske značilnosti posameznih krajev.**

Med opoldanskim odmorom na Primožičevi terasi na Silovcu. Udeleženci simpozija se z zanimanjem razgledujejo po strmih rebreh sončnih sromeljskih vinogradov

V nedeljo telovadni nastop v Cerkljah

Učenci osnovne šole v Cerkljah bodo počastili 20. obletnico osvoboditve s telovadnim nastopom. Prvi nastop bo v nedeljo, 23. maja, v Cerkljah. Pričetek bo ob 9.30 uri. Nastopilo bo pet skupin s prostimi vajami. Sodelovali bodo pionirji in mladinci od 1. od 8. razreda.

Isto dopoldne ob 10. uri bo prvenstvena rokometna tekma med gosti iz Ribnice in mladimi rokometaši iz Cerkelj.

Telovadci cerkljanske osnovne šole bodo priredili telovadni nastop tudi v Brežicah. To gostovanje je napovedano 30. maja.

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici:

Jakoba Vitovskega, posestnika s Podvrha, je povozil avto in mu poškodoval desno nogo; **Andrej Žgalin**, šofer iz Stare vasi, je padel z balkona in si poškodoval glavo; **Ano Kuhar**, mater posestnice iz Mladja, je krava poškodovala po desni nogi; **Ivica Broz**, uslužbenec iz Risvice, je padel z motorjem in si poškodoval levo roko; **Jože Sirotka**, delavec, iz Sel, je padel s kolesa in si poškodoval obraz; **Ano Zakrajšek**, ženo posestnika iz Žurkovega dola, je brcnil vol v trebuh; **Josipu Galiču**, delavcu iz Mihovljana, je padel pri nakladanju kamen na levo roko; **Štefan Vogrin**, posestnik z Brezja, je padel pod voz in si poškodoval obraz in rebra.

Iz brežiške porodnišnice

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Helena Kukovičič iz Krškega — Miloša, Veronika Šumič s Senovega — Metko, Rozalija Ogrinc iz Ledine — Janeza, Ljudmila Sinković s Sotelskega — Bojano, Jožefa Cerjak iz Bukovška — Matjaža, Erna Vodenik z Vel. Kamna — Branka, Manda Šintič iz Ključa — Kreša, Elizabeta Pšeničnik iz Slogonskega — Petra, Ivana Gramc iz Cerkelj — Janjo, Marija Goršak iz Zadovinka — Zorana, Anica Ilc iz Vel. Malenc — Mitjo.

Dijaki so rešili čast Brežičanov

Brežice v soboto, 8. maja. Osrednja proslava 20-letnice osvoboditve . . . Napovedan je koncert pevskega zbora Franceta Prešerna iz Celja.

Ob tričetrt na osem je avla Prosvetnega doma še prazna. Minute bežijo, a dvorana se le počasi polni. Prihajajo po dva, trije in zasedejo le nekaj vrst. Organizatorji se bojijo praznine in ne zaman. Še dobro, da so dijaki pokazali toliko zanimanja in za silo rešili čast Brežičanov. Vseh obiskovalcev ni bilo niti sto. Pevci so se potrudili in izredno lepo zapeli svoj koncert, za kar so jih prisotni nagradili s prisrčnim aplavzom.

Le zakaj ljudje ne pridejo, so se spraševali na zavodu za kulturo? Vstopnine ni bilo, torej je bila prireditev dostopna prav vsakomur. Nastop celjskih pevcev so razglašali po mestu številni lepaki, razen tega pa je uprava zavoda razdelila še 500 ciklostiranih vabil s podrobnim sporedom koncerta.

Propaganda je bila res manjša kot za gostovanje gledališča pred 1. majem, ko so sodelovale pri tem vse družbeno-politične organizacije, toda ali brez tega v Brežicah res ni mogoče privabiti občinstva na kulturne prireditve?

Kako dolgo se bodo meščani še zadovoljili samo s popevkami, pustnim parlamentom, z žrebanji in podobnimi prireditvami? Resnična kultura caplja daleč za temi oblikami in dosedanji poskusi je žal niso mogli približati občinstvu.

J. T.

BREŽIŠKE VESTI

Delovno srečanje zgodovinarjev

Na šolah bi radi izboljšali pouk zgodovine iz obdobja ljudske revolucije — Priredili bodo še več podobnih srečanj

Predavatelji zgodovine na šolah, družbeno politični delavci ter borci NOV iz občine Brežice so se v petek, 14. maja, zbrali na posvetovanju v Sromljah. Pobudnik za to srečanje je bil občinski odbor SZDL in z njim so udeleženci počastili spomin na 20. obletnico osvoboditve. Posvetovanju v Sromljah je prisostvoval tudi podpredsednik glavnega odbora SZDL Franc Kimovec - Žiga.

Profesorja Niko Živič in Marjan Gregorič sta prikazala razvoj ljudske oblasti na jugoslovanskem ozemlju, profesor Stanko Škaler pa je podal pregled NOB v občini Brežice. Vso to obširno tematiko so prisotni obravnavali z namenom, da bi se po izmenjavi medsebojnih izkušenj laže poglobili v pravilnejše podajanje teh največjih in najsvetlejših dogodkov iz zgodovine slovenskega naroda v osnovni šoli.

Prosvetni delavci so na posvetovanju soglasno ugotovili, da je za obravnavo NOB v šoli malo časa in da bi s sistematičnim poukom tega obdobja v slovenski zgodovini morali pričeti že v 5. razredu. Predavatelji imajo pri pouku NOB nešteto težav, ki resno ovirajo pravilno prikazovanje obdobja NOB učencem osnovnih šol. Za ta predmet še zdaj ni primernih učbenikov, to pa otežuje delo učencev in njihovih učiteljev. Malokje imajo predavatelji na razpolago vso potrebno literaturo, zato jim bodo morale šole to čimprej omogočiti. Na šolah predava zgodovino NOB le malo poklicnih zgodovinarjev, kar tudi vpliva na kakovost pouka. Za dosedanje podajanje zgodovine je značilno to, da je snov preobsežna, zaradi česar jo potem učenci le površno obvladajo.

Udeleženci posvetovanja so se dogovorili, da bodo priredili še več podobnih delovnih srečanj, kajti enkratno posvetovanje je za temeljito obravnavo obsežne problematike NOB veliko premalo.

Kako so proslavljali v Globokem

Krajevna organizacija ZB Globoko je 9. maja priredila proslavo v počastitev 20. obletnice osvoboditve, združene z razvitjem prapora. Ob tej priložnosti so bile na slavnosti zastopane tudi organizacije ZB iz Cerkelj ob Krki in Dobove s svojimi prapori. Za sodelovanje se jim lepo zahvaljujemo.

Kulturni program sta pripravila šolska mladina in moški oktet, in sicer tako, da je zadovoljil vse gledalce. Vsem, ki so sodelovali pri programu in nastopih se lepo zahvaljujemo, posebno pa tov. Anici Kežmanovi. Prav tako velja zahvala občanom, ki so prispevali za nabavo prapora.

Po proslavi je bila zabava, na kateri je igrala kapelska godba.

C. F.

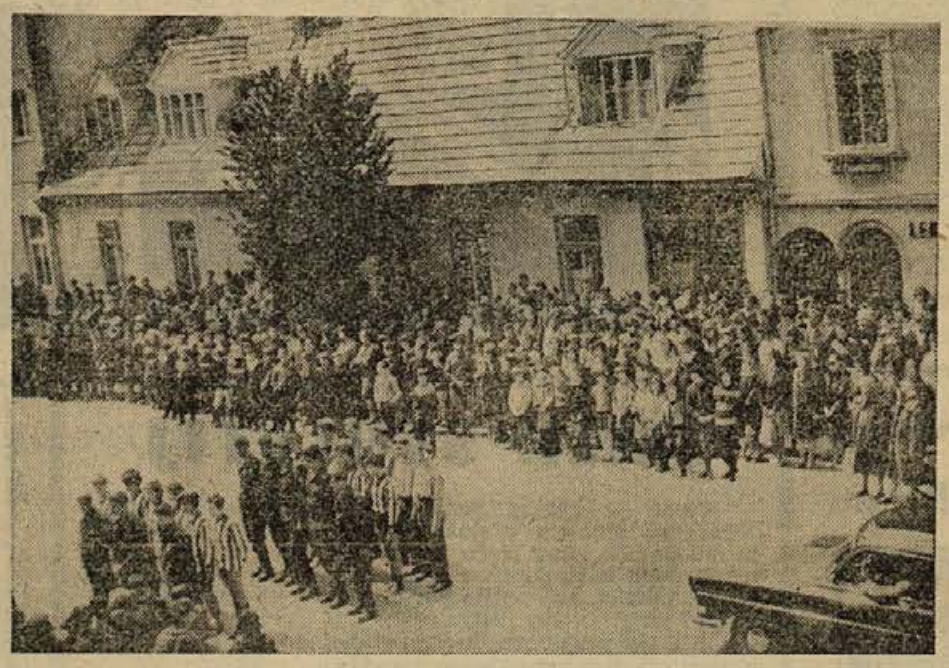

Prisrčen sprejem Titove štafete v Brežicah, od koder so v sredo, 12. maja, mladinci ponesli pozdrave za svojega predsednika po cesti proti Kostanjevici

Delovni pionirji iz Globokega

Dramatski krožek pionirjev osnovne šole v Globokem pripravlja za konec šolskega leta igrico »Uboga Ančka« v režiji Branke Kežmanove. Izkupiček bodo pionirji namenili tovarišem iz osmega razreda za letovanje ter tako že v zgodnji mladosti dokazali, da se zavedajo pravega tovarištva.

D. V.

Za boljše samoupravljanje

Pred volitvami polovice novih članov samoupravnih organov v brežiški občini sta občinska skupščina in občinski sindikalni svet pripravila posebno anketo o dosedanji uveljavitvi samoupravljanja v delovnih skupnostih. Na 28 vprašanj v anketi je anonimno odgovorilo 166 članov delovnih kolektivov z vseh vej gospodarstva in družbenih služb brežiške občine. Pokazatelji te ankete so seveda le približna ocena dejanskega stanja na področju samouprave in na splošno kažejo, da je samoupravljanje v brežiški občini v minulem 15-letnem obdobju že doseglo velik napredek. Hkrati pa razultati ankete opozarjajo na vrsto pomanjkljivosti, ki ponekod še močno zavirajo hitrejše uveljavljanje samoupravljanja na vseh področjih.

Nekaj ovir za boljše delo samoupravnih organov je le tehničnega značaja, ki jih je mogoče hitro odpraviti in tako izboljšati tudi vsebino samoupravljanja. Gre namreč za pripravljanje g r a d i v a z a s e j e organov upravljanja. Okoli 90 odst. vprašanih je med drugim odgovorilo, da gradivo za seje ni dobro pripravljeno, da je preskopo ali preobširno, kar pogosto ovira pregled nad najpomembnejšim. Vrh tega pa gradivo največkrat dobe tik pred sejo, kar spet omejuje aktivnejše sodelovanje v razpravi.

Podobno je tudi z o b v e š č a n j e m kolektiva o delu in sklepih samoupravnih organov. Kar 83 odst. anketirancev namreč pravi, da kolektiv ni pravočasno in dovolj podrobno seznanjen z delom in odločitvami organov upravljanja. Bržčas je v tem glavni vzrok, da le 41.odst. vprašanih meni, da se sklepi samoupravnih organov pravilno in pravočasno uresničujejo in da kar 48 odst. vprašanih z delom samoupravnih organov na splošno ni zadovoljno. Slabo obveščanje najbrž botruje tudi mnenje, da statute delovnih organizacij premalo poznajo in da se njihova določila v praksi ne uresničujejo povsem.

Najslabše je samoupravljanje razvito v obratih, ki imajo sedež podjetja izven občine. Iz ankete je tudi razvidno, da je še veliko primerov, ko delovni kolektiv nima možnosti sodelovati pri sestavljanju gospodarskih in družbenih načrtov v delovni organizaciji. To potrjuje 29 odst. anketirancev. Zanimivo je tudi, da 89 odst. vprašanih meni, da so člani samoupravnih organov sicer pravilno izbrani, da pa so premalo gospodarsko, strokovno in politično razgledani, kar je temeljna ovira za kvalitetnejše delo samoupravnih teles. Mimo tega navaja 40 odst. vprašanih med o v i r a m i za boljše uveljavljanje samoupravnih pravic delovnega kolektiva še: bojazen pred zamero, prevelik vpliv

Pozabljeni del mesta ob Jugotaninu

Prebivalci Spodnjega Šmarja zahtevajo vodovod, razsvetljavo in kanalizacijo

Mesto Sevnica sega od Šmarja do Sevnice, obe naselji pa povezuje asfaltni trak. Vse mestno območje je urejeno, izjema je le del Šmarja ob Jugotaninu. Tam je 13 hiš, v katerih prebiva okoli 20 družin. To so večinoma kmetje. Ti ljudje že 10 let ponavljajo na zborih volivcev potrebo po ureditvi vodovoda in kanalizacije. Toda vse kaže, da so Sevničani pozabili nanje.

Tudi ulice nihče ne vzdržuje. Prepuščena je blatu, čeprav je to mestna ulica. Kakih 60 metrov od zadnjih hiš je smetišče, kamor dovažajo smeti iz mesta. Mimo tega smetišča pa vodi pot na športno igrišče. Smrad je stalen gost v okolici.

V tistem predelu tudi ni poskrbljeno za javno razsvetljavo. Luči so potrebne na nadvozu in na mostu čez Savo. Ponoči se vrača z dela po tej poti veliko žensk, ki se pritožujejo zaradi pomanjkanja svetilk ob cesti proti Boštanju. Na železniškem mostu prehod ni varen in zamenjati bi bilo treba stare in trhle deske. Ne bi smeli čakati, da se bo zgodila nesreča!

In ob koncu še en vzrok za jezo prebivalcev Spodnjega Šmarja. Od leta 1928, ko je bila ustanovljena tovarna Jugotanin, so se ti ljudje lahko kopali v tovarniški kopalnici. To jim je prišlo prav zlasti zaradi tega, ker nimajo tekoče vode v svojih domovih. Pred dnevi so to »pravico« zgubili s prepovedjo obratnega delavskega sveta. Pritožiti se najbrž res nikamor ne morejo, imajo pa pravico zahtevati vodovod, kanalizacijo in sploh večjo skrb za ta pozabljeni del mesta. Upajo, da bo krajevna skupnost z razumevanjem sprejela njihove želje in z občinsko skupščino vred prisluhnila potrebam občanov Spodnjega Šmarja.

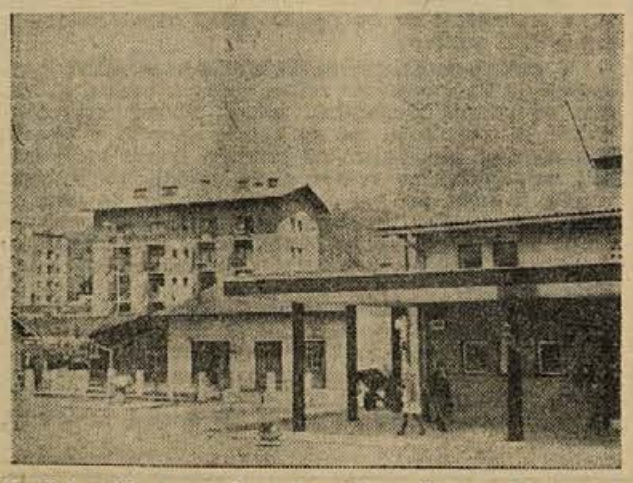

Za železniško postajo v Sevnici se že nekaj let razrašča novo mesto. Na sončni vzpetini so posejani številni stanovanjski bloki. V bližini so tudi trgovine, s čimer je stanovalcem prihranjena pot v mestno središče.

Slavnosti v Sevnici

Občinski odbor Zveze borcev v Sevnici je dostojno proslavil 20-letnico osvoboditve. V petek, 14. maja, je bila v Domu Partizana lepa akademija, sevniški grad pa je bil zvečer razsvetljen.

V nedeljo, 16. maja, so sevniški gasilci v počastitev slavne obletnice izvedli gasilsko vajo, popoldne ob 14. uri pa je bil partizanski napad na sevniški grad, pri katerem so sodelovali pripadniki predvojaške vzgoje.

Veliko število gledalcev se je razveselilo tudi na popoldanskem mitingu pri gradu, kjer so izvajali kulturni spored gasilci — borci in mladinski pevski zbor domače šole.

S. S.

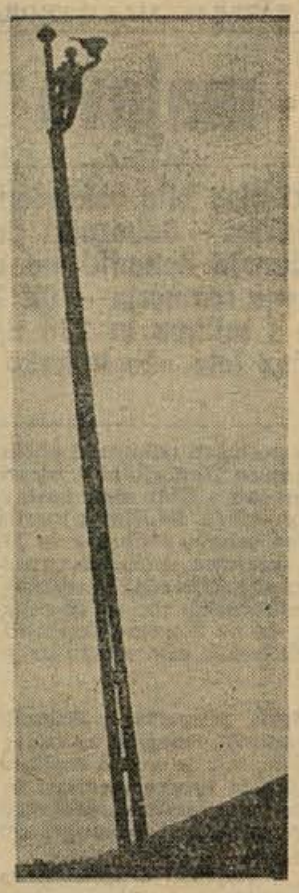

Visoko, visoko v oblake... — Posnetek je napravljen na železniški postaji v Sevnici. Pogumni plezalec na vrhu droga zamenjuje žarnico na neonski svetilki in med tem opravilom ga spodaj opazuje veliko občudujočih oči šolarjev.

OPOZORILA NAMESTO KAZNI

Kršilci prometnih predpisov bodo vabljeni na preverjanje znanja – Komisija za prometno varnost obeta še vrsto ukrepov za varen promet v naseljih – Z novimi predpisi bo seznanjala ljudi na seminarjih in predavanjih.

Pri zadnjem pregledu cestišč v sevniški občini je komisija za prometno varnost ugotovila razne pomanjkljivosti. Nanje je opozorila cestna podjetja, ki so zdaj dolžna ukrepati.

Komisija je letos zatrdno sklenila, da bo poskrbela za dosledno označbo cestišč in postavitev opozorilnih znakov v naseljih. Vsak delovnik od 13.30 do 15. ure bo povečan nadzor na križiščih v Sevnici. Takrat je promet najpogostejši in je nadzor nujno potreben.

Da bi se ljudje čim bolje seznanili z novimi prometnimi predpisi, bo komisija za prometno varnost prirejala seminarje in predavanja. Na vidnih mestih bodo razobešeni tudi lepaki, da jih bo vsakdo lahko prebral.

Znanje voznikov motornih vozil bodo jeseni ponovno preverili. Za kršilce prometnih predpisov pripravlja komisija posebna tiskana opozorila. Prometni miličniki jih bodo delili namesto kazni in vsakdo, ki bo prejel takšno opozorilo, bo vabljen na testiranje. Upajo, da bodo vzgojni ukrepi te vrste učinkoviteje vplivali na prometno disciplino kot denarne kazni.

Komisija ima v načrtu še več drugih nalog, da bi z njimi dosegla večjo pozornost ljudi do prometnih pravil. Na trgu in pri osnovni šoli v Sevnici ter v Tržišču bo namestila razglasne deske in na njih objavljala gradivo o nesrečah.

S šolami in predavatelji prometne varnosti bo navezala tesnejše stike in hkrati utrdila stike z društvi in organizacijami, ki v podjetjih skrbijo za vzgojo varnosti v prometu. Podkomisije v delovnih organizacijah so dolžne pregledati vsa vozila delavcev in podjetij in poskrbeti, da bodo pomanjkljivosti takoj odpravljene.

Komunisti postaje LM o svojih težavah

Najbolj si želijo primernih stanovanj

Komunisti sevniške in krmeljske postaje Ljudske milice so na nedavnem sestanku aktiva ZK skupno obravnavali strokovno izobraževanje uslužbencev, nagrajevanje po delu, stanovanjske razmere in preventivno dejavnost ter naloge PLM v novih pogojih. V razpravi so člani nanizali širok splet težav, zaradi katerih trpi njihovo delo.

Postaja Ljudske milice v Sevnici nadzoruje obsežen okoliš, iz katerega sta v občini izločena le Tržišče in Krmelj. Kljub razsežnosti in oddaljenosti posameznih krajev od središča ta postaja še do danes nima avtomobila. Miličniki morajo na pot peš ali pa z mopedom. To je neugodno zlasti pozimi. Večkrat se primeri, da vodič posadi na motorno kolo tudi psa in ga zapelje na kraj kaznivega dejanja ali nesreče. Takšna vožnja je zelo težavna. Pes bi lahko šel tudi peš, toda potem se preveč utrudi in ne more zadovoljivo opraviti svoje naloge. Vse to podčrtuje potrebo po avtomobilu, kajti brez njega je ukrepanje dostikrat prepočasno in premalo učinkovito.

Na sestanku so zbrani člani predlagali tudi načrt za ukinitev postaje LM v Krmelju. S premestitvijo njenih uslužbencev v Sevnico bi lahko ojačali osrednjo postajo. Povečala bi se njena akcijska sposobnost in nadzor nad celotnim okolišem bi bil lahko učinkovitejši. Delo bi potekalo hitreje tudi v primeru, ko bi uslužbence manj bremenile administrativne naloge.

Komunisti so z veliko prizadetostjo spregovorili o stanovanjskih razmerah. Ugotovitve so bile zaskrbljujoče. Polovico vseh uslužbencev pebiva z družinami v enosobnih stanovanjih. Večina v stanovanjih nima niti tekoče vode, stanovanja s kopalnico pa sploh nima nihče izmed njih. Kljub temu, da živijo miličniki v zelo slabih pogojih, občina pozablja nanje. Odnos njenih organov do uslužbencev postaje LM nazorno razkriva tale primer:

Tovariš N. Malus pomaga graditi hišo zasebniku, da bi v njej dobil ustrezno stanovanje zase in za svojo družino. Že pred dvema letoma je vložil prošnjo na občinsko skupščino, da bi mu ta z odločbo dodelila stanovanje v omenjeni hiši. Odločbe še do danes ni dobil. Tako zavlačevanje res ne kaže na razumevanje in najbrž tudi ni nikomur v prid.

Pišečani so uredili cesto do lovskega doma

V Pišecah so v zadregi, kadar zajde tja večja skupina izletnikov. Nimajo jih kje sprejeti. Te zadrege bi jih lahko rešil Lovski dom, a žal še vedno ni urejen. Popravljati in preurejati ga bodo pričeli v kratkem, ker je občinska skupščina odobrila nekaj sredstev zanj.

Ni še dolgo tega, kar so uredili cesto, ki vodi do doma. Lovska družina si je izposodila buldožer, ki je opravil težja dela. Cesta od naselja do Lovskega doma bo zdaj prevozna tudi za avtomobile.

Pišečani lovski dom radi obiskujejo. Tudi prvomajsko proslavo so priredili tam. Turistov čez poletje v njem verjetno še ne bodo mogli sprejemati, računajo pa, da bo dom usposobljen za te namene do jeseni.

Na brežiškem sejmišču premalo kupcev

V soboto, 15. maja, so kmetovalci na brežiški sejem za prašiče pripeljali 1.120 prašičkov, starih do tri mesece, in 20 starejših. Prodali so 229 manjših, po največ 550 din za kilogram žive teže in le 5 večjih po 400 din kilogram. Blago je šlo tokrat slabo v promet, ker je bilo izredno malo kupcev.

Kdaj bodo nadaljevali z delom?

Z zgraditvijo transformatorja na Vinicah pri Sodražici je bila prva faza rekonstrukcije električnega omrežja v tem predelu gotova. Prebivalce teh krajev pa zanima, kdaj bo podjetje Elektro nadaljevalo z deli. Želijo si tudi napeljavo industrijskega toka, ker jim vsa mehanizacija v kmetijstvu nič ne koristi, če ne bodo dobili ustrezne električne napeljave.

-r

NOVO V BREŽICAH

■ V osnovni šoli bratov Ribarjev je bilo v nedeljo, 16. maja, vpisovanje otrok v prvi razred. Vpisali so jih okrog 90 in jih bodo porazdelili na obe šoli. To so bili otroci, rojeni leta 1958. Z mladoletnimi kandidati se bo to število še povečalo. Nekaj jih bo prišlo iz Krške vasi, s Cateža in iz Sel. Na osnovno šolo v Brežicah je vezano mesto s Sentlenartom, Brezino, Crncem, Zakotom, delom vasi Šela, Bukoškom in Gornjim Lenartom.

■ Ta teden bo v prosvetnem domu zaključen prikrojevalni tečaj, ki ga je priredila delavska univerza v sodelovanju s prodajalno Bagat iz Ljubljane. Tečajnic je bilo 53. Predavanja so obiskovale v dveh izmenah in so bile z njim zelo zadovoljne. Začetni tečaj je bil namenjen krojenju. Velik del tečajnic se je odločil za nadaljevanje. Zdaj je v programu šivanje.

■ Šolsko leto se izteka in matura je pred vrati. Dijaki IV. razreda gimnazije se že pripravljajo na slovesno predajo ključa svojim naslednikom. V ponedeljek, 24. maja, bodo v sprevodu obšli mesto kmalu po 12. uri. S to tradicionalno ceremonijo se bodo poslovili od gimnazijskih klopi.

■ Gradbišče za gimnazijo se je te dni razživelo in visok žerjav obeta hitro napredovanje gradnje. Temelji so dokončani. Iz tal že raste novi trakt, ki je šoli tako nujno potreben. Šele z njim bo gimnazija pridobila verifikacijo.

Kako smo praznovali v Tržišču

V počastitev 20-letnice osvoboditve je bila v nedeljo v Tržišču akademija, na kateri so nastopili otroci domače šole in mladina. Program je bil dobro pripravljen. V imenu krajevne organizacije ZB je o pomenu te obletnice govoril Leon Močan.

Popoldne se je slovesnost nadaljevala pri spomeniku na Malkovcu, kjer so kulturni spored izvajali učenci osnovne šole Telče. Veseli del proslav se je zatem odvijal pred zadružno kletjo, kjer je še dolgo odmevala domača pesem. Uvod v vse slovesnosti pa je bil velik kres na Malkovcu, ki je zagorel v soboto zvečer, postavili pa so ga člani SZDL.

L. U.

Taka delavnica je bila v Sevnici in okolici potrebna

Eelktroservis v Sevnici je bil odprt marca 1963 in popravlja električne gospodinjske in radijske ter televizijske aparate na zelo širokem področju, celo do Trebnjega, Zidanega mosta in Brestanice. Veliko popravijo takih z garancijo. Dela imajo dovolj, včasih še preveč, da ne morejo vsem ustreči. Zlasti težavno je popravilo aparatov iz hribovskih vasi, ker jih stranke težko prinesejo v dolino. Za terenska popravila bi potrebovali primerno vozilo in še enega uslužbenca. Tudi vse potrebne opreme nimajo, najbolj pa jim manjka oscilograf za popravilo televizorjev. Precej časa jim vzame administracija, ki bi morala biti ločena od drugih uslug. Sedaj imajo 3 uslužbence in 2 vajenca, ki imajo polne roke dela. Stranke so z uslugami popolnoma zadovoljne.

S. Sk.

Lovci iz Tržišča so se zbrali

Pred kratkim so imeli letni občni zbor lovci iz Tržišča. Ob tej priložnosti so se pogovorili o vsej problematiki, ki zadeva to vejo gospodarstva ter o bodočih nalogah. Teh ni malo, če hočejo lovstvo uskladiti z drugimi dejavnostmi.

L. U.

vodilnih ljudi na delo in odločitve organov upravljanja, upravljanje po centralnih samoupravnih organih in po-

Zanimivi so tudi odgovori na vprašanja o nagrajevanju po delu. Samo 15. odst. anketirancev meni, da je načelo nagrajevanja po delu v njihovi delovni organizaciji dosledno uveljavljeno in le 28 odst. jih pravi, da so z načinom delitve osebnih dohodkov zadovoljni. Tretjina anketirancev tudi navaja, da vodilni in strokovni kader ter uslužbenci v upravi niso nagrajevani po delu. Na vprašanje: kdo predlaga spremembe meril za delitev osebnih dohodkov, je 19 odst. odgovorilo, da spremembe predlaga direktor ali računovodja, glavna centrala podjetja itd.

Odgovori na vprašanja v poglavju o nagrajevanju po delu torej kažejo, da je na tem, lahko bi rekli najbolj občutljivem področju samouprave stanje še precej nezadovoljivo. Strokovni kadri v upravi so prevelikokrat izjema v dosledni delitvi po delu, ker imajo zagotovljene osebne dohodke po času in položaju, neodvisno od rezultatov svojega dela. Zato bo pri delitvi nujno čimprej tudi strokovne kadre postaviti v odvisnost od uspehov njihovega osebnega dela, zlasti še, ker marsikje v občini prevladuje mnenje, da strokovnjaki pogosto ne izpolnijo pričakovanj. Isto velja za delitev dohodka po delu v družbenih službah, ki je šele v razvoju, in pri uveljavljanju tega načela zadeva na številne težave.

Anketa o samoupravljanju v delovnih skupnostih brežiške občine je vsebovala tudi vprašanja o delu in sodelovanju občinske skupščine z delovnimi organizacijami. Zanimivi so odgovori na vprašanja, ali organi upravljanja in delovna skupnost razpravljajo o odločitvah, stališčih in priporočilih občinske skupščine. Tretjina vprašanih trdi, da o tem niso razpravljali ne organi upravljanja, ne delovni kolektiv kot celota, medtem ko 22 odst. sploh ne ve, če so o tem kdaj razpravljali. Nadalje jih 59 odst. meni, da občinska skupščina pri svojem delu premalo sodeluje z delovnimi organizacijami; samo 15 odst. jih pravi, da so redno in pravočasno informirani o delu občinske skupščine, 43 odst, pa ni zadovoljnih z delom odbornika, pri čemer navajajo, da imajo le-ti premalo stikov z volivci itd.

O rezultatih ankete sta pred kratkim razpravljala občinska skupščina in občinski sindikalni svet na skupni seji in za hitrejše uveljavljanje samoupravljanja v komuni sprejela vrsto priporočil, ki naj bi jih skupno z resolucijo V. kongresa ZKS, zlasti v delovnih organizacijah, čimprej obravnavali in se tudi borili za njihovo dosledno uresničitev. Ob volitvah novih samoupravnih organov naj bi še posebej kritično ocenili in pregledali dosedanje delo organov samoupravljanja v vsaki delovni organizaciji. Občinska skupščina pa bo v prihodnje še bolj kot doslej razvijala prakso posvetovanj s samoupravnimi organi delovnih skupnosti pred odločanjem o posameznih pomembnejših vprašanjih v občini.

R. S.

SEVNIŠKI VESTNIK

OBČINSKA SKUPŠČINA KRŠKO JE RAZPRAVLJALA O PRORAČUNU

Namišljeni proračun - majava rešitev...

Družbena merila za sestavo proračuna, ki niso bila uskladena z materialno osnovo občine, so zavedla v fiktivni (namišljeni) proračun – Odborniki grozijo z ostavkami, če ne bo pravočasno izveden rebalans – Proračunski dohodki ne dotekajo po planu, še posebej zaostaja dotok prispevkov iz delovnega razmerja – Od 76 milijonov proračunske fiktive se je v prvem četrtletju nabralo le 1 milijon in 236 tisoč din ali 1,5 odst. – Nič ne kaže, da bi se sredstva za proračun čez leto »že nekako dobila«, kot smo lani in letos tako pogosto slišali!

Poročilo o uresničitvi občinskega proračuna, ki so ga poslušali odborniki občinske skupščine Krško na seji 13. maja, je več kot zaskrbljujoče. Komaj dober mesec dni nato, ko so s precejšnjim optimizmom sprejeli proračun s fiktivnimi postavkami, je razvoj pokazal, da takratni optimizem ni bil upravičen. Družbena merila za izdelavo proračuna, ki niso bila uskladena z materialno osnovo občine, a so jih zlasti politični organi od konca lanskega leta pa vse do sprejema občinskih proračunov močno popularizirali, so bila vzrok, da proračunska situacija zdaj ni rožnata. Posamezni odborniki so na seji zagrozili z ostavko na odborniško mesto, če rebalans ne bo pravočasno izveden. V razpravi so poudarili, da ne moremo dopustiti, da bi se takšna proračunska situacija lomila zgolj na občinskih ramenih in da je treba k reševanju pritegniti tudi republiške organe.

Iz podatkov službe družbenega knjigovodstva je razvidno, da so bili bruto proračunski dohodki v prvem četrtletju uresničeni s 17,1 odstotka, namesto s 25 odstotki, neto proračunski dohodki občine pa z 19,4 odstotka. Največji izpad je v prispevkih iz delovnega razmerja, ki so bili v proračunu planirani dokaj optimistično, pa so v prvem četrtletju uresničeni le s 15,9 odstotka. Precejšen je tudi izpad dohodkov od prometnega davka na drobno, ki je v četrtletju dosežen le s 13 odstotkov. Nekoliko boljše je s taksami, zelo slabo pa z dotokom sredstev, ki naj bi pokrila 79 milijonov fiktive (umišljeni, samo navidezni del proračuna). Ta je uresničena le z 1,5 odstotka.

Osebni dohodki niso porasli tako kot so pričakovali, saj je bil planiran 32 odstotni porast. Povsem razumljivo je, da zavoljo tega zaostaja dotok prispevka iz delovnih razmerij. Stanje je zaskrbljujoče, zato je svet za družbeni plan in finance predlagal rebalans proračuna, odborniki pa so se za ta predlog takoj ogreli.

V razpravi so ugotovili, da je tudi v dotoku proračunskih dohodkov čutiti posledice odloka o zmrzovanju cen in ukrepov za stabilizacijo gospodarstva, ki so sprejeti. Bržkone se bo stanje z novimi ukrepi še poslabšalo. Odborniki so poudarjali, da za takšno stanje tokrat ne smemo in ne moremo kriviti samo občine. Nerealno planiranje proračunskih dohodkov in iskanje fiktivnih proračunskih rešitev je bilo posledica političnega aktivizma, ki je bil še posebej živahen konec lanskega in v začetku letošnjega leta. Takrat je bilo povsod, zlasti pa od republiških organov slišati samo to, da je treba proračune uskladiti, čeprav s fiktivo, sredstva pa se bodo »čez leto že nekako našla«. Zdaj, ko se je stanje z novimi gospodarskimi ukrepi popolnoma izpremenilo, pa ni od nikoder nobenih navodil in tudi ohrabrujočih izjav ni več slišati.

Odborniki so ugotovili, da bodo potrebne omejitve v potrošnji proračunskih sredstev pri vseh proračunskih koristnikih. Nihče ne bo mogel samo zahtevati sredstva zase, ne da bi pri tem upošteval materialno osnovo občine. Za vse potrošnike bo moralo obveljati načelo, da lahko dobijo le toliko, kolikor občinski proračun pri materialni osnovi občine premore. Glede šolstva so odborniki menili, da bi bila najboljša rešitev v republiškem zakonu za financiranje šolstva, ki bi edini lahko odpravil neenakopravnost občin do te pomembne družbene dejavnosti. Čeprav posamezni republiški organi, kot je slišati, menijo, da bi bil zakon o financiranju šolstva povratek k staremu sistemu, je po mišljenju večine občin najboljša rešitev prav v zakonu. Odborniki so na seji pooblastili predsednika občinske skupščine, da imenuje odborniško komisijo, ki bo temeljito pregledala proračunsko situacijo in njeno problematiko posredovala republiškim organom z zahtevo, da tudi oni sodelujejo pri reševanju. Hkrati s tem bodo merodajni občinski organi začeli takoj pripravljati rebalans proračuna.

Zaradi podražitev investicij za 100 hektarov manj nasadov

Kmetijski kombinat v Krškem je moral zaradi podražitev investicijskih del zmanjšati planirano velikost plantažnih nasadov sadnega drevja. Namesto predvidenih 255 hektarov bodo uredili za 100 hektarov manj nasadov, ker ne morejo dobiti posojil zaradi podražitev. Do letošnje pomladi so uredili 125 haktarov, zemljišča na 40 hektarih še pripravljajo in jih bodo zasadili letos v jeseni, nato pa bodo z deli prenehali. Na preostalih 30 hektarih so že posejali pšenico, na 70 hektarih pa koruzo. Problem investicije je s tem sicer rešen in zemljišča so izkoriščena, nove nevšečnosti pa se obetajo pri obiranju, ličkanju in sušenju koruze, če kombinat ne bo dobil sredstev za nakup ustrezne mehanizacije. Proizvodnja koruze in pšenice na teh površinah je rentabilna in bodo z njo nadaljevali v ciklusu tako dolgo, dokler ne bodo dobili sredstev za nadaljevanje investicije.

Skupščina je zavrnila pritožbo Cirila Murnika

Občinska skupščina v Krškem je 13. maja med drugim razpravljala tudi o pritožbi Cirila Murnika, ki jo je ta vložil na skupščino, ker je bil razrešen kot direktor TSS v Krškem. Odborniki so ugotovili, da je posebna komisija sveta za občo upravo in notranje zadeve svojo nalogo v redu opravila, da se je postopek za razrešitev začel po referendumu v kolektivu, ki se je z več kot polovico glasov odločil za odstranitev Cirila Murnika, da je od 13 članov sveta šole kar 12 članov glasovalo za odstranitev ter da Ciril Murnik nima kvalitet, ki so potrebne za vodilnega uslužbenca. Skupščina je z 2 vzdržanima glasoma zavrnila pritožbo in s tem potrdila sklep sveta šole.

Lepa proslava v Mačkovcih

Prireditev v počastitev dneva osvoboditve, ki je bila 8. maja zvečer pri ribniku v Mačkovcih pri Brestanici, je nadvse uspela. Pobudnika in organizatorja sta bila krajevni organizaciji SZDL in ZB iz Brestanice. Najprej je govoril zbranim prebivalcem podpredsednik ObS Krško Tone Javorič, člani mladinske organizacije pa so njemu in prvoborcu Miču Mačešiču čestitali in izročili cvetje. Delegacija je iz proslave odnesla vence na grobove padlih na pokopališče, pred spomenik v Brestanici in pred spomenik padlim pri termoelektrarni. Pozdravno brzojavko so poslali tudi predsedniku Titu. V kulturnem programu so sodelovali učenci osnovne šole, mladi harmonikarji s Senovega in pevski zbor DPD Svobode iz Brestanice. Po okoliških gričih so prižgali kresove. Lepe proslave se je udeležilo več kot 500 ljudi, nato pa se je razvila veselica.

RAFKO ORAŽEN

Odlok o upravnih in sodnih taksah

Občinska skupščina Krško je 13. maja na seji sprejela odlok o upravnih taksah in odlok o sodnih taksah. Odlok o upravnih taksah je bil sprejet po zakonu, ki prepušča to pristojnost občinam. Upravne takse so po novem odloku take kot dosedanje, ker je odlok v celoti uveljavil takse, ki so predpisane s temeljnim zakonom. Isto velja tudi za sodne takse, ki so uvedene z občinskim odlokom o sodnih taksah.

Medobčinski sklad za investicije v šolstvu

Občinska skupščina Krško je 13. maja pooblastila občino Novo mesto za sprejem odloka o medobčinskem skladu za investicije v šolstvu. Članice sklada so še občine Črnomelj, Metlika, Novo mesto, Sevnica in Trebnje. Medobčinski sklad bo za področje navedenih občin prevzel vlogo dosedanjega okrajnega sklada, ki je bil zaradi odprave okrajev ukinjen. V sklad prispevajo občine del svojih dohodkov ter tako z združenimi močmi gradijo šole.

POSTRANSKI ZASLUŽEK

nudimo
UPOKOJENCEM
IN UPOKOJENKAM,
TRGOVSKIM
USLUŽBENCEM,
TRAFIKANTOM
IN DRUGIM
po vsej Sloveniji.
Prijavite se pismeno na »ED-6«, poštni predal 401, LJUBLJANA

Ne jezite se, če ga v trafiki zmanjka: DOLENJSKI LIST si naročite na svoj naslov!

Konec aprila so predstavniki republiškega izvršnega sveta, republiške gospodarske zbornice in zavoda za raziskavo materialov obiskali Senovo, kjer so s predstavniki občinske skupščine Krško in premogovnika Senovo razpravljali o gospodarski bodočnosti senovskega področja. V našem listu smo že poročali, da premogovnih zalog zmanjkuje in da je treba že zdaj razmišljati o tem, v kaj se bo preusmerila proizvodnja, ko bo premogovnik nehal obratovati.

V razgovoru z republiškimi predstavniki je bilo ugotovljeno, da ima rudnik še za kakšnih 15 let zalog, da je v njegovih obratih zaposlenih približno 1000 ljudi, da je celotno področje glede zaposlitve odvisno od rudnika, ob katerem je skozi desetletja zraslo naselje. Ob vsem tem nastaja zelo pomembno, resno in življenjsko vprašanje: **kaj bo s področjem, ko bo premoga zmanjkalo in**

O usodi Senovega je tekla beseda

kako najti ustrezno rešitev. Republiški predstavniki so pohvalili pobudo rudniškega kolektiva in občinske skupščine, ki sta na to začela pravočasno opozarjati. Rudnik se s tem ukvarja že nekaj let in je vložil približno 30 milijonov din v izdelavo programov za cementarno, ki naj bi bila na Senovem zgrajena kot nadomestitev za rudnik. Tako rudniški kolektiv kot občinska skupščina se vseskozi zavedata, da pomembnega vprašanja preusmeritve proizvodnje ne bo mogoče rešiti brez sodelovanja republiških organov.

V razgovoru so ugotovili, da bi bilo odveč iskati kakršnekoli socialno obarvane rešitve, pač pa takšne, ki slonijo na stvarni, gospodarski osnovi. Rudnik naj proizvodnje ne zmanjšuje, pač pa naj jo opravlja v okvirih gospodarnega poslovanja. Vsi pristojni organi bodo skušali najti dokončno rešitev glede gradnje cementarne, vendar je treba pri tem upoštevati dejstvo, da pripravljata cementarni v Anhovem in v Trbovljah povečanje svojih zmogljivosti, kar bo ceneje kot pa nova investicija. O senovski cementarni je torej treba razpravljati s teh stališč.

Upoštevaje stvarne gospodarske osnove naj vsi pristojni organi iščejo nove rešitve za preusmeritev proizvodnje, ki bi morda prišle v poštev. Republiški organi bodo lahko zlasti pri tem veliko pomagali. Vplivali bi lahko, da bi se katerikoli novi industrijski objekt, ki bi bil na Senovem enako rentabilen kot drugod, zgradil na Senovem.

ZAPISEK Z ZADNJE SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE

VZROKI IN REŠITVE SO V KOLEKTIVIH!

V gospodarstvu je že čutiti posledice novih gospodarskih ukrepov in zlasti zmrzovanja cen – Zaradi pomanjkanja surovin se v obrti povečujejo materialni stroški – Rešitev iz težav je samo v delovnih organizacijah, iskati pa jo je treba v tesnem sodelovanju v občnskimi organi. – Odborniki predlagajo, naj o stanju v gospodarstvu razpravlja zbor delovnih skupnosti na posebni seji.

Poročilo o razvoju gospodarstva v občini Krško v prvem četrtletju ponovno opozarja na to, da bodo delovne organizacije morale posvetiti kar največjo skrb finančnim in analitičnim službam, ker jih bodo samo te lahko sproti opozarjale, kje preti nevarnost. Poleg tega bodo morali kolektivi zdaj, ko začenjamo boj za stabilizacijo dinarja in našega gospodarstva, **iskati rešitev v sebi, v svojih rezervah, v tehnološkem postopku, v povečanju produktivnosti dela in podobnem, ker bodo samo tako lahko povečevali splošno družbeno produktivnost, utrjevali svojo delovno organizacijo in povečevali življenjsko raven članov kolektiva.**

Nobena panoga ni izpolnila četrtletnega plana

V celotnem gospodarstvu je v prvem tromesečju družbeni bruto proizvod uresničen z 22,1 odst., materialni stroški z 19,7 odst., narodni dohodek pa s 24,2 odst. Po posameznih panogah je slika takšna: industrija je uresničila 23,1 odst. bruto proizvoda, 20,9 odst. materialnih stroškov in 24,2 odst. narodnega dohodka; (za vse ostale panoge navajamo odstotke uresničitve v istem vrstnem redu), kmetijstvo 22,6 odst., 34 odst., 20,6 odst.; promet 22,7 odst., 22,7 odst., 22,1 odst.; gradbeništvo 19,9 odst., 10,2 odst., 11,7 odst.; gostinstvo 21,8 odst., 21,8 odst., 21,6 odst.; trgovina 21,9 odst., 21,9 odstotka, 17,3 odst.; obrt 22 odst., 20,1 odst., 23,1 odst.

Iz naštetih podatkov je lahko razbrati, da odnosi niso slabi, saj številke povedo, da so se materialni stroški v prvem četrtletju znižali. Upoštevati je treba, da so v prvem tromesečju že delovali ukrepi o zmrzovanju cen in omejitvi obratnih sredstev, obojemu pa se je pridružilo še precejšnje pomanjkanje surovin in reprodukcijskega materiala.

Trenutno stanje nas ne sme zavesti

V razpravi so se odborniki malce dlje pomudili ob treh delovnih organizacijah v občini: ob tovarni čokolade IMPERIAL, ob PAPIR-KONFEKCIJI in KOVINARSKI. Poudarili so, da je kljub morda trenutno ugodni situaciji v nekaterih izmed naštetih kolektivov, treba iskati dolgoročne rešitve, ki so bodisi v intergracijskem povezovanju, bodisi v usmeritvi na izdelke, ki jih bo tudi v bodočnosti (upoštevaje surovinsko osnovo in zahteve tržišča) mogoče prodajati. To je zelo resna naloga, ki zadeva tako občinsko skupščino kot prizadete kolektive, zato je tesno sodelovanje nujno potrebno.

Že groba ocena stanja kaže, da je huje, kot pa mislimo

Odborniki so menili, da že groba ocena gospodarskega stanja opozarja, da je stanje hujše, kot je videti na prvi pogled. Menili so, da se mnogi kolektivi premalo zavedajo resnosti položaja in posledic restrikcijskih ukrepov, ki so že sprejeti, ter onih, ki bodo šele sledili. Tolažba; »če bo nudo, bomo šli pa na občino!« je jalova in si z njo ne bo mogel nihče pomagati. Delovne organizacije morijo zelo stvarno pretehtati svoje stanje in razpravljati o tem, kakšne bodo dolgoročne posledice ukrepov za stabilizacijo.

Več odbornikov je v razpravi opozorilo na dejstvo, da niti ena organizacija ni dosegla plana proizvodnje v prvem četrtletju, da pa so osebni dohodki kljub temu narasli za več kot 7 odst. Ko bodo v kolektivih začeli resneje razmišljati o proizvodnji, se bo marsikje pokazal presežek števila zaposlenih in bo treba razpravljati tudi o odpuščanju ljudi. Materialni stroški v obrti so se povečali, tega pa je krivo pomanjkanje surovin in reprodukcijskih materialov, kar povzroča, da proizvodne zmogljivosti niso izrabljene. Odborniki so predlagali, naj bi zbor delovnih skupnosti čimprej temeljito razpravljal o stanju v posameznih delovnih organizacijah in o merah, ki jih je treba podvzeti.

Občina – soustanoviteljica otroškega letovišča v Rovinju

Občinska skupščina Krško je 13. maja sprejela sklep, s katerim je dala občinski skupščini Žalec soglasje za ustanovitev medobčinskega sklada za otroško letovišče v Rovinju. Soustanovitelji so skupščine v Brežicah, Žalcu, Mozirju, Sevnici in Šmarju. Sklad bo prevzel letovišče, ki ga je doslej upravljala okrajna zveza prijateljev mladine iz Celja. S solastništvom sklada bodo vsako leto omogočili 100 do 150 otrokom iz krške občine počitnice ob morju.

GOZDNI OBRATI, KMETIJSKE ZADRUGE, ŠOLE, ZASEBNIKI!

Organiziramo zbiranje smrekovih storžev za okras. Storži morajo biti iz obroda 1964/65, normalno razviti, prirodne barve, nepoškodovani in brez semena. Smo interesenti za velike količine. Cena za 1 kg 40 din. Točne informacije zahtevajte neposredno:

»SEMESADIKE«
MENGEŠ
telefon št. 72-713.

PEDAGOGI! — V izredno praktično korist vam bo knjiga pedagoških člankov in študij — PEDAGOŠKI TEDEN V NOVEM MESTU Izdala Dolenjska založba. Dobite v knjigarnah. Samo 500 dinarjev!

Mirenska skakalnica dobi manjšo sestro

Poleg 40-metrske skakalnice na Mirni bo kmalu zrasla tudi skakalnica za skoke do 20 metrov. Smučarski center bo opremljen z vlečnico.

Tako je sklenila smučarska sekcija TVD Partizan na Mirni, ko je razpravljala o ureditvi zimskega športnega centra v tem kraju. Poleg 40-metrske skakalnice nameravajo zgraditi še eno, ki bo dopuščala skoke do 20 metrov, vmes pa namestili vlečnico. Na manjši skakalnici se bodo tekmovalci urili za skoke na sosednjem smučišču, razen tega pa bo ta skakalnica namenjena nedeljskim smučarjem.

Za razširitev zimskega smučarskega centra na Mirni so se odločili glede na zelo ugodne naravne pogoje, ki jih ima skakalnica, saj ostane sneg na njej, kakor tudi na celotni odsojni strani, celo do konca marca. Za ureditev je zainteresirano tudi turistično društvo, ki bi lahko imelo prav pred pragom vabljivo postojanko. Spodbudno je predvsem, da je do zdaj obiskalo prireditve na mirenski skakalnici že nad 6.000 ljudi. V ta namen razmišljajo o izgradnji tubrističnega doma.

Te dni pripravljajo načrte za ureditev smučišč in se pogajajo za odkup zemljišča, na katerem bosta 20-metrska skakalnica in vlečnica.

Štafetno palico v trebanjski občini so letos nosili pretežno učenci osnovnih šol, ki so se potem zbrali na mestih, odkoder je štafeta mladosti odpotovala v druge kraje. V Trebnjem (na sliki) je bilo na priložnostnem mitingu ob prihodu in odhodu štafet več sto učencev in najmlajših ter odraslih občanov.

Da bi se bolje razumeli: krajevna skupnost ni oblastna tvorba!

Poročali smo že, da je občinska skupščina v Trebnjem sprejela odlok o območjih krajevnih skupnosti in tako uzakonila željo občanov, da bi bilo v občini 17 krajevnih skupnosti. Prav tako so že začeli razpravljati o njihovih samoupravnih organih, osnutkih statutov in seveda o ustanavljanju.

Ko so se občani na zborih volivcev odločali o območjih, se je izkazalo, da še marsikje ne vedo, kaj naj bi krajevna skupnost pomenila. Nekateri so menili, da bo to nova tvorba oblasti, ki bo zamenjala krajevne odbore, drugi pa, da bo krajevna skupnost po vsej sili tvorba po volji višjih predstavnikov.

K temu le kratek komentar. Že dolgo je namreč znano, da krajevne skupnosti nimajo nič skupnega z oblastjo, ampak da so to samoupravne oblike občanov, kar pa ne more biti od nikogar vsiljeno. Namen krajevnih skupnosti označuje statut občine, ko pravi, da ustanovijo take skupnosti občani na določenem območju, da bi lažje reševali najrazličnejša skupna vprašanja. Statut tudi obširneje govori o nalogah, ki jih bodo morale krajevne skupnosti opravljati, podčrtuje pa, da bodo v vsakem primeru financirani njihovi programi. Določneje bodo naloge krajevnih skupnosti nakazali njihovi statuti, že zdaj pa je jasno, da te naloge ne bodo povsod enake, temveč odvisne od potreb občanov. Statut krajevne skupnosti bo ustava za občane tistega predela, za katerega bo veljal statut. Še pred potrditvijo statutov bo seveda treba krajevne skupnosti ustanoviti in temu so posvečene vse priprave v okviru Socialistične zveze in drugih organizacij ter organov. Važno se bo tudi odločiti za sestavo organov, ki bodo upravljali krajevno skupnost. V svetih krajevnih skupnosti ne bo povsod enako članov, odvisno bo od tega, kako velika bo posamezna skupnost. Najvažnejše pa je le, kdo bo izvoljen v svet, ali bo sposoben, ali bo naposled znal in mogel zastopati in uveljavljati interese občanov, ki ga bodo izvolili.

Pred dvajsetimi in enaindvajsetimi leti

16. maja so v Trebnjem proslavljali krajevni praznik — Republiški poslanec Franci Kolar je razvil prapor krajevne organizcije v Dolenji Nemški vasi

16. maja je Trebnje v spomin na dni pred enaindvajsetimi leti, ko so ga osvobodile enote Gubčeve brigade, praznovalo svoj krajevni praznik. Ob 9. uri zjutraj je v sejni dvorani občinske skupščine začel slavnostno sejo predsedstva krajevne organizacije ZB njen predsednik, prvoborec Anton Smole, ki je pozdravil prisotne predstavnike družbeno političnih organizacij in oblasti, delegacijo ZB iz Dol. Nemške vasi ter dragega gosta, republiškega poslanca Francija Kolarja. V slavnostnem govoru, med katerim so prisotni z molkom počastili spomin na padle v revoluciji, je opisal razvoj in pomen narodno-osvobodilnega boja na trebanjskem področju. Delegaciji članov ZB sta nato odšli k spomeniku padlim v Trebnjem in na pokopališče, kjer sta položili vence.

Slavnost se je nadaljevala na zborovanju, ki je bilo v parku pri spomeniku padlim. Ko je domača godba odigrala himno, je zborovanje začel član predsedstva krajevne organizacije ZB Trebnje Ludvik Strajnar ter predal besedo predsedniku občinske skupščine Ivanu Goletu. Predsednik je obudil spomin na dni boja in na kratko opisal gospodarski razvoj občine v 20 letih po vojni ter posebej poudaril, da so vse pridobitve socialistične družbe vzniknile iz žrtev in krvi padlih. Sledil je kratek kulturni program, v katerem sta sodelovala godba na pihala in recitatorka.

Ob 14. uri se je množica domačinov in gostov zbrala pri šolski stavbi v slavnostno okrašeni Dol. Nemški vasi. V okviru proslav 20 - letnice osvoboditve je v lepem programu, v katerem so sodelovali učenci osnovne šole, republiški poslanec Franci Kolar razvil prapor krajevne organizacije ZB Dol. Nemška vas. V nagovoru se je zahvalil za topel sprejem, za zaupanje, ki so mu ga izrazili prebivalci, ko so ga izvolili za poslanca in v preprosti, neposredni in prisrčni besedi opisal boje za svobodo v času pred dvajsetimi leti. Med drugim je podčrtal tudi to, da lahko v socialistični izgradnji koristno uporabimo marsikateri nauk iz ljudske revolucije, ki je v bogastvu človekovih lastnosti in v njegovih odnosih.

Slavja v Dol. Nemški vasi se je udeležilo več okoliških prvoborcev, predstavniki skupščine in družbenih organizacij iz Trebnjega, nekdanji komandant XV. divizije Milan Tominc ter znana aktivista Slavko Prpar in Kantor.

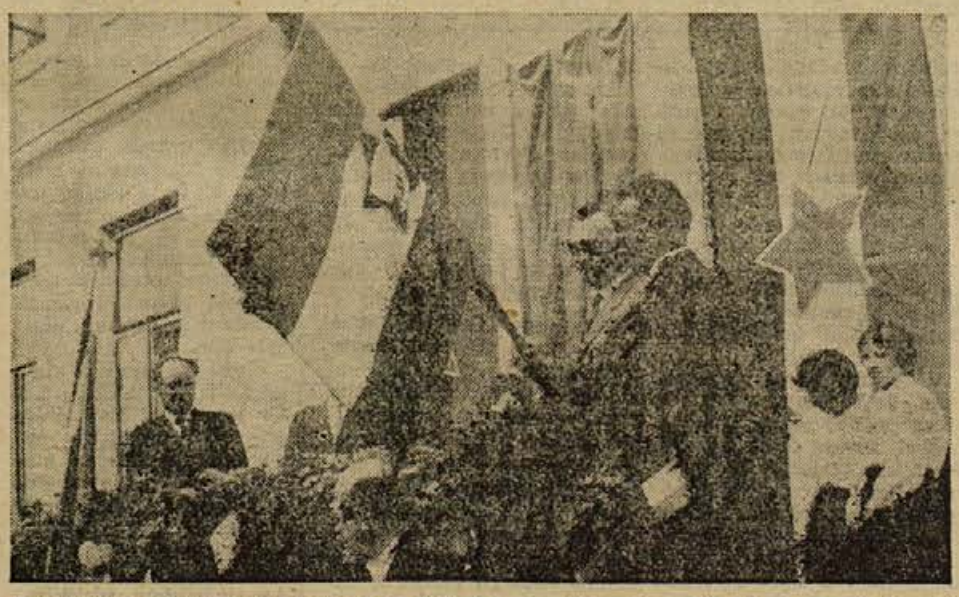

Republiški poslanec tovariš Franci Kolar razvija prapor krajevne organizacije Zveze borcev v Dol. Nemški vasi

Osebni dohodki gor, storilnost skoraj na mrtvi točki

14. maja popoldne je zbor delovnih skupnosti občinske skupščine v Trebnjem obravnaval poročilo komisije za izvajanje predpisov o delitvi čistega dohodka v delovnih organizacijah, njihovem delu in splošnih ugotovitvah v gospodarjenju lanskega leta. V razpravi so ugotovili, da so se v drugi polovici l. 1964 osebni dohodki povečevali hitreje kot delovna storilnost in da je bilo to opaziti tudi v letošnjem prvem četrtletju. Dodali so tudi, da je na takšno povečanje vplival porast življenjskih stroškov. Spričo tega pa je često trpelo poslovanje. V tem času se računovodstvom v delovnih organizacijah ni posrečilo, da bi v ihti za osebnimi dohodki zaščitila obratna sredstva. Posledice so bile temu primerne in so zaskrbljujoče. Da bi zavrli nadaljnjo nesmotrnost v poslovanju in uskladili osebne prejemke s proizvodnostjo ter privedli gospodarske organizacije na pot premišljenega gospodarjenja, so skupščinski organi že naredili prve ustrezne korake, občinska skupščina pa bo na današnji seji sprejela resolucijo, ki naj bi vnesla red v gospodarstvo.

Spomladanska setev pred koncem

Zaradi deževnih dni v aprilu so se spomladanska dela zelo zavlekla, tako da so do prvih majskih dni zasadili s krompirjem komaj 30 ha. Tudi setev silažne koruze ne gre tako, kot so si jo v zadrugi zamisili, saj so do prejšnjega tedna zasejali komaj 30 odstotkov pripravljenih površin. Zemlja je za setev že dalj časa v celoti pripravljena in bodo spomladansko opravilo na njej lahko že v nekaj dneh končali. Težav z reprodukcijskim materialom letos ni, ker se je zadruga pravočasno oskrbela s semeni in umetnimi gnojili. Večje količine umetnih gnojil so imeli še na zalogi.

KZ Trebnje bo letos pridelala krompir na 60 hektarih.

V aprilu 70 prošenj

Komisija za priznavanje posebne delovne dobe pri občinskem Združenju ZB v Trebnjem je letos od 30. marca, ko so jo ustanovili, do zadnjega aprila obravnavala blizu 70 prošenj in se je morala v ta namen sedemkrat sestati. Pričakujejo, da število prošenj v naslednjih mesecih ne bo upadlo.

Učinkovite pozivnice

Trebanjsko turistično društvo je pozvalo vse hišne lastnike in stanovanjske svete v Trebnjem, naj za majske praznike počistijo okrog domov, okrasijo okna s cvetjem in izobesijo zastave. Pozivnice, poslali so jih nad 500, so primerno učinkovale in mnogi zatrjujejo, da Trebnje še nikoli ni bilo tako urejeno kot prav te dni. Seveda pa bi bilo prav, ko bi dobile te pozivnice trajno veljavo, da bi ne bilo treba prebivalstva sproti opozarjati na red. Trebnje je namreč turistični kraj in je red nujen. Turistično društvo bo te dni poskrbelo tudi za primerno reklamo nekaterih najbolj znanih turističnih postojank v občini tako, da bo dalo postaviti ob avtomobilski cesti primerne turistično propagandne table.

Danes resolucija

Na današnji seji občinske skupščine v Trebnjem bodo razpravljali o uresničevanju družbenega plana v prvem letošnjem četrtletju in predlogu resolucije o nadaljnjih ukrepih za hitrejšo rast proizvodnje. Razen tega se bodo odborniki pogovorili o zaključnem računu proračuna in skladov, odloku o ustanovitvi sklada za osemenjevanj, o delu sodnika za prekrške, kreditih in podobnem. Seja se bo začela ob 13.30 v sejni sobi skupščine.

»NE BOM PREVAŽAL TAKIH SMRKAVCEV!«

Dogodek, ki sem ga doživel v nedeljo v Slovenski vasi, me je globoko pretresel. Ne morem verjeti, da se kaj takega lahko zgodi v družbi, kjer toliko cenimo človeka.

V nedeljo, 9. maja dopoldne, sta ekipi Slovenske vasi in Jelovca v Slovenski vasi igrali prijateljsko nogometno tekmo. Med igro se je hudo poškodoval učitelj Jože Hočevar iz Mokronoga. Ponesrečenca je bilo treba takoj odpeljati v bolnišnico, zato smo soigralci prosili tovariša F. M., da bi s svojim avtomobilom nudil pomoč. Ta se je izgovarjal, da nima bencina. Tudi L. S., lastnika drugega avtomobila smo prosili, naj ponesrečenca odpelje v novomeško bolnišnico. L. S. je kratko odgovoril: »Ne bom prevažal takih smrkavcev!« Hočevar se je medtem na tleh zvijal od bolečin. Šele na intervencijo upravnika KPD iz Doba, tovariša Pavšiča, so ponesrečenca odpeljali v bolnišnico.

Gledalci in igralci smo se upravičeno zgražali nad početjem omenjenih tovarišev, posebno še, ker bi kot člana Zveze komunistov morala dajati zgled ostalim. Ali ne poznata načela, da morata pomagati človeku v nesreči, ali pa sta se bala, da jima ne bo nihče plačal porabljenega bencina? Mar res mislita, da ne bosta nikoli potrebna sočlovekove pomoči?

IVAN KRAMER,
V. letnik učiteljišča
f Novo mesto

POSVET O UKREPIH

Občinski komite ZKS v Trebnjem je med prvimi obravnaval zaskrbljujoče stanje v gospodarstvu. 18. maja je sklical posvet, na katerem so se pogovorili o ukrepih v zvezi z resolucijo, ki jo občinska skupščina pripravlja za gospodarske organizacije. Na posvetu so pretresli predvsem vprašanja investicijske izgradnje, proizvodnje in ukrepov v zvezi z zamrzovanjem cen, ki bodo podlaga za resolucijo.

NAJBOLJ RAZVESELJIVO: novi krvodajalci

Ob koncu aprila je bila v trebanjski občini spet uspešna krvodajalska akcija. Kri so odvzemali v treh krajih. Medtem ko je akcija na Mirni v Mokronogu izpolnila pričakovanja, bila je celo boljša kot lani, pa v Trebnjem z njo niso bili povsem zadovoljni. Kljub dobri obveščenosti se je v Trebnjem odzvalo manj občanov kot lani. Razveseljivo pa je, da se je k aprilskemu odvzemu krvi prijavilo v vseh krajih več ljudi, ki do tedaj še niso dajali krvi.

Študentje bodo obiskali Novo mesto

Člani novomeškega in trebanjskega študentskega kluba bodo v soboto obiskali Novo mesto. Obisk je namenjen razgovoru s samoupravljalci v tekstilni tovarni NOVOTEKS. Po končanem obisku v tovarni bodo imeli študentje razgovor o gospodarskih in ostalih vprašanjih s predstavnikih občinske skupščine in političnih organizacij ter se tako seznanili s perečimi vprašanji v domači komuni.

S. D.

■ Slovenija ima bržčas najpogostejšo mrežo radijskih in televizijskih sprejemnikov. Lani je prišel radijski sprejemnik že na štiri, televizijski sprejemnik pa na 22 prebivalcev. Pred vojno je imel radio le vsak 58. Slovenec.

■ Po letu 1960 smo v Sloveniji zgradili 8.600 stanovanj, stanovanjska površina na prebivalca pa se je od 10,6 kvadr. metrov v letu 1952 povečala na 12,4 kvadr. metrov.

■ Skladiščenje koruze v zasipnicah je uvedel med prvimi v državi industrijsko kmetijski kombinat Osijek in dobil zelo ugodne rezultate. Lani so v šest zasipnic spravili 295 vagonov sveže koruze v zrnju. Izgube so bile le 3-odstotne, koruze, ki se hrani v kozolcih, pa se izgubi od 10 od 20 odst. Zasipnice so zaradi pomanjkanja skladišč začeli med prvimi uporabljati v Sovjetski zvezi.

TREBANJSKE NOVICE

UGANKA Z BELIM KONJEM NA NOVOMEŠKEM GLAVNEM TRGU REŠENA

TAKRAT NA BELCU - ZDAJ NA VRANCU!

Tone Pavlič, strojevodja iz Cegelnice pri Novem mestu, je kot zastavnik partizanske vojske 8. maja zgodaj popoldne prvi prijezdil na belem konju na takratni novomeški glavni trg, kmalu za njim pa komanda mesta, ki jo je vodil kapetan Zemljak-Domen – Prva misel ob osvoboditvi domačega mesta: zavarovati ceste proti Mirni peči in Ločni, medtem ko se je od Gorjancev začela valiti v središče Dolenjske mogočna reka partizanske vojske.

... In tole je tovariš Tone Pavlič na svojem sedanjem vrancu! Takrat, pred 20 leti, je kot patrola in kot prvi partizan na belcu prijezdil v Novo mesto

V petek dopoldne je rahlo potrkalo na vrata v našem uredništvu. Vstopil je slok, skromen možak in rekel:

»Tale listek me je čakal doma. Zaradi tistega belega ši melna sem prišel ...«

Nismo se takoj znašli: ali gre za mali oglas ali za kaj drugega? ... Pomolil nam je gornji del »Moravine« škatli ce, na katerem je bilo s svinčnikom napisano:

Tone!

jutri se javi na upravi dolenjskega lista. Radi tistega belga šimlna ki je bil u dolenskem listu.

Zupančič

Posvetilo se nam je. V Dolenjskem listu smo imeli samo enega »belega šimelna« — tistega, ki je prinesel prvega partizana v Novo mesto 8. maja 1945!

»Kaj pa veste o tem konju?«

»I kaj, jaz sem prijahal na njem! V Dolenjcu pa piše, da ne veste, kdo je bil ...« Potem se je predsttvil:

Tone Pavlič, strojevodja iz Cegelnice 37 pri Novem mestu, star 49 let in ima dva otroka.

Kako je bilo tistega zgodovinskega jutra? Tovariš Pavlič je povedal tole:

Partizanska komanda Novega mesta, ki je bila prve dni maja 1945 na Riglju, prej pa na »štalah« nad Semičem, se je prebijala iz Koroške vasi in Vinje vasi v koloni proti Novemu mestu. Čez Baročev hrib so prišli 8. maja zjutraj do Gotne vasi in se ustavili pod Mrvarjevim kozolcem. Zasedli so nemške strelske jarke.

»Avsec, da da, tisti veliki, nam je dal jesti, »pripoveduje tovariš Tone, ki je bil takrat zastavnik NOV. »Potem, okrog devete ure, sva odšla s komandantovim kurirjem Sl. kom Krenom iz Drganjih sel na pogajanja na blok, ki je bil pri Ovničkovi hiši. Z druge strani sta prišla dva nemška oficirja, z njima pa tolmač Puntar, bivši prometnik v Novem mestu ...

»11.000 partizanov nas je okoli Novega mesta!«

Nemci so poizkusili še zadnjo ukano:

»Pojdita z nama v mesto! Tam imamo pripravljeno sobo za razgovore. Bosta nekaj pojedla in popila, pa se bomo pogovorili ...«

»Nikamor ne grem. Zdaj je komanda naša in mi bomo postavljali pogoje!« mu je odvrnil Pavlič. »Odložite orožje tu pred nami v Gotni vasi, potem pa lahko odidete kamor hočete ...«

Nemcem ni bilo do tega:

»Orožje bomo položili v mestu ...«

Partizana pa tudi nista popustila. Iz bunkerja je prišel še Selinger in si radovedno ogledoval Pavličevo brzostrelko. Pavlič je bil ponosen nanjo, saj jo je dobil od tovariša Tita v IX. korpusu. Nemški oficir je bil radoveden:

»Kakšna brzostrelka pa je to?«

»Ruska.«

»Pa okrogel šaržer ima? Pokažite, kako gredo patroni v cev!«

Pavlič je izvlekel ruski boben z 72 naboji, da bi mu ga pokazal, še isti trenutek pa je izza pasu potegnil kratki ravni šaržer in ga ročno vtaknil v avtomat.

Nasprotniki so se spogledali:

»Ali ga vidiš kako je previden ...?« Spet jim ni uspelo, da bi prelističili partizana in ju morda obdržali za talca.

Končno Nemca nista več zdržala:

»Koliko pa vas je?« sta vprašala. Pavlič je malomarno odvrnil:

»11.000.«

Številka jim je zaprla sapo. Oficirja sta jadrno sedla v avomobil, še prej pa naročila partizanoma, naj počakata, da bo kurir prinesel sporočilo o odločitvi njihovega komandanta. Če bi vedela, da šteje vsa komanda mesta, s komoro vred, samo 280 mož, bi bila morda manj preplašena ...

Pavlič je s tovarišem počakal. Vrnil se je samo Puntar in ju ponovno prepričeval naj gresta z njim v mesto.

»Jaz nikamor. Zdaj bomo mi ukazovali ...«

Okrog poldan so prišli k njim pod kozolec: dr. Ivanetič, dr. Furlan, advokat Bučar, občinski uslužbenec Suhy in še neki človek, ki se ga tovariš Pavlič ne spomni. Prosili so za most, ki ga Nemci ne bodo razstrelili, če počakajo z napadom na mesto do 17. ure popoldan. Ta čas je prišel že tudi štab komande mesta in Domen je delegacijo zadržal v Nagyjevi hiši, eden pa je odšel s papirjem v mesto.

Pavlič prijezdi prvi na glavni trg kot vodja patrole

»Domen mi je nato dal 10 ljudi in kurirja, da smo šli v patrolo na blok. Blok je bil že prazen, pač pa smo tam srečali Ovnička, ki je takoj rekel otrokom: Vidite, zdaj bomo pa lahko šli spet na njivo. Bloka ne bo več, zdaj so partizani tukaj! Njegove hčere so nam zataknile rože v gumbnice, za kape in na cevi brzostrelk.

Potem smo odšli naprej proti Vindišarju, kjer nas je že čakalo nekaj Novomeščanov: Mirko Mirtič, Pavle Ajdič, kurjač Medved in drugi. Naročil sem jim, naj razrinejo betonske piramide, ki so stale na mostu, da bodo naši lahko vkorakali. Komandant Zemljak-Domen mi je s kurirjem poslal svojega belega konja, naj grem v mesto pogledat kakšen je položaj.

Zavihtel sem se na belca in jahal z njim do rotovža ali še malo dlje in ga obrnil. Na trgu je bilo prazno. Ko sem se vrnil do Vindišarja, je kurir odpeljal konja Domnu, ki je kmalu potem na čelu naše čete prijahal v mesto.«

Zastavnik Tone se je ves razvnel. Oči se mu svetijo, kot tistega majskega popoldneva na glavnem trgu:

»Moj vod je v nekem skladišču našel cigarete; natlačili smo jih v vrečo in jih potem delili borcem na trgu. Takoj smo šli tudi v sodnijo, kjer smo iz zaporov spustili naše ljudi — bilo jih je menda blizu 70. Dva voda sta nato zasedla položaje na cesti proti Ločni in pri Avbarju v Bršlinu, da nas umikajoči se sovražnik ne bi iznenadil.«

Šele enajsti dan je videl mater v Cegelnici ...

Komandant mesta kapetan Zemljak je nato odločil, da bo komanda mesta v »hiši z levi« na Ljubljanski cesti. Dela je bilo še dovolj. Pavlič je v skladišču na Glavnem trgu odkril tudi zalogo krompirja, druge hrane in podkev za konje. Vse to je predal brodski brigadi, ki je 8. maja proti večeru prišla v Novo mesto. Časa je bilo tako malo, da ni mogel niti k materi v Cegelnico, čeprav je prišel že do Drenika v Bršlinu. Pospraviati so začeli tudi po postaji in vsi so radi ubogali Pavliča.

Dva ali tri dni po osvoboditvi Novega mesta je šel s 1. četo v Kostanjevico, kjer so lovili Vebletovo četo. Domov v Cegelnico, je prišel šele enajsti dan po osvoboditvi ...

Tako nam je pripovedoval človek, ki je 8. maja prvi prijezdil na belem konju v Novo mesto. Minilo je dvajset let in Tone še vedno jezdi. Zdaj jezdi vranca številka 25-006. Pot ga vodi v Karlovac, pa v Kočevje in Ljubljano — in za njegovim železnim konjem sede v vagonih ljudje, ki se še spominjajo partizana na belcu, čeprav ne vedo, da je bil to prav ta sloki strojevodja ...

Čez deset tednov bo nastopil zasluženi pokoj. Srečno vožnjo, tovariš Tone!

Jezdec na konju je kapetan Zemljak-Domen, komandant komande Novega mesta, 8. maja 1945 popoldne na glavnem trgu. Za konjem na desni je pokojni tovariš Suhy, občinski uslužbenec, tabla pa kaže del takratne Pauserjeve trgovine

KDO JE JEZDIL NA BELEM KONJU?

Ko smo pisali reportažo o 8. maju 1945 v Novem mestu, res nismo nameravali zbrati zgodovinskih podatkov. Spomine različnih ljudi smo nanizali v zapis o razpoloženju v mestu na ta veliki dan. Vendar vprašanje: KDO JE JEZDIL? bralcem ni dalo miru. Čeprav smo že takrat skušali izvedeti, kdo je bil prvi partizan, nam to ni uspelo. V muzeju niso vedeli, kdo bi to bil, ostali, s katerimi smo se pogovarjali, pa so navajali vsak svojega. Minilo je skoraj deset dni po objavi reportaže, in čeprav se Toneta Pavliča mnogo ljudi spominja, kako je prijezdil na trg, ni nihče izmed njih takoj dvignil telefonske slušalke in nam povedal to zanimivo in važno zgodovinsko informacijo. Sam skromni novinarski kolektiv našega lista res ne more vsega sam izvrtati. Dolžnost vsakega občana je, da po svojih močeh pomaga pri obveščanju. Mi in vsi ostali mu bomo za tako sodelovanje vedno iskreno hvaležni!

Samo poglejmo, koliko različnih podatkov smo dobili za tega prvega jezdeca: »To je bil Rudi Matoh z Drske.« »Bil je nekdo iz Smolenje vasi.« »Prvi je prijezdil neki rdečelasi partizan z Gorjancev, zdaj živi menda v Gaberju«. Še najbolj se je približala resnici tovarišica Mica Ferličeva, čeprav je takrat ni bilo v mestu: »To je bil neki Zemljak, partizanski kapetan, ki menda živi zdaj v Mariboru ...« Dobili smo celo pisemce:

Spoštovano uredništvo!

V četrtkovi številki Dolenjskega lista sem čitala naslov in drugo: Slišali smo, da na iskrem belcu jaha. Prav všeč mi je bilo, ker sem tudi sama doživela to kar pisec opisuje, čeprav sem bila stara šele 10 let.

Pišem vam pa zato, ker pisec ne ve, kako je bilo partizanom ime. Jaz pa mislim, da je to tudi važno. Ta partizan je bil Alojz Pacek-Platin, sedaj polkovnik v pokoju v Ljubljani.

BUTARA SLAVKA
Cerklje ob Krki

Pa vendar vse kaže, da je Pavlič le bil pravi, saj se ga spominja cela vrsta ljudi.

Novomeški garnizon za 20-letnico

Vse leto 1965 bo potekalo v znamenju proslav in prireditev, v katerih bodo vojaki sodelovali z okoliško mladino – Posebno slovesne bodo prireditve za dan mladosti, dan borca, dan republike in dan JLA.

V novomeškem garnizonu JLA so, da bi kar najslovesneje proslavljali pomembno obletnico osvoboditve, izvolili 16-članski odbor, ki vodi vse priprave. Ta odbor je izvolil posebni izvršni odbor in še en pododbor. Izdelali so plan proslav za vse leto 1965. V tem planu so naloge razdeljene v tri skupine. Proslavljanje se bo odvijalo na področju političnega dela, kulturnoprosvetnih dejavnosti in športnega udejstvovanja vojakov. Razen tega so pripravili podrobne načrte za stovesno praznovanje dneva mladosti, dneva borca, dneva republike in dneva JLA. Razumljivo je, da bodo vsa praznovanja potekala v daljšem časovnem obdobju pred in po omenjenih praznikih in torej ne bodo vse prireditve osredotočene na praznične dni.

V okviru političnega dela bodo pripravili predavanja o zgodovinskih dogodkih iz narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije, predavanja o povojni izgraditvi našega gospodarstva in vse to filmov, grafikonov ter z drugimi avdiovizualnimi pripomočki. Razglasna postaja, ki deluje v vojašnicah, bo preko vsega leta posredovala odlomke iz zgodovine NOB, opozarjala na razne pomembne zgodovinske dni in predvajala partizansko glasbo.

V okviru kulturnoprosvetnega dela imajo v načrtu obisk večih spomenikov v okolici Novega mesta in zgodovinskih prizorišč iz NOB, razne kulturnoprosvetne prireditve ter pripovedovanje spominov iz narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije. Generalmajorja Franca Kočevarja — Cirila in polkovnika Vida Jerča so že zaprosili, naj jih obiščeta, da bi jim pripovedovala svoje spomine.

Sportna dejavnost, ki je tako kot v vseh vojaških enotah tudi v novomeški zelo razvila, se bo letos v okviru proslav 20-letnice osvoboditve še posebej razmahnila. Nogometna sekcija, rokometna, strelska, šahovska in lahkoatletska skupina pripravljajo vrsto prijateljskih srečanj z drugimi moštvi.

Skozi vse naštete oblike praznovanja 20-letnice osvoboditve se bo prepletalo neposredno sodelovanje vojaške enote z okoliškimi prebivalci. Ob tej priložnosti nameravajo temu sodelovanju dati poseben poudarek in imajo v načrtu precej srečanj na kulturnoprosvetnem in športnem poprišču. Tesne in neposredne stike so vojaki že navezali z mladino kolektiva NOVOTEKSA ter pripravljajo več skupnih kulturno prosvetnih manifestacij in v maju skupni izlet na bazo 20.

Vojaki za dan mladosti

25. maja, za dan mladosti, bodo tudi vojaki novomeške vojne enote v prazničnem vzdušju proslavljali praznik mladine. Zjutraj bo slovesna budnica, ki bo z glasbo zamenjala običajno prebujanje, takoj po zajtrku pa se bodo vojaki zbrali na svečani mladinski konferenci, posvečeni dnevu mladosti in življenju maršala Tita.

Sledil bo svečani zbor garnizije, na katerega bodo povabljeni tudi predstavniki mladinskih organizacij iz Novega mesta in okolice. Vojaki jim bodo ob tej priložnosti razkazali svoja orožja; preko dneva se bodo vrstile razne športne in kultunoprosvetne prireditve, na katerih bodo sodelovali okoliški mladinci in vojaki.

NOVOMEŠKA KOMUNA

ZAPISKI Z ZADNJE SEJE OBČINSKE SKUPŠČINE V NOVEM MESTU

Kaj je narobe v kmetijstvu?

Razprava odbornikov po poročilu sveta za kmetijstvo je bila z ozirom na pereče probleme, ki jih je poročilo nakazalo zlasti v družbeni kmetijski proizvodnji, več kot skromna — Kot je videti, se je stanje v pogodbeni proizvodnji obrnilo na boljše, medtem ko tega o družbeni kmetijski proizvodnji ni mogoče trditi, čeprav so tudi tu začeli zelo resno gospodariti in tehtati ukrepe — Vsiljuje se misel, da plačujemo davek, ker smo se pri investicijah v kmetijstvo vse preveč ravnali po trenutni »modi«, premalo pa tehtali gospodarnost in dolgoročnost investicij.

Tokrat poročamo o seji občinske skupščine Novo mesto, ki je bila 13. maja posvečena predvsem kmetijstvu, malce drugače kot smo vajeni. Glavne ugotovitve o kmetijstvu posredujemo v obliki razgovora s predsednikom sveta za kmetijstvo in gozdarstvo, tovariša Erna Šalija. K temu nas je navedlo več dejstev. Brez dvoma bomo v razgovoru najlaže posredovali glavne ugotovitve, ker je gradivo iz poročila tako obsežno, da bi nam zmanjkalo prostora, če bi skušali omeniti vse, kar je pomembno.

Za uvod naj povemo, da poročilo sveta opozarja na vrsto nasprotij v kmetijski proizvodnji in politiki, ki jih lahko poizkusimo strniti v nekaj ugotovitev. Investicijska politika v kmetijstvu je bila doslej vse preveč kampanjska in se je ravnala po krikih trenutne »mode«, ki se je izražala bodisi v gradnji hlevov za pitanje goved, bodisi v gradnji pitališč za prašiče. Investicijski programi so temeljili na trenutnih cenah reprodukcijskega materiala, surovin in končnega izdelka, naknadne izpremembe cen pa povzročajo zdaj izgube. Precejšnja družbena sredstva, investirana v kmetijstvo, dajejo zdaj skoroda več plev kot pa zrnja, gospodarjenje na družbenih obratih pa je marsikje vse prej kot gospodarno in nemalokrat vzbuja upravičeno zgražanje okoliških zasebnih kmetovalcev. Pogodbena proizvodnja zadrug z zasebnimi kmetovalci se še vedno vse preveč lovi in zahaja iz skrajnosti v skrajnost, tržnih presežkov pa daje zelo malo. To dejstvo opozarja, da zasebnemu kmetovalcu še vedno nismo dovolj skrbno odredili njegovega prostora v kmetijski proizvodnji.

Tov. Šali je že pred razgovorom opozoril, da je predsednik sveta šele mesec dni in da torej stanja v kmetijstvu ne pozna posebno podrobno. V začetku je predvsem poudaril naslednje:

— Svet za kmetijstvo je imel namen dobiti resnično sliko o stanju v kmetijski proizvodnji v novomeški občini in takšno sliko posredovati občinski skupščini. Pred sestavo poročila smo predelali poročila kmetijskih organizacij, ki smo jih v ta namen zahtevali. Ugotovili smo lahko, da finančno stanje v kmetijstvu ni razveseljivo, kar je posledica raznih pomanjkljivosti v proizvodnji, pa tudi v investicijski politiki. Po drugi strani spet pa smo ugotovili, da je bilo lani precej več reda in boljšega gospodarjenja zlasti v družbeni kmetijski proizvodnji. Še vedno plačujemo davek napak iz poprejšnjih let, zato stanje še zdaleč ni takšno, da bi lahko bili tega veseli. Svet je zategadelj bil mnenja, da je treba z resnim delom v kmetijstvu nadaljevati in iskati pri tem večjo pomoč družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine. Zelo dobro vemo tudi to, da uspehov ne moremo pričakovati preko noči. Gradivo, posredovano odbornikom, je dovolj obsežno; v njem so prikazane vidne napake, pa tudi uspehi.

— V čem je po mnenju sveta rešitev kmetijske proizvodnje iz zagate v kakršni je zdaj?

— Kar se da skrbno je treba obdelati vse podružbljene površine in pri tem zlasti stremeti za tem, da bi na njih pridelali čimveč živinske krme. Samo na ta način — na to opozarja tudi poročilo — bomo lahko zmanjšali izgube v živinorejski proizvodnji, ki so posledica nesorazmernih cen krmil, katere kupujemo. Hkrati s tem naj vse kmetijske organizacije resno in dosledno nadaljujejo z izboljševanjem organizacije dela in tehnoloških postopkov. Da je za izgube precej subjektivnih vzrokov, bi bilo odveč poudarjati. Izgovorov na višje sile, na politiko in na vzroke, ki so izven kmetijstva, je bilo do zdaj dovolj, žal pa z njimi gospodarske škode ne moremo odpraviti. Graditi je torej treba na tem kar imamo in pri tem povečevati osebno odgovornost vseh, ki v družbeni kmetijski proizvodnji sodelujejo.

— Kaj menite o razpravi, ki je bila na seji zelo skromna, če upoštevamo težo gradiva?

— Res je, da razprava ni bila posebno živahna. Morda je treba vzrok za to iskati v dejstvu, da so odborniki kmetijske skupine zadeve, o katerih smo razpravljali, že velikokrat premleli na zborih občanov, odborniki ostalih skupin pa o kmetijstvu najbrž nimajo prave predstave, ker je skupščina zadnje čase o njem bolj poredkoma razpravljala. Res pa je tudi to, da je odborniku težko odgovoriti na vprašanje, zakaj na primer stane liter mleka v obratu v Jurki vasi 150 din, v obratu na Trški gori pa 90 din ali pa na vprašanje, zakaj smo v terasah obnovili vinograd pod Trško goro, zdaj ga pa obdelujemo ročno. Vsako vprašanje terja odgovor in šele nato je razprava lahko živahna, na takšna vprašanja pa je težko, a tudi bridko odgovarjati.

— V poročilih sveta je dan precejšen poudarek pogodbeni proizvodnji. Povejte še nekaj besed o tem!

— Izkušnje zadnjih let v jugoslovanskem, pa tudi v slovenskem merilu opozarjajo, da moramo v kmetijski proizvodnji zasebnemu kmetu točno določiti njegov prostor in vlogo. Nekatere kmetijske organizacije so se tega lotile z večjim uspehom, druge z manjšim. Na našem področju je morda največ naredila pri tem KZ Žužemberk in bi kazalo njene izkušnje uporabljati tudi drugod. Tudi v zasebni proizvodnji pa moramo iskati več tržnosti, saj od stotih pogodb, ki jih zadruge podpisujejo s kmeti, naberemo zelo malo tržnih presežkov.

Rad bi povedal samo še to, da bo morala občinska skupščina v bodoče pogosteje razpravljati o kmetijstvu in da bo treba pred vsako takšno razpravo pregledati, kako smo uresničili stališča, sprejeta na poprejšnji razpravi. Vsaka stavba se gradi od spodaj, pa tudi kmetijstvo!

MILOŠ JAKOPEC

Solidno in hitro očisti oblačila

KEMIČNA ČISTILNICA NOVO MESTO

Germova ulica 5

NOVOMEŠKA KOMUNA

Poslej več zainteresiranih za LT

16. maja je o svojem dveletnem delu razpravljal občinski odbor Ljudske tehnike v Novem mestu. Ugotovili so, da ta dejavnost na šolah ni predobro zaživela, ker je manjkalo denarja. V prihodnje pričakujejo večjo pomoč od družbe, zlasti od delovnih organizacij, ki imajo svoje strokovnjake v novem svetu LT. Organizacija sama tudi še pogreša tesnejšega sodelovanja s sorodnimi organizacijami, saj so bili člani DIT le malce preveč ob strani. Za napredek LT so zainteresirane razne družbeno politične organizacije in skupščina. Danes LT še nima primernih prostorov, od česar je tudi odvisna njena dejavnost. Na občnem zboru so sprejeli tudi statut organizacije. Z bronasto plaketo Borisa Kidriča in diplomo COLT Jugoslavije je dobil priznanje za svojo uspešno amatersko dejavnost v Ljudski tehniki Viktor Porenta.

M. TRATAR

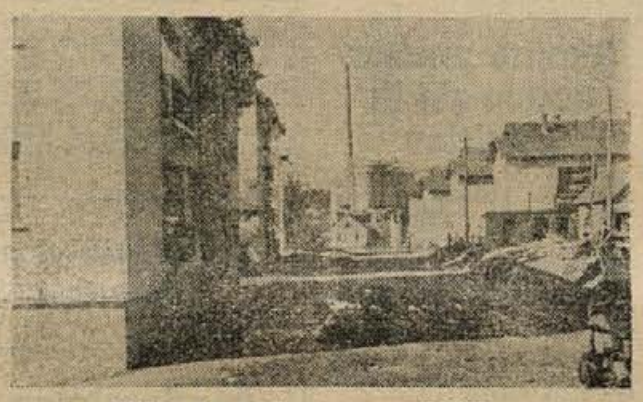

»Ulica brez imena« v Bršlinu

Imena ulice, ki jo vidite na sliki in je zrasla v Bršlinu, vam ne moremo povedati, ker ga nima. V tej ulici je razen hiš, ki so stale že prej, zgrajenih več novih blokov. V ulici živi 80 družin z več sto člani. Deset let, odkar ulica živi, ni vanjo zašel niti en komunalni delavec. V deževnem vremenu je za pešce skoraj neprehodna, pozimi pa si moramo sami čistiti sneg, ker pluga v naši ulici še nismo nikoli videli. PIONIR gradi tu še en blok in s prevozi nam je pokvaril še tisto malo poti, kolikor so si je prebivalci tega dela ulice sami napravili. Pričakujemo, da bo tudi naša ulica dobila ime in prišla na seznam novomeških oskrbovanih cest. Nekaj kamionov gramoza potrebujemo in nepotrebna jeza bo odpravljena... (Foto: Nikola Čulum)

NOVOMEŠKO BALINANJE

V novomeški kurilnici je bil balinarski turnir za dan železničarjev 15. aprila. Turnir je bil odigran šele zdaj zaradi slabega vremena v aprilu. Udeležile so se ga štiri ekipe: Lokomotiva in Krilato kolo iz Ljubljane, reprezentanca Novega mesta in domači Železničar.

Žreb je nanesel, da sta se že v prvem kolu srečali najboljši ekipi Lokomotiva in Novo mesto. Po lepi igri je zmaga pripadla gostom s 13:6. V drugi igri je Krilato kolo zlahka odpravilo Železničarja 13:1. V borbi za prvo mesto je Lokomotiva premagala Krilato kolo s 13:4, Novo mesto pa Železničarja s 13:2. Vrstni red je bil: Lokomotiva, Krilato kolo, Novo mesto in Železničar (Novo mesto).

Turnir v Zagrebu

V Zagrebu je bil 10. maja turnir mestnih reprezentanc v balinanju. Udeležile so se ga ekipe Reke, Novega mesta in dve ekipi iz Zagreba. Žreb Novomeščanom ni bil naklonjen, saj so prvo igro izgubili z Zagrebom I s 13:2, Reka pa je premagala Zagreb II s 13:3. V borbi za prvo mesto je Zagreb I premagal Reko s 13:2, v borbi za tretje mesto pa je Novo mesto po odlični igri premagalo Zagreb II kar s 13:0. Za Novo mesto so igrali: Bele, Legiša, Mraz in Hren.

Balinarska liga Novega mesta

Odigrane so bile prve tekme v balinarski ligi Novega mesta. To so bile tri zaostale tekme jesenskega dela prvenstva. V prvi sta si Borac in Železničar razdelila točki (13:9, 3:13). Železničar je premagal Poštarja z 2:0 (13:3, 13:8), Pionir pa je prvi porazil Borca z 2:0 (13:8, 13:6). V vodstvu je Pionir s 3 točkami naskoka in brez izgubljene točke. Vrstni red: Pionir 8 točk, Železničar 5, Borac 4, 13. maja 2 in Poštar 1.

(EN)

Republiško prvenstvo kegljačev

Na Ravnah je bilo letošnje republiško prvenstvo posameznikov v kegljanju. Tega tekmovanja so se udeležili tudi prvi trije z dolenjskega prvenstva: Barbič, Mrzlak in Krušič. Zanimivo je, da je bil na Ravnah obratni vrvstni red kot na domačem prvenstvu.

Najboljši je bil Krušič z dvema solidnima rezultatoma 847 in 840, skupno v dveh nastopih — 1687. S tem rezultatom se je uvrstil med prvih trideset tekmovalcev, ki imajo pravico sodelovati na državnem prvenstvu. Tudi druga dva tekmovalca sta se uvrstila v sredino med 72 nastopajočimi. Mrzlak je dosegel 812 in 838, skupno 1650, razočaral pa nas je Barbič z 817 in 784 keglji.

Mladinci v Kanižarici

V Kanižarici je bilo tekmovanje najboljših mladincev kegljačev. Nastopili so štirje mladinci iz Pinirja, domačih tekmovalcev pa ni bilo na stezo. Med mladinci je edini zadovoljil Drenik z 712 kegljі, drugi pa so bili slabši. Tako je Rus dosegel samo 663 kegljev. Čez štirinajst dni bo republiško tekmovanje mladincev, za katerega sta sposobna samo Drenik in Jarc, ki je bil v Kanižarici odsoten zaradi atletike.

(EN)

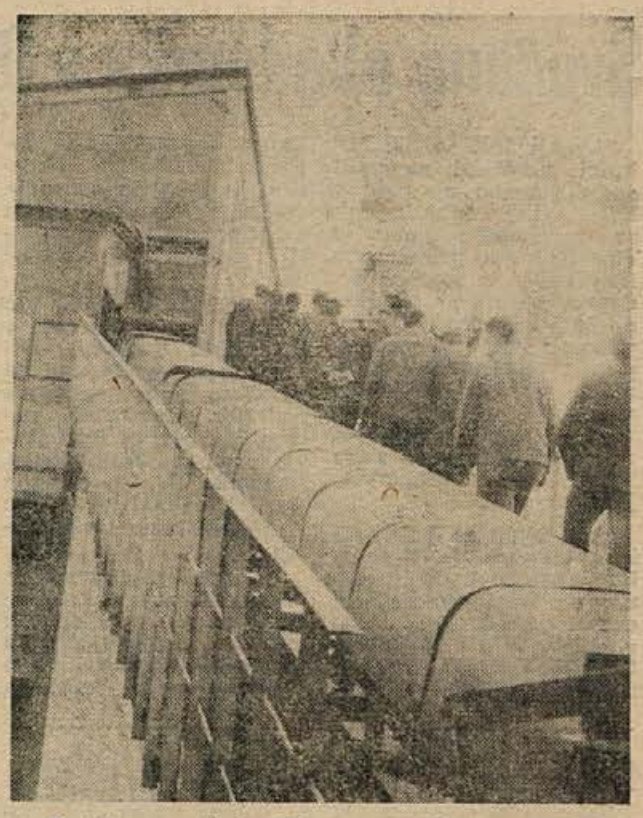

Odborniki 25 m nad zemljo

Odborniki obeh zborov občinske skupščine so 13. maja obiskali tovarno stekla INIS v Bršlinu

Pred pričetkom skupne seje obeh zborov novomeške občinske skupščine so se odborniki obeh zborov 13. maja odpeljali v Bršlin na ogled novomeške industrije stekla v izgradnji. Odbornike so sprejeli predstavniki podjetja in jim kratko razložili potek gradnje, številne težave, v katerih nastaja ta tovarna, kadrovske probleme in drugo, seznanili pa so jih tudi s proizvodnim procesom ter jim na posebni skici obrazložili razmestitev posameznih objektov. Zatem so se odborniki razdelili na skupine in si pod vodstvom strokovnjakov tovarne ogledali posamezne objekte. Ogled je trajal poldrugo uro in odborniki so imeli kaj videti. Strokovnjaki tovarne so jih vodili od objekta do objekta, razlagali, pojasnjevali in odgovarjali na vprašanja. Odborniki, pa tudi odbornice, so se po mrežastih železnih stopnicah povzpeli tudi nad peči in iz višine kakih 25 metrov razgledovali objekte tovarne in okolice. Ni zamere, če kateri med hojo po teh stopnicah in ozkih mrežastih prehodih ni gledal pod sebe... Zato pa so odborniki tembolj občudovali drzne graditelje in projektante, ki so vse to ustvarili, prav tako kot visoke objekte in naprave pa tudi razsežno proizvodno dvorano. S svojimi 8.400 m² površine je to največji pokriti prostor na Dolenjskem! Dvorana pa je samo eden izmed velikih objektov tovarne. Z zadovoljstvom so odborniki vzeli na znanje, da bo vzlic neštetim, včasih skoraj nepremagljivim težavam ta novi industrijski objekt dal na trg že to jesen prve količine ravnega stekla. Predvidevajo, da bodo peči zakurili avgusta, septembra pa bodo veliki stroji potegnili iz peči prvo steklo.

Na sliki: skupina odbornikov gre v najvišji oddelek stavbe s pečmi, kakih 25 do 30 metrov od tal.

KRI, KI REŠUJE ŽIVLJENJA

Zadnjih 14 dni so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: **Andrej Kotnik, Franc Šenica**, člana kolektiva TNZ Ljubljana; **Alojz Robida**, član kolektiva GO Straža; **Julijana Hrovat**, delavka iz Rebri; **Anica Perpar**, vajenka iz Rebri; **Jože Blatnik**, član kolektiva LITOSTROJ Ljubljana; **Matija Pečjak**, posestnik iz Bugdanje vasi; **Bogdan Zupančič**, član kolektiva GG Novo mesto; **Marija Jarc**, gospodinja z Brezove rebri; **Pepca Prime**, članica kolektiva STANDARD Novo mesto; **Marija Pust**, gospodinja z Brezove rebri; **Marija Maver**, delavka z Brezove rebri; **Marija Novinc**, gospodinja iz Velikega Lipovca; **Marija Zateletij**, gospodinja iz Velikega Lipovca; **Feliks Rogelj**, delavec iz Velikega Lipovca; **Edvard Goidovec**, posestnik iz Velikega Lipovca; **Alojz Gorenčič**, posestnik iz Velikega Lipovca; **Slavko Suštar**, posestnik iz Srednjega Lipovca; **Milka Zupančič**, članica kolektiva GO Straža; **Ivan Mirtič**, posestnik iz Trebče vasi; **Anica Rožman**, gospodinja iz Srednjega Lipovca; **Jože Strumbelj**, posestnik iz Malega Lipovca; **Angela Kužnik**, gospodinja iz Velikega Lipovca; **Rozalija Štupar**, gospodinja iz Podlipe; **Marija Koželj, Terezija Ban, Stanko Mirtič, Jože Drenšek, Mato Andri, Janič, Jože Stravs, Marija Bingo, Olga Gnidovec, Jože Senica**, člani kolektiva ISKRA Žužemberk; **Franc Murn**, član kolektiva Cestno podjetje Novo mesto; **Miha Drenšek**, posestnik iz Gornjega Kota; **Jože Legan, Janez Lovše**, člana kolektiva Splošno mizarstvo Dvor; **Josipina Mirtič**, gospodinja z Dvora; **Marija Bukovec**, članica kolektiva BOR Dolenjske Toplice; **Marija Irt**, gospodinja z Dvora; **Marija Repar**, gospodinja z Dvora; **Ana Pižem**, invalidska upokojenka z Dvora; **Ivana Hočevar**, gospodinja iz Drašče vasi; **Marija Mencin**, gospodinja iz Drašče vasi; **Marija Nose**, gospodinja iz Drašče vasi; **Franc Pograj**, posestnik iz Poljan.

Aleksander Zupan, Franc Andrejčič, Tončka Rajk, Franc Pavlenič, Janez Mislej, Anton Kraševec, Anton Marolt, Janko Milakovič, Jože Murn, člani kolektiva IMV Novo mesto; **Ludvik Žagar, Ivan Kotar, Slavko Pavlič, Pavel Košir, Vinko Božič, Stane Zalokar**, člani kolektiva ISKRA Novo mesto; **Marija Tisovec, Anton Petje, Jože Hočevar, Peregrin Košir, Ivanka Macedoni, Janez Gornik, Jožica Zupančič, Antonija Dvoraček, Ana Hren, Rudi Omahen, Jože Kozoglav, Stane Kočevar, Alojz Avbar, Milan Fir, Anton Goršin, Martin Doblehar, Anton Ovniček, Alojz Beve, Marjan Osolnik, Marija Zupančič, Ivanka Čuček, Ana Kastelic, Martina Hudelja, Radmila Stojič, Radovan Popovič, Zilka Kratovac, Miro Bavdek, Ljubo Gujančič, Franc Kovačič, Milojko Bučevac, Mirko Zupančič, Jože Krese, Franc Gačnik**, člani kolektiva KRKA Novo mesto; **Jože Bašelj**, posestnik z Gornjega Kamenja; **Jožefa Kukman**, članica kolektiva Sekcije za vleko Novo mesto; **Martin Platan, Jože Dragman, Janez Turk**, člani kolektiva NOVOTEKS Novo mesto; **Leon Bele, Cveto Zupančič, Jože Pavlič, Andrej Mevžek, Bogdan Sitar, Anton Turk, Jože Koračin, Miloš Jevšček**, člani kolektiva OPREMALES Novo mesto; **Anton Srebrnjak**, posestnik z Vel. Slatnika.

Svečana akademija v Dol. Toplicah

24. maja 1942 so bili Italijani prisiljeni zapustiti svoje vojaško oporišče v Dolenjskih Toplicah, ker so partizanske enote v okolici kraja postale vse številnejše in nevarnejše. Čeprav so fišisti od časa do časa še prihajali v Toplice, je bil kraj pravzaprav svoboden in partizani so si lahko nemoteno nabavljali različno opremo in hrano. V spomin na umik Italijanov slave Topličani 24. maj kot krajevni praznik.

Tudi letos so pripravili lepo praznovanje. V nedeljo dopoldne bodo krajevne organizacije Zveze borcev in Socialistične zveze v sodelovanju s šolami na Gornjih Sušicah, v Uršnih selih, v Soteski v Poljanah in Dolenjskih Toplicah položile na spomenike in grobišča vence in cvetje. V vseh teh krajih so pripravili tudi svečanosti s petjem in recitacijami.

V nedeljo dopoldne bo gasilsko društvo izvedlo v Dolenjskih Toplicah mokre vaje, popoldan pa združene šole topliškega področja telovadni nastop in športna tekmovanja v zdraviliškem parku. Nastopilo bo 440 otrok z zletnimi vajami in 4 ekipe v rokometnem tekmovanju.

Na predvečer praznika bo ob 20. uri v Prosvetnem domu v Toplicah svečana akademija. Po slavnostnem govoru bodo nastopili pevci kulturno umetniškega društva Dušan Jereb iz Novega mesta, recitatorji in godba na pihala straške Svobode.

D. G.

Ali se bo v Šentjerneju premaknilo?

Danes zvečer bo v Šentjerneju sestanek predstavnikov družbenopolitičnih organizacij. Dosedanja aktivnost ni v skladu z možnostmi v tem kraju. Upamo, da bo ta sestanek pomenil prelomnico v družbeno političnem življenju Šentjerneja.

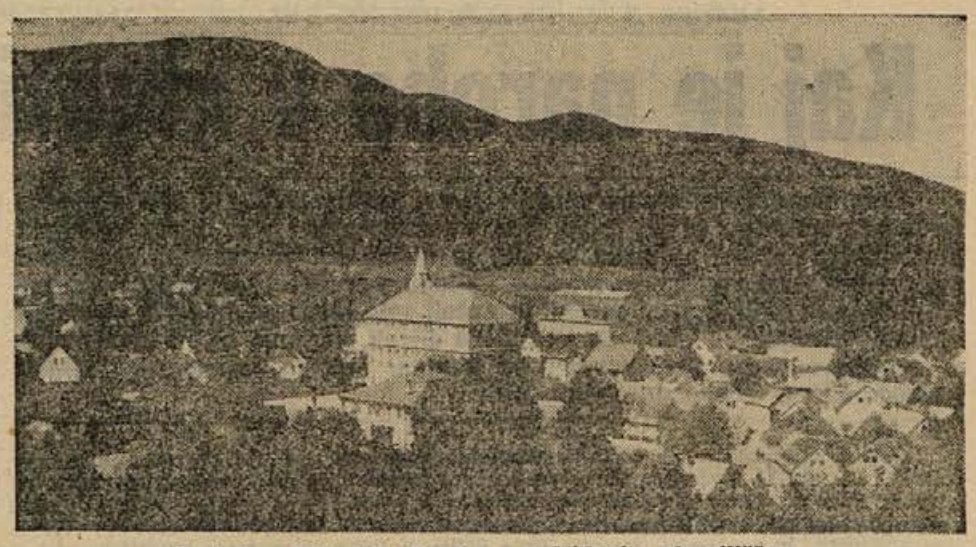

Pogled na Dolenjske Toplice z nadzidanim zdraviliščem

Dolg teden za regulacijski načrt

Regulacijskega načrta, ki ga je novomeška občina obljubila Dolenjskim Toplicam, še vedno ni. To onemogoča gradnjo stanovanjskih in počitniških hiš, čeprav je veliko interesentov. Pred meseci, na zadnjem zboru volivcev, so nam obljubili, da bodo lokacije določene v enem tednu! Na žalost pa še danes ni nobene rešitve. Tako zavlačevanje zelo ovira razvoj zdravilišča in turističnega kraja.

V zadnjem času je dobila organizacija ZB iz Trbovelj dovoljenje za postavitev počitniškega doma za svoje člane. Opeko že vozijo iz Trbovelj.

Dol. Toplice: cesta in camping

Na prvi seji novoizvoljenega turističnega društva v Dolenjskih Toplicah so ponovno izvolili za predsednika tovariša Mirta. Odbor je soglasno sprejel pogodbo turističnega društva z zdraviliščem za čiščenje parkov in pobiranje takse za parkiranje. — Cesta skozi Toplice od mostu dalje še ni asfaltirana in v skrajno slabem stanju. Niti trgovine, niti restavracije, ki sta ob tej cesti, se ne da tako zapreti, da bi bili varni pred nadležnim prahom. Ker prihaja v Toplice vedno več turistov, je treba poskrbeti za primeren camping prostor, kjer si bodo izletniki lahko postavili šotore. Camping bi bil lahko na vzpetini nad Toplicami z lepim razgledom na okolico, ali pa ob Krki, kamor bi predvsem radi prihajali ribiči. Na seji so govorili tudi o prirejanju izletov.

DG.

Utopljenka v Radešci

Pred približno mesecem dni je padla v potok Radešca 20 letna delavka Pepca Muhič iz Meniške vasi, zaposlena v industriji obutve v Dolenjskih Toplicah. Delavka, ki je bila bolj slabotna in ji je bilo večkrat slabo, se je takrat napotila v bližnjo Podhosto k znanki, da bi ji ta spekla torto za materino 60-letnico. Ko se je s kolesom pripeljala do mostu, ji je najbrž postalo slabo in padla je v naraslo Radešco. Dolgo časa so jo povsod iskali brez uspeha, na več krajih so celo nastavili mreže v Krko, če bi jo voda naplavila. Končno so jo pretekli teden v četrtek opazili v vodi med vejevjem. Pokopali so jo 14. maja na topliškem pokopališču.

Dvojna zmaga novomeških pionirjev

V torek je bilo na stadionu Bratstva in enotnosti v Novem mestu pionirsko atletsko tekmovanje novomeške občine. Doseženih je bilo nekaj izvrstnih rezultatov, predvsem po zaslugi novomeških tekmovalcev. V pionirski konkurenci bi Novomeščani lahko zmagali v vseh šestih disciplinah, če ne bi v štafeti nesrečno izgubili palice! V obeh ekipnih konkurencah so zmagali dijaki -atleti novomeške osnovne šole Katje Rupena.

Rezultati — 60 metrov pionirji: Verček (Novo mesto) 7,6, Lenardič 8,1, Zamide 8,2, pionirke: Mesojedec (Novo mesto) 8,7, Plevnik 9,0, Boldan 9,0, 400 metrov — pionirji: Kovačič (Novo mesto) 59,0, Markovič 62,4, Pirc 64,0, 300 metrov — pionirke: Močnik (Novo mesto) 48,2, Mikec 49,6, Močnik D. 49,9, višina — pionirji: Slak (Novo mesto) 150, Kuzma 150, Malič 150, pionirke: Zagorc (Novo mesto) 130, Miklavčič 130, Skrabl 125. Daljina — pionirji: Slak (Novo mesto) 543, Malič 521, Kuzma 485; pionirke: Macedoni (Novo mesto) 423, Boldan 414, Benčina 408, met krogle — pionirji: Velkavrh (Novo mesto) 15,56, Pavlič 14,00, Gorše 13,27, pionirke: Mirtih (Otočec) 9,78, Gutman 9,21, Vidic 9,20, štafeta 4x60 m — pionirji: Šmihel 34,1, Novo mesto 35,4, Žužemberk 35,8, pionirke: Novo mesto 36,4, Šmihel 37,0, Žužemberk 39,0.

Komunalni problemi v Bršlinu

Komunalni nered v Bršlinu najbolj občutijo prebivalci Bršlina in Cegelnic , pa tudi drugi, ki po kakršnihkoli opravkih pridejo tu skozi.

Predvsem mislimo na kos ceste, dolge komaj pol kilometra, od železniške proge do Langerjevega gradu. Danes je to glavna bršlinska ulica, vendar zelo ozka in brez pločnikov za pešce. Kdor pozna razmere na njej, ve, da vozi po njej vsak dan blizu tisoč vozil in kolesarjev in še več pešcev.

Ob dežju je cesta polna blata, v suhem vremenu pa se zaradi gostega prometa prah sploh ne poleže. Cestna uprava je na pot pripeljala ilovico, pomešano z gramozom, kar pa blato in prah še poveča. Kamioni in druga vozila večkrat obrizgajo pešce od nog do glave. Nekateri se temu smejejo, kdor pa to večkrat doživi, se krega in celo joče. Lahko bi vprašali Drenikovo Vero iz Bršlina, kako se je počutila, ko je prvič oblekla novi plašč, za katerega je plačala 40.000 dinarjev, in šla z njim v mesto. Kamion jo je vso obrizgal; razumljivo je, da se je jokajoč vrnila domov.

Bršlinčani smo zahtevali, prosili in ves čas po vojni pričakovali, da bodo cesto v Bršlinu popravili. Prej smo dobivali odgovor, da ni urbanističnega načrta, zdaj pa, da ni denarnih sredstev. Železniški prelaz vse težave še poveča, ker so zapornice lep del dneva spuščene.

Organi občinske skupščine so nas obvestili, da se za Bršlinsko cesto dela načrt. Težko že pričakujemo kakršnokoli rešitev.

Menimo, da bo tudi na Bršlin treba gledati kot na del Novega mesta. Zdi se nam, da se je na to doslej dostikrat pozabljalo. To dokazuje med drugim tudi dejstvo, da obstaja tu ena sama trgovina, da nimamo preskrbe s kruhom, mlekom in zelenjavo, da sploh ne govorimo o šoli, kinu in drugih kulturnih ustanovah.

Nikola Čulum

»BOR« v stiski za reprodukcijski material

Tudi v čevljarski industriji BOR v Dolenjskih Toplicah so bili precej prizadeti ob zadnjih gospodarskih ukrepih. Čeprav so cene za nove proizvode postavili že v lanskem decembru, jim trgovska podjetja skoro dva meseca niso nakazala plačil, ker cene niso bile odobrene od zveznih organov. Tako so bili celo postavljeni pred odločitev: ali nabaviti surovine ali pa izplačati osebne dohodke! Še huje pa je, da surovin niti ni mogoče nabaviti in delajo pravzaprav od dne do dne v strahu, da bodo ostali brez njih. Primanjkuje jim usnja in pomožnega materiala. Pričakujejo, da se bo položaj v prihodnjem mesecu izboljšal, sicer bodo morali ustaviti proizvodnjo.

Za krajevni praznik
DOLENJSKIH TOPLIC

čestita vsem občanom tega področja kolektiv

Čevljarskega podjetja BOR

DOLENJSKE TOPLICE.

Za krajevni praznik Dol. Toplice in okolice

čestitajo vsem prebivalcem tega področja:

- Krajevna skupnost Dol. Toplice,
- Krajevna organizacija ZB Dol. Toplice,
- Krajevni odbor SZDL Dol. Toplice in vse ostale organizacije ter društva.

V Soteski so praznovali

Krajevna organizacija Socialistične zveze Soteska — Polje je v nedeljo, 16. maja, priredila v Soteski proslavo, združeno s kulturno - zabavno prireditvijo. Prireditev, ki je bila posvečena dnevu zmage in 20-letnici osvoboditve, je začel predsednik krajevne organizacije Tone Virant. Potem so nastopili pionirji iz Soteske z recitacijami in domiselno izpeljanimi telovadnimi točkami. Po končanem kulturnem sporedu so se ljudje ob prijetnih zvokih zabavali na lepo organiziranemu pikniku.

S. D.

Novomeška kronika

■ Razstavo vseh vrst perila lahko imenujemo grdo razvado številnih gospodinj v našem mestu, ki obešajo na balkone opravno perilo v skoraj vseh stanovanjskih blokih poleti in pozimi. Take »zastave« (bele in modre, pa rumene in vijoličaste, pa še in še . . .) grdo kazijo pročelja ali pa zadnje strani hiš in hkrati povedo, da se njihovim lastnicam ne ljubi obešati perila na podstrešja, ki so prav v te namene povsod tudi urejena! Po 12. členu odloka o hišnem redu z dne 2. avgusta 1963 je prepovedano prati in sušiti perilo v stanovanju, če je na razpolago pralnica in sušilnica perila. Zdaj, ko se začenja tujski promet, naj hišni sveti opozorijo stanovalce, kje je treba sušiti perilo. Na balkonih hiš, ki so na ogled vsem domačinom in tujcem, prav gotovo ne! Za lepo zunanjo podobo mesta smo odgovorni vsi njegovi prebivalci.

■ Prebivalci stanovanjskih blokov v raznih delih mesta se ponovno pritožujejo, da stanovalci višje ležečih nadstropij stepajo preproge na balkonih in tako pošiljajo smeti na spodnje balkone. Taki nevzgojeni posamezniki morda še ne vedo, da jih lahko pristojni organ kaznuje z denarno kaznijo do 10 tisoč dinarjev, saj kršijo 9. odstavek 12. člena odloka o hišnem redu, ki je bil sprejet 2. avgusta 1963 in še vedno velja! Stepanje preprog in metanje smeti v stanovanja nižjih nadstropij pa — mimogrede povedano — tudi ne prispeva k sožitju stanovalcev v blokih.

■ Da je v Ragovem logu ena samcata klop ostala od vseh neštetih klopi in miz, ki so bile še pred leti v tem naravnem parku, je nezaslišano. Nad tem se pritožujejo tako domačini kot izletniki, ki bi se radi v senci dreves in v zelenju odpočili od vsakdanjega hrupa in vrveža. Vandalizem je morda kriv, da klopi ni več — vsaj nekaj bi pa res morali nuditi upokojencem, materam z otroki in občanom, ki nimajo avtomobilov!

■ Čevljarska delavnica v enem izmed lokalov na vogalu, kjer je bila včasih Dolenčeva masnica, je odprta že od 5. maja in namenjena posebej za ekspresno popravljanje obutve. Za manjša dela lahko stranke počakajo kar v delavnici, pa tudi večja popravila so kmalu narejena. Mojster Vinko Verbič pravi, da ima dovolj dela. Sosednji trgovinici sta še prazni, čeprav ima optik že postavljeno pohištvo. Graver pa se, kot vse kaže, še ni odločil.

■ Restavriranje restavracije Breg se je nekaj zavleklo že v jeseni, ko so bila dela začasno ustavljena, nekaj pa še sedaj, ko so zaradi zamrznjenja cen nastopile težave pri nabavi opreme. Vseeno pa se obnavljanje bliža koncu, tako da bodo gostišče odprli v juniju. Prvi kosi opreme (točilni pult in drugo) že prihajajo, te dni bodo kupili tudi mize in stole za vrt in lopo. V restavraciji Breg, ki bo delala v okviru novomeškega šolskega centra za gostinstvo, bodo postregli tudi z domačimi specialitetami.

■ Odprto pivo so začele točiti kmalu po 1. maju kar tri novomeške restavracije: kolodvorska ga stoči po 150 litrov na dan, prav toliko ribja, v hotelu Kandija pa ga za začetek prodajo 50 litrov. Cene: kolodvorska — veliko 120 dinarjev, malo 75 dinarjev, ribja — veliko 110, malo 66, hotel Kandija — veliko 120, malo 75 dinarjev.

■ Tržnica je bila zadnji ponedeljek zelo dobro založena z zelenjavo in vsemi poljskimi pridelki, ni pa manjkalo tudi stojnic z doma izedano ceneno obutvijo in glinenimi okraski. Jajca so veljala 35 do 38 dinarjev, solata na merice 50 dinarjev, krompir 60 dinarjev, smetana v škodelicah 180 dinarjev, fižol 240 dinarjev kilogram, redkvica v šopkih 40 dinarjev. Veliko je bilo zanimanja za sadike paradižnika in paprike, katere so prodajali po 25 dinarjev.

■ Gibanje prebivalstva: rodila je Elizabeta Kren s Ceste komandanta Staneta 10 — dečka. Ponesrečila sta se: Marjan Kraševec, sin čistilke iz Volčičeve 13, ki je padel z ograje in si poškodoval levo roko in Irena Lakovnik, uslužbenka iz Šolske ulice 6, ki je padla s stola in si poškodovala desno nogo.

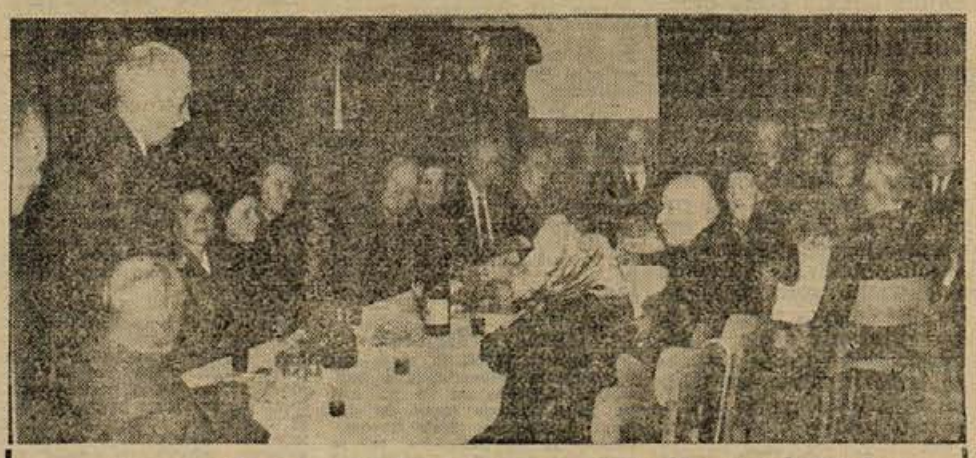

Pogostitev upokojencev, starih nad 80 let

Ob proslavljanju 600-letnice Novega mesta in 20-letnice osvoboditve je društvo upokojencev v Novem mestu pripravilo pogostitev za vse članice in člane stare nad 80 let. Med njimi sta bila tudi dva stara več kot 90 let. Po uvodnem nagovoru predsednika Jožeta Morettija je mešani pevski zbor društva pod vodstvom pevovodje Borisa Savnika zapel nekaj narodnih pesmi, ki so jih poslušalci sprejeli z odobravanjem in ploskanjem, nekaterim udeležencem pa so pesmi privabile tudi solze v oči. Tistim članom, ki se zaradi starosti, bolezni ali oddaljenosti pogostitve niso mogli udeležiti, so poslali pismene čestitke k visokemu življenjskemu jubileju in darila na domove. Vodstvu Ribje restavracije in strežnemu osebju se odbor društva v imenu vseh udeležencev pogostitve najtopleje zahvaljuje za odlično pripravljena jedila in pozornost pri postrežbi.

VINKO SAVNIK

Upokojenci: na izlet na Gorjance!

Društvo upokojencev v Novem mestu obvešča svoje člane, da bo priredilo v ponedeljek, 31. maja, množični izlet na Gorjance. Prijave in predplačila bo sprejemal tajnik društva 24., 25. in 26. maja.

Pekarna in slaščičarna
NOVO MESTO

obvešča potrošnike, da bo

prodajalna kruha v Kandiji

zaprta

zaradi beljenja in pleskanja od 25. do 29. maja 1965.

Potrošnike prosimo, da vzamejo gornje obvestilo z razumevanjem na znanje.

Danes ob 16.30: NOVO MESTO : KARLOVAC

Danes ob 16,30 bo na stadionu bratstva in enotnosti v Novem mestu nogometna predstava leta: reprezentanca Dolenjske, sestavljena iz nogometašev Elana in Bele krajine, se bo v kvalifikacijski tekmi za nastop na letošnjem zletu pomerila z izbrano vrsto Karlovca. Kvalitete gostov ni potrebno posebej poudarjati: dovolj bo, če zapišemo, da se borijo za vstop v drugo zvezno l'go, kjer se zdaj Olimpija bori za najvišje mesto. V vrstah dolenjskih nogometašev bo igral tudi Lemič, standardni član najboljše enajsterice sarajevskega pr. voligaša Železničarja.

Novomeščani in okoličani: ne zamudite tega nogometnega popoldneva!

Nogomet v Soteski

V nedeljo, 9. maja, sta igrala prijateljsko nogometno tekmo Soteska in Žužemberk. Gostje so igrali zelo ostro. Ker gostujoča ekipa ni dopustila streljanja enajstmetrovke in je nešportno odšla z igrišča, je sodnik kljub prejšnjemu rezultatu zaključil tekmo s 3:0 za domače. S. B.

Senovo : Steklar 4:5

V prvenstveni tekmi CNP so pred 300 gledalci gostje iz Rogaške Slatine že v začetku dosegli 2 gola zaradi nepazljivosti domače obrambe. Domači so igrali ležerno, gostje pa borbeno in so ob polčasu vodili s 4:2. V nadaljevanju so domačini dosegli dva lepa gola in izenačili. Ko je vse kazalo, da bo ostalo pri tem rezultatu, so gostje nekaj minut pred koncem dosegli zmagoviti gol. Igra je bila ostra; v tem so nekajkrat prednjačili gostje. Korajža je sodil zadovoljivo. Z. S.

KOMET : ELAN 2:2

Nogometaši Elana v nedeljo niso uspeli premagati ekipe Kometa v Ljubljani. Še več: lahko so celo zadovoljni z neodločenim rezultatom, saj so domači že vodili z 2:0 in šele v zadnjih minutah so Novomeščani izenačili z golom Maksimoviča in Mrvarja.

Brežičani prvi v Celju

Na okrajnem mladinskem prvenstvu dijaških domov v rokometu, ki je bilo preteklo nedeljo v Celju, so zmagali gojenci šolskega centra za blagovni promet iz Brežic, ki so dobili diplomo in spominsko rokometno žogo.

Šahisti v Trebnjem čakajo na sobo

■ Nekdaj izredno delovno šahovsko društvo v Trebnjem zadnje čase ne sodeluje več toliko na prvenstvih in tekmovanjih izven domačega kraja, pa tudi v Trebnjem ni več tiste živahnosti, ki jo je bilo čutiti pred leti. Kje je glavni vzrok? Prav gotovo v tem, da nimajo svojega prostora. Gostišče Grmada je odstopilo prostor, da so lahko organizirali turnir za dosego četrte in tretje kategorije. Tudi sicer šahisti trebanjskega šahovskega kluba igrajo največ v Grmadi. Z nestrpnostjo pa čakajo, da bodo dobili sobo v stari šoli, potem ko se bo ta preselila v nove prostore. To bo nedvomno pozitivno vplivalo na razvoj trebanjskega šaha.

■ Letos še niso dobili niti dinarja! Nekaj sredstev jim je ostalo še od lani, nekajkrat pa so že igrali kar s svojim denarjem. Brez dvoma požrtvovalnost in dokaz privrženosti tej plemeniti igri! Seveda so naredili predračun, ki znaša nekaj čez 100.000 din; obljubo, da bodo denar dobili, pa so slišali šele na zadnji Planinčevi simultanki.

■ Zanimanje za šah je v Trebnjem veliko, zlasti med mladino: mladi šahisti so celo organizirali turnir, a so ga na polovici morali prekiniti, ker niso imeli kje igrati! Včasih so v Trebnjem imeli pionirsko šahovsko šolo, ki jo je uspešno vodil Viktor Poljanšek. Tudi tu je opravil prostor svoje: ker ni bilo prostora, je šahovska šola propadla. V šahovskem klubu zatrjujejo, da jo bodo spet organizirali, brž ko bodo dobili svojo sobo.

■ Šahisti v Trebnjem niso od muh: na simultanki s Planincem, novim slovenskim šahovskim mojstrom, so uspeli enkrat zmagati in trikrat remizirati. To je skoraj tako uspešna bilanca, kot so jo zabeležili v Kočevju in Ribnici, ko so igrali proti Planincu. Znano pa je, da imajo v teh krajih za šah precej bolj ugodne možnosti!

■ Kaj še nameravajo trebanjski šahisti narediti v letošnjem letu? Vsi poudarjajo: če bomo dobili sobo, bo to uspeh, ki mu ni primere v zadnjih letih! Če bodo dobili sredstva, bodo brez dvoma organizirali še kako simultanko in seveda turnir z domačo udeležbo. Če bodo dobili sobo, pa bodo seveda spet začeli z nekoč tradicionalnimi brzoturnirji.

● Velika želja vseh 36 šahistov trebanjskega šahovskega kluba je torej: dobiti svoj prostor za igranje! Sj.

Novi slovenski šahovski mojster Planinc je na simultanki v Trebnjem enkrat izgubil in trikrat remiziral

Nov slovenski rekord Jermana v skoku v daljino

Na področnem prvenstvu v atletiki, ki je bilo na stadionu Bratstva in enotnosti v Novem mestu preteklo soboto, je bilo doseženih nekaj odličnih rezultatov. Najbolj sta se odlikovala 16-letni Janez Penca iz Novega mesta in leto dni mlajši pionir Jerman iz Kočevja, ki je v skoku v daljino celo postavil nov slovenski pionirski rekord. Na atletskem stadionu smo bili še enkrat priče, da smo v dolenjski atletiki izgubili moško in žensko zastopstvo. Večina tekmovalcev je bila namreč pionirjev, ostali so bili mladinci.

Rezultati: tek na 100 m — pionirke: Opeka, Kočevje 14,5, mlajše mladinke: Briški, Kočevje 14,2, mlajši mladinci: Hočevar, Kočevje 12,1, Šlajkovec 12,3, Gutman (oba gimnazija) 12,4, starejši mladinci: Berger, gimnazija 12,1, Franko 12,7, Brezovar (oba vajenska šola) 12,9. 200 m — pionirke: Opaka 31,3, mlajše mladinke: Briški 30,8, 400 m — mlajše mladinke: Plut 71,0, Nemanič (obe ekonomska šola) 73,0, starejše mladinke: Rogelj, ekonomska šola 68,6. 200 m — mlajši mladinci: Hočevar 24,9, Klarič (oba Kočevje) 25,5, starejši mladinci: Marković (ekonomska šola) 25,2. 800 m — pionirji: Lampe (Kočevje) 2.15,6, mlajši mladinci: Smerdu (gimnazija) 2.16,9, Florjančič (vajenska šola) 2.20,0, Marn (gimnazija) 2.20,3. Štafeta 4 x 100 m — mladinci: Kočevje 48,6, Novo mesto 49,5.

Skok v višino — pionirji: Jerman 170, mlajši mladinci: Penca 175, starejši mladinci: Berger 165. Mladinke: Hrastar 133, Strukelj (obe ekonomska šola) 130, Novak (gimnazija) 125. Skok v daljino — pionirji: Jerman 6,12 (slovenski rekord), Lampe (oba Kočevje) 5,19, mlajši mladinci: Penca (gimnazija) 6,05, Klarič (Kočevje) 5,90, Murn (vajenska šola) 5,31, starejši mladinci: Berger 5,85. Met krogle — mlajši mladinci: Velkavrh 12,56, Konda 12,49, Črne (vsi trije osnovna šola) 10,75, starejši mladanci: Smodej 12,49, Pirc (oba gimnazija) 11,69, Florjančič 11,02, člani: Knoll (gimnazija) 14.01, mladinke: Kastrin 9,51.

Met kopja: pionirji: Pavlič 36,87, mlajši mladinci: Konda 38,29, Verček 36,12, Lah (vsi trije osnovna šola) 25,62, starejši mladinci Smodej 39,28. Met diska — Konda 31,85, Guštin 27,00 (vsi trije osnovna šola), starejši mladinci: Pavlič 30,97. Sj.

Brežiški rokometaši prvaki

V nedeljo je bil v Brežicah trojni rokometni program. V tekmi zasavske lige sta se domači Kekec in krmeljska Metalna razšla z neodločenim rezultatom. Vsaka stran je dosegla po 16 golov; najuspešnejši pri domačih je bil Blatnik s 6 goli, pri gostih pa je Kos petkrat zadel mrežo. Kozamernik je sodil dobro.

V tekmi slovenske ženske lige so domačinke odpravile Šiško s 15:12. Močno se je poznala prisotnost Božančičeve, ki je dosegla 7 golov, Molanova jih je dala 5, Mišičeva pa 3. Drnovškova je s 4 goli bila najučinkovitejša pri gostjah. Tekma je bila od vseh treh najlepša, sodnik Salecl pa dober.

Moška ekipa je komaj premagala Medvode, vendar pa je razočarala s slabo igro. 400 gledalcev je bilo nezadovoljnih. Šetinc je dal 10 golov, Knežević 6, Lešnik 4, Avsec 2, Jurišič in Rovan pa po enega. Šetnic II. je branil odlično, Šetinc I. pa je dosogel svoj stoti gol v tem prvenstvu. Šparovec iz Maribora je sodil odlično.

■ RIBOLOV: Na petem sestanku odbora družine so sklenili, da bo vsak novi član moral opraviti izpit iz poznavanja rib in predpisov. Nekateri so namreč lovili zaščitene ribe v prepovedani ribolovni dobi. Na družinskem tekmovanju se bodo pomerili v lovu s plovcem in v talnem ribolovu. 6. junija bodo na sestanku reševali nekatera pereča vprašanja.

O-vič

NERESNOST ALI KAJ DRUGEGA?

Že več časa kaže, da rokometno tekmovanje v medobčinski ligi ne teče tako, kot bi moralo. Borba med dvema favoritoma: novomeškim in črnomaljskim Partizanom, je iz kola v kolo ostrejša, zmagovalec pa še vedno ni znan. Res je, da imajo Novomeščani dve točki naskoka, ki pa jih bodo Črnomaljci najbrž nadoknadili na domačem igrišču v direktnem dvoboju. Odločal bo torej količnik, kajti le zmagovalec bo dobil možnost, da bo prihodnje leto igral v conski ligi. Obe moštvi torej igrata proti vsakemu nasprotniku z vso silo, da bi si tako kar najbolj izboljšali količnik.

Pri tem pa se vsiljujejo nekatera vprašanja, ki lige ne kažejo v najlepši luči. Zakaj ni tekmovalna komisija rešila protesta Novomeščanov v tekmi z Metliko? Protest je vse do spomladanskega dela ležal nekje v predalu, nato pa je prišel iz Črnomlja odgovor, da protesta ta komisija ne more rešiti. Neverjetno! Prav tako bi morala komisija jasno in glasno povedati, ali igrajo vsa moštva v konkurenci ali le nekatera. (Navadno ekipe vojske in E ekipe ne igrajo v konkurenci).

Nenavaden primer pa se je zgodil v nedeljo, 16. maja. Na Loki bi morali biti tekmi Novo mesto : Metlika in Šmihel : Garnizon Črnomelj. Ob določenem času pa ni bilo na Loki ne gostujočih ekip in ne sodnika. Čudno je, da ni bilo sodnikov, ker oni najbrž ne morejo vedeti, ali bo moštvo potovalo na tekmo ali ne. Vedeli bi namreč lahko le v primeru, če bi moštvo odpovedalo tekmo, tega pa ni nihče storil. Čudno je, da niso prišli v Novo mesto Metličani. Pri Partizanu zdaj mislijo takole: kaj pa če so se dogovorili s Črnomljem, ker je bila na ta način tekma registrirana le s 5:0, sicer pa bi bila razlika verjetno večja. Zdaj, ko gre za vsak gol, se res lahko dogajajo čudne stvari. V Novem mestu se tudi boje, da ne bi tekme Črnomelj : Novo mesto sodil eden od domačinov, ki bi lahko pomagal domačim rokometašem.

V odločilni tekmi, ki bo na sporedu v nedeljo, bi bilo torej najboljše poklicati sodnika iz najbližje tekmovalne skupnosti (v tem primeru iz Brežic); tekmovalna komisija bi s tem oprala s sebe vsak sum. Borba za točke in gole je pač nepopustljiva: v nedeljo bo treba dobrega sodnika, ker gre za vak gol!

Novo mesto in Šentjernej: prvaka

Pretekli četrtek je bilo v Novem mestu tekmovanje osnovnih šol novomeške občine. Fantje so se pomerili v nogometu, dekleta pa v rokometu. V nogometu je Novo mesto v borbi za prvo mesto premagalo Vavto vas z 1:0, z enakim rezultatom pa je Šmihel premagal Mirno peč v borbi za tretje mesto. Šentjernej in Dolenjske Toplice sta si razdelili preostali dve mesti. Tudi v ženski konkurenci je sodelovalo 6 ekip: v finalu so rokometašice iz Šentjerneja ugnale Novomeščanke z 2:1. Tretje so Dolenjske Toplice, četrti Šmihel, peta Mirna peč in šeste Stopiče.

Športni dan ekonomske šole

V soboto so imeli dijaki novomeške ekonomske šole svoj zadnji letošnji športni dan. Razen v odbojki, košarki, rokometu in atletiki so se pomerili tudi v vajah za zlet bratstva in enotnosti. Ob spremljavi glasbe je 176 dijakov lepo izvajalo vaje, do zleta pa bo potrebno še malo več elegance in skladnosti. V rokometu so dopoldanci igrali neodločeno s popoldanci, v košarki so višji letniki premagali nižje, v ženskem rokometu je 4. b premagala 1. a z 1:0, 4. b pa je zmagala tudi v odbojki.

Črnomelj A : Črnomelj B 60:69

V prvenstveni rokometni tekmi medobčinske lige je preteklo nedeljo Črnomelj premagal svojo B ekipo s 60:9. V. Lozar je dal 21 golov, Šimec pa 17. Vrga je sodil zadovoljivo.

L. V.

Ribnica : Dobrepolje 26:18

V prvenstveni tekmi LCL je v Ribnici domače moštvo premagalo goste pred 350 gledalci in po odlični igri s 26:18. Bartol iz Kranja je sodil dobro. Domači so v 9 minuti povedli s 4:3 in vodstvo obdržali do konca ter premagali favoriziranega nasprotnika. Številnejša publika je zaradi lepih in hitrih kombinacij tokrat prišla na svoj račun. V predtekmi B ekip istih moštev so bili tudi uspešni domačini.

FR. LESTEK

Medconsko tekmovanje v Kopru

Na četrtem medconskem tekmovanju, ki je bilo pretekli teden v Kopru, je šest domov tekmovalo v rokometu, odbojki, atletiki, šahu, namiznem tenisu in kulturnem programu. Zmagal je Tolmin pred Koprom, Kranjem, Mursko Soboto, Novim mestom in Celjem.

Brestanica : garnizon Cerklje 3:1

Ekipa Brestanice, ki tekmuje v drugi slovenski ligi, je v prijateljski tekmi premagala garnizon iz Cerklj s 3:1 (14, — 10, 9, 14). Tekma je bila 9. maja v počastitev dneva zmage. V lepem vremenu in ob precejšnjem številu gledalcev so domačini pokazali bolj slabo igro. Igrali so tudi brez kapetana Isteniča. Gostje so se dobro upirali, saj so osvojili set, z bolj razgibano igro pa bi lahko še enega. Sodnik Šolač ni imel težkega dela. Z. S.

ZDRAVNIK VAM SVETUJE

Človek in sonce

Da je sonce vir življenja, je že dolgo znano. Izreden pomen sončnih žarkov na vse živo je še vedno v ospredju človekovega zanimanja. V dobi, ko človek stopa v vesolje, še toliko bolj.

Svetloba sonca je sestavljena iz spektralnih barv, ki jih vidimo včasih na nebu kot mavrico. Svetloba mavrice sije od rdeče preko ostalih do vijoličaste. To je le vidni del sončnega sevanja. Pod rdečo barvo so še infrardeči žarki, ki učinkujejo toplotno, nad vijoličasto barvo pa ultravijoličasti, ki učinkujejo kemično. Sončna svetloba pa je močno odvisna od ostalih vremenskih razmer, ker ni vseeno, če je nebo zastrto z oblaki, če je v zraku dosti vlage, prahu in drugih primesi. Dnevna svetloba in svetloba v senci je indirektna ali odbita ter razpršena sončna svetloba, direktna sončna svetloba pa je le tam, kamor sonce neposredno posije. Čimbolj je zrak čist, čimbolj pravokotno padajo žarki na zemljo in čimvišje smo, bolj močan je vpliv sonca.

Infrardeči žarki nas grejejo. Ti povzročajo, da nam je na soncu toplo. Od njih se segrevajo vsi predmeti na zemlji. Svetlobni žarki obsijejo predmete s svetlobo, da jih vidimo. Ultravijoličasti žarki kemično delujejo na vse in povzročajo v naši koži tvorbo temnega pigmenta, zaradi česar porjavimo. Poleg tega se pod vplivom teh žarkov ustvarja v naši koži iz posebne snovi vitamin D, ki preprečuje rahitis. Brez tega vitamina zbolimo, posebno mali otroci. Dalje povzročajo isti žarki sproščanje histamina v koži, kar spet sproži razširitev žil lasnic in koža zato pordeči. Če se nevajeni sonca predolgo sončimo, dobimo močne opekline z vročino in mrzlico. Lahko pa dobimo tudi sončarico, ki nastopi zaradi pregrevanja organizma s sončnimi žarki in ima za posledico nezavest, krče, v lažjih primerih pa glavobol, nemir, nepravilno dihanje in občutek tesnobe ter slabosti. V nekaterih težjih primerih pride tudi do smrti. Premočna svetloba ob morju in v gorah na snegu lahko povzroči kratkotrajno slepoto zaradi bleščanja, zato so tam nujna dobra temna očala. Sploh so vplivi sonca zaradi čistoče zraka v gorah in zaradi odboja od morja ob morju neprimerno močnejši kot drugod, kar je treba upoštevati.

Če nam je vse to znano, potem se ne bomo skrivali pred soncem. Pa tudi dojenčku in otroku sploh ga bomo privoščili. Samo, kot pri vsaki stvari, je tudi tu potrebno paziti, da ne bo naenkrat prehud vpliv sonca, nanj se je potrebno počasi navajati. Vsak dan dalj časa pustimo, da sije na nas. Prav nič ne bo škodovalo, če se prej namažemo s kremo za sončenje in če smo v gorah in na morju, če nataknemo protisončna očala. Ne bodimo nestrpni, pa bomo zdravi in zagoreli!

Dr. B. O.

Kegljavke iz Kočevja: šeste v Sloveniji

Po zgraditvi štiristeznega kegljišča so bile članice kočevskega kluba prve, ki so začele resno skupno trenirati. Že po nekaj letih so dosegle posameznice lepe uspehe v slovenskem merilu. Brez dvoma pa je do sedaj največji uspeh uvrstitev med 8 najboljših klubov v Sloveniji. Na kegljišču Maksa Perca so bile pete, v Kranju drugo, v Mariboru in Celju pa sedme. Skupaj so podrle 9248 kegljev, kar je zadostovalo za šesto mesto. Le malo so zaostale za četrtimi in petimi. Začele so dobro, tudi v drugem delu so obdržale rezultate, vendar to ni zadostovalo za višjo uvrstitev. Manjka jim še tekmovalne rutine in izkušenosti, pa tudi kondicija ni najboljša. Anidolškova je podrla povprečno 409 kegljev, Šercerjeva 404, Marinčeva 387, Trpinova 375, Ocepkova 371 in Henigmanova 364. Skupno povprečje je 385 kegljev. Po teh rezultatih se vidi, da so v stalnem napredku in da bodo že prihodnje leto posegle v višja tekmovanja, posebno še, ker so pogoji na obnovljenem kegljišču zelo dobri. Nujno pa bo treba poskrbeti za centralno kurjavo, ker zdaj zaradi slabega ogrevanja delo kluba pozimi ne napreduje.

A. Arko

ŠAH

Novak – prvak Sevnice

Te dni se je končalo prvenstvo posameznikov sevniške občine v šahu. Nepričakovano, a zasluženo je med 21 igralci zmagal Novak z 18 točkami. Sledi: Timer 16,5, Cerjak in Brelih 15,5, Maurer, Gačnik, Debelak 14, Stopar, Resnik 10,5, Zelič, Šribar, Znidaršič 10, Korošec 8, Drstvenšek, Žuraj 7,5, Harlander 7 itd.

Najboljši so dobili četrto kategorijo, pripravljajo pa tudi turnir za dosego tretje kategorije, kjer bo predvidoma sodelovalo 14 igralcev. D. B.

Novo mesto : Celje 4:4

Dvoboj dveh gimnazij v šahu se je pretekli četrtek končal neodločeno z dvema zmagama in štirimi remiji na vsaki strani. Stokanović in Kobe sta zmagala, Sporar, Skube, Uhan in Krošelj so razdelili točke s Celjani, Picek in Mali sta položila orožje. Po enakovredni igri so se torej šahisti gimnazij iz Novega mesta in Celja v Novem mestu razšli z rezultatom 4:4.

Tatovi kokoši v Šentjerneju

V noči od 11. na 12. maj so več gospodarjem v Praprečah pri Šentjerneju zmanjkale kokoši, purani in piščanci, ki so jih pri preiskavi ocenili na 43 tisoč dinarjev. Vse kaže, da so se s pernatimi živalcami mastili Cigani.

Spet vlom na Mirni

Pravo smolo ima trgovska poslovalnica Grič na Mirni, v katero so v noči od 12 na 13. maj spet vlomili. Tatovi so odnesli za 220.000 dinarjev raznega blaga. Preiskava je v teku.

Dolenjska – Borac 5:2

Generalka nogometašev pred kvalifikacijsko tekmo s Karlovcem nas ni popolnoma prepričala. Dolenjska reprezentanca je namreč na trenutke igrala res dobro, pa je zato večkrat precej popustila. Ne bi se ji smeli pripetiti spodrsljaji, kot so se ji pretekli torek, ker jih bodo namreč Karlovčani prav gotovo znali dobro izkoristiti. Opazen pa je določen napredek: od prve tekme Novomeščanov in Črnomaljcev ob začetku sezone pa do danes so oboji že precej napredovali, kar se kajpak še bolj vidi pri najboljših. Borac je držal korak le v prvem polčasu, nato pa so reprezentantje igrali praktično le v polovici gostov, v zadnjih minutah pa sploh samo še v njihovem 16 metrskem prostoru. Kranje je dosegel prva dva gola, Žunič pa naslednje tri. Gostje so le dvakrat izenačili: na 1:1 in 2:2, kar je tudi pomenilo rezultat polčasa. Za konec še postava izbrane enajsterice: Žunič I. (Retelj), Žunič II., Davutović (Englaro), Murn, Weiss I., Peekas, Frfolja, Maksimović, Weiss II., Žunič III, Kranjc. — Mrzlak je sodil zanesljivo in avtoritativno.

Tudi kmetijci na tekmovanju

Podobno tekmovanje kot za domove je bilo tudi tekmovanje kmetijcev v Murski Soboti, ki so se ga udeležili tudi športniki iz grmske kmetijske šole. V posameznih panogah so bili sicer uspešni, v skupnem točkovanju pa so le morali priznati premoč ostalih in so zasedli zadnje, tretje mesto.

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Tedenski koledar

Petek, 21. maja — Dan letalstva
Sobota, 22. maja — Milan
Nedelja, 23. maja — Željko
Ponedeljek, 24. maja — Cvetko
Torek, 25. maja — Roj. dan maršala Tita
Sreda, 26. maja — Dragica
Četrtek, 27. maja — Volkašin

ZAHVALE

Mnogo prerano, v 65. letu je končal življenjsko pot naš ljubljeni mož, oče, brat, svak in stric

JOŽE TEŽAK

iz Dragomlje vasi.

Iskreno se zahvaljujemo gasilski četi iz Dragomlje vasi, pevcem, sosedom za poslovilne besede in vsem, ki so ga spremili na zadnji poti, mu poklonili vence ter nam pismeno ali osebno izrazili sožalje. **Žalujoči: žena Ana, sinova Tine in Ivan z družino, hči Marija z družino in ostalo sorodstvo.**

Ob bridki izgubi naše nepozabne žene in mame

AIBINE STEH

roj. Zupančič iz Hruševca,

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili do njenega zadnjega počivališča ter vsem, ki so jo obsuli s tako lepim cvetjem. Hvala vsem sosedom, ki so ji nesebično pomagali v času njene bolezni in nam stali ob strani v tako težkih trenutkih. Nadalje se zahvaljujemo organizaciji ZB Straža, godbi Svobode Straža, govornikoma, ki sta se od nje poslovila, tov. Francki Franko in tov. Ivanu Virantu, delovnemu kolektivu Cankarjeve založbe, Opekarne Zalog in Kurilnice Novo mesto. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči: mož Franc, hčerka Albina z družino in sin Božidar z družino

ČESTITKE

Dragi Anici in Ivanu Kostanjšku iz Brežic želijo na novi življenjski poti obilo sreče Tilka, Jože in Irenca.

☆

Dragemu bratu **Alojziju Mrzelu** iz Vel. Gabra, ki služi vojaški rok v Sarajevu, želi za njegovo devetnajsto pomlad vse najlepše sestra **Anica z možem Stanetom.**

☆

Lesarjevi mami iz Vinic želijo za 60. letnico rojstva in njen praznik vse najlepše in še na mnoga leta sin France z ženo Rozko, Micka z možem ter vseh pet vnučkov, ki ji pošiljajo koš poljubčkov.

☆

Skrbnemu možu in očetu **Antonu Kočjažu** iz Forsterjeve 8 želijo za njegov 65. rojstni dan vse najlepše, predvsem pa zdravja žena **Marija in hčerki Mimi in Kristina z možem Stanetom.**

PREKLIC

Ana Brezar s Hmeljčiča 10, Mirna peč, preklicujem, kar sem pisala o učiteljicah v Karteljevem in se jim zahvaljujem, da so odstopile od tožbe.

MALI OGLASI

PRODAM dobro ohranjen Fiat 600. Ogled vsak dan po 14. uri. Stane Pustavrh, Žabja vas, montažno naselje, Novo mesto.

PRODAM 3 m³ suhih hrastovih desk, debelih 4 cm. Naslov v upravi lista (468/65).

UGODNO PRODAM dobro ohranjeno ročno dvigalo, mlina za sadje na električni motor in nov sod (11 hl). Anton Golob, Sela 3 pri Šentjerneju.

PRODAM štiri košnje nemške detelje na rastilu (13 arov). Jože Pipan, Brod 6, Novo mesto.

PRODAM dve košnji nemške detelje na rastilu, na Selih pri Zajčjem vrhu 7, Stopiče. Ogled 23. maja od 15. ure dalje. Rezka Pavlin.

KUPIM mlin za sadje. Jožefa Hribar, Vel. Lipje 21, Žužemberk.

IŠČEM opremljeno sobo v Novem mestu. Plačam dobro. Naslov v upravi lista (469/65).

SOBO, kuhinjo in vrt na lepem kraju, 15 minut od železniške postaje Semič, Bela krajina, dam v najem upokojencema brez otrok. Zglasite se takoj po prejemu tega oglasa pri Rauhu, Semič 59, pri predoru!

MLADA ZAKONCA iščeta stanovanje v centru Novega mesta ali v bližnji okolici. Najemnino plačata za tri leta vnaprej ali dasta nagrado. Naslov v upravi lista (467/65).

POMOČ v gospodinjstvu iščem za dvakrat tedensko. Naslov v upravi lista (465/65).

GOSPODINJSKO pomočnico, vajeno vsaj delno kuhe, sprejmemo. Plača dobra. Dr. France Lokar, Moše Pijade 6, Ljubljana.

13. MAJA 1965 sem izgubila od Grma do Hotela Kandija denarnico z večjo vsoto denarja. Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne na upravo Dolenjskega lista (473/65).

POROČNE PRSTANE po zadnji modi izdeluje zlatar, Gosposka štev. 5, Ljubljana.

ZDRAVILIŠČE ROGAŠKA SLATINA — Želodčni katar, čir na želodcu in dvanajsterniku ter katar debelega črevesa zdravite z uspehom s prirodnim zdravilom rogaškim »Donat« vrelcem. Zahtevajte ga v svoji trgovini, te pa ga dobe v Novem mestu pri Trgovskem podjetju HMELJNIK telefon 21-129 in STANDARD — telefon 21-158.

UGODNO PRODAM malo rabljen pralni stroj znamke »Alba Sygnus 2« s centrifugo. Črnomelj, Pod smreko 6/7.

PRODAM dobro ohranjeno spalnico. Naslov v upravi lista (475/65).

POCENI PRODAM stroj za pobiranje zank. Naslov v upravi lista (476/65).

ŽELIM SPOZNATI simpatično dekle, najraje učiteljico, ki ima smisel za glasbo in veselje do izletov. Pišite na šifro: »Slika zaželjena, poštno ležeče Šentjerneja«.

KINO

Brod na Kolpi: 22. in 23. V. angleški film »V soboto zvečer, v nedeljo zjutraj«.

Crnomelj: 21. in 23. V. italijanski barvni film »Afrodita, boginja ljubezni«. 25. in 26. V. švedski film »Žene čakajo«.

Dol. Toplice: 22. in 25. V. italijanski film »Volare«.

Kočevje — »Jadran«: 21. do 23. V. ameriški barvni film »Levs«. 24. do 25. V. jugoslovanski film »Lito valovito«. 25. do 26. V. ameriški barvni film »Razbitina ladje Mary«.

Kostanjevica: 23. V. francoski film »Uzda na vratu«. 26. V. francoski film »Austerlitz«.

Metlika: 22. in 23. V. angleški film »Usodna Cigankа«. 26. in 27. V. jugoslovanski film »Moški«.

Mokronog: 22. in 23. V. francoski film »Greh mladosti«.

Novo mesto — »Krka«: od 21. do 24. V. angleški film »Peklenska fregata« (Billy Budd).

Predgrad: 23. V. italijanski film »Lepi Antonio«.

Ribnica na Dol. 22. in 23. V. italijanski film »As asov«.

Sevnica: 22. in 23. V. jugoslovanski film »Operacija Ticians. 26. V. sovjetski film »Dan štirinajsti«.

Sodražica: 22. in 23. V. jugoslovanski film »Nevarna pot«.

Stara cerkev: 22. in 23. V. jugoslovanski barvni film »Karolina Reška«.

Straža: 22. in 23. V. španski barvni film »Mati, poslušaj moje pesmi«.

Trebnje: 22. in 23. V. francoski film »Dekle v izložbi«.

GIBANJE PREBIVALSTVA

Iz novomeške porodnišnice

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Kobe iz Dolenjih Sušic — Faniko, Tončka Banko s Prevol — Eriko, Martina Repše iz Šentjanža — Božo, Jožefa Kotar iz Skovca — Jožico, Stanislava Kočevar iz Rožanca — Mirka, Alojzija Fiorjančič iz Gornjih Ponikev — Rajka, Ana Cimermančič z Gornje Težke vode — Jožico, Ana Saje iz Straže — Mira, Ana Gorše iz Bubnjarcev — Ivana, Vida Golobič iz Bršlina — Jolando, Antonija Šelič iz Podzemlja — Mirjano, Natalija Gnidovec iz Praproč — Ferdinanda, Jožefa Murn iz Trebče vasi — Darinko, Pepca Stepan iz Ravnac — Mirka, Nevenka Košale iz Vrbine — Karmen, Ivanka Kunšek iz Dolnjih Orel — Cvetko, Štefka Plut s Šel pri Jugorju — Vido, Marija Rataj iz Mirne — Jožico, Terezija Pečnik iz Ribjeka — Marjetko, Tončka Udvanc iz Ostroga — Albina, Amalija Tomanič z Griča — Tomaža, Antonija Brulc iz Gornjega Kronova — Štefko, Marija Bačar s Hriba — deklico, Zlatka Kump iz Vavte vasi — dečka, Amalija Gregorič iz Mokronoga — dečka, Albina Saje iz Šmihela — deklico, Boža Borštnar s Pugleda — deklico, Ivanka Suklje iz Trnovca — deklico, Marija Jerina iz Metlike — deklico, Zofija Podlogar iz Šentjanža — dečka, Vida Rifelj iz Lešnice — deklico, Mihaela Hočevar iz Pušča ve — deklico, Pepca Tome iz Dragatuša — deklico, Marija Cetinski iz Šentjerneja — dečka, Antonija Turk iz Brusnic — deklico.

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v novomeški bolnišnici: **Jože Vrana,** ključavničar iz Ljubljane, je padel s kolesa in si poškodoval glavo, levo ključnico in prsni koš; **Vincenca Zupančiča,** delavca iz Grželje vasi, je napadel bik in mu poškodoval prsni koš in desno roko; **Anton Vraničar,** upravnik iz Čuril, je padel s kolesa in si poškodoval glavo; **Francu Mikliču,** delavcu iz Gornjega Karteljeva, je hlod padel na palec leve roke;

Razpis za sprejem učencev v rudarskem šolskem centru RTH Trbovlje

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA TRBOVLJE-HRASTNIK, Rudarski šolski center razpisuje prosta učna mesta

za 13 učencev kovinsko strojne stroke

za 12 učencev elektro stroke in

za 40 učencev rudarske stroke.

Vsi mladinci, ki želijo nadaljevati šolanje za navedene poklice, morajo biti v koledarskem letu 1965 stari najmanj 15 let in dokončati 8 razredov osemletne šole. Mladince, ki se želijo vključiti v rudarsko šolo, sprejmemo tudi z nedokončano osemletno šolo, imeti morajo najmanj pet razredov. Šolanje za vse tri poklice traja tri leta. Pred sprejemom v šolo bodo vsi zdravniško pregledani

Prošnje, kolkovane s 50 dinarjev državne takse, sprejemamo do 30. junija letos. K prošnji mora biti priloženo:

a) zadnje šolsko spričevalo,
b) izpisek iz matične knjige,
c) potrdilo o stalnem bivanju (samo kandidati, ki stanujejo izven Trbovelj),
č) potrdilo, da sprejemajo otroški dodatek, in
d) mnenje šole (samo za kovinarje in električarje).

V času šolanja prejemajo učenci redno nagrado od 10.800 do 14.000 dinarjev in dodatno prednostno nagrado, ki pa je odvisna od prizadevnosti posameznika. Učenci izven Trbovelj imajo možnost stanovati v internatu, kjer je stanovanje brezplačno. V internat sprejemamo samo učence rudarske stroke.

Rudarski šolski center RTH TRBOVLJE

Licitacija za prodajo avtomobila

Zdravstveni dom Novo mesto razpisuje licitacijo za prodajo avtomobila znamke »Land Rover« v voznem stanju in avtomobila znamke DKW—kombi. Licitacija bo 22. t. m. ob 8. uri za družbeni sektor, ob 9. uri pa za privatni sektor, če ne bo kupcev iz družbenega sektorja.

ZAHVALI ZVEZE SLEPIH

Namesto venca na grob pokojne mame Dušana Čiče je poklonil Zvezi slepih **Anton Pleničar** iz Novega mesta 5.000 dinarjev. Iskrena hvala!

Namesto venca na grob očeta Ludvika Bencika je kolektiv **Šolskega centra za gostinstvo Novo mesto** poklonil Zvezi slepih 5.000 dinarjev! Iskrena hvala!

Vabilo na posvet komitentov KOMUNALNE BANKE v Novem mestu

Upravni odbor Komunalne banke Novo mesto

sklicuje

POSVET

komitentov banke za soboto, 22. maja 1965 ob 9. uri v prostorih Doma kulture (Kino Krka) Novo mesto. Na posvetu bomo razpravljali o problemih kreditiranja investicij ob izvajanju kreditne politike v letu 1965 in o gospodarskem pomenu novega zakona o bankah in kreditnih poslih.

Zaželeno je, da se posveta udeležijo poleg direktorjev in računovodij gospodarskih organizacij tudi predsedniki delavskih svetov ter ostali, ki se zanimajo za gornje razprave.

RUDNIK RJAVEGA PREMOGA ZAGORJE

razpisuje

vpis učencev v Rudarski šolski center za poklic

kvalificiranega rudarja kopača.

Pogoji: uspešno dokončan vsaj 5. razred osnovne šole;

starost 15 do 16 let;

fizično in duševno zdrav.

Učenje traja tri leta.

Ugodnosti: brezplačna oskrba (stanovanje v internatu, hrana, pranje perila, šolske potrebščine);

redne in pridnostne nagrade.

Predvpis začne takoj, medtem ko je **glavni vpis od 15. junija do 15. septembra.** Učenci iz predvpisa imajo prednost pri glavnem vpisu. Za glavni vpis je treba predložiti zadnje šolsko spričevalo, rojstni list in zdravstveno knjižico.

Razpis sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine Trebnje

Upravni odbor Sklada za zidanje stanovanjskih hiš občine Trebnje razpisuje po sklepu seje z dne 14. maja 1965

NATEČAJ

za posojila za novogradnje in adaptacije na območju občine Trebnje v letu 1965:

za novogradnje — individualni graditelji 18,000.000 din, od tega tranša za leto 1966 4,000.000 din;

za adaptacije 4,000.000 din, od tega tranša za leto 1966 1,000.000 din,

za udeležence NOV za novogradnje in adaptacije 6,000.000 din, od tega tranša za leto 1966 1,000.000 din;

za stanovanjske zadruge — za novogradnje 7,000.000 din, od tega tranša za leto 1966 4,000.000 din.

Maksimalni rok vračanja posojila je 20 let, najnižja obrestna mera 2 %, minimalna lastna udeležba 50 % od predračunske vrednosti del.

Pismeni ponudbi je treba priložiti do vključno 15. junija 1965 pri Skladu za zidanje stanovanjskih hiš občine Trebnje v zapečateni kuverti, na kateri mora biti označeno »NATEČAJ«.

Pismeni ponudbe je treba priložiti:

lokacijsko ali gradbeno dovoljenje za novogradnje,

dokazilo o dodelitvi ali lastništvu zemljišča,

načrt s predračunom za novogradnje, za adaptacije, skico s popisom del in njihovim predračunom,

potrdilo o zaposlitvi in višini mesečnih prejemkov odnosno potrdilo o višini pokojnine (za zasebne graditelje), stanovanjske zadruge pa predložijo prepis registracije in prepis pravil.

SKLAD ZA ZIDANJE STANOVANJSKIH HIŠ OBČINE TREBNJE

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.15, 6.00, 7.00, 8.00, 12.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.30, 22.00. Pisan glasbeni spored od 5.00 do 8.00 ure.

PETEK, 21. MAJA: 8.05 Iz zgodb nordijskega junaka Edward Grieg: Peer Gynt — I. in II. suita. 9.25 Pihalna godba Paul Davalle. 10.15 Mariborski komorni zbor p. v. Rajka Sikoška poje skladbe Herberta Svetela. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Jože Colnarič: Vzgoja vinogradniških strokovnih kadrov. 12.30 Uvertura in drugi odlomki iz Thomasove Mignon. 14.35 z Beethovnom od bagatele do variacij. 15.30 Leonard Warrer poje ameriške mornarske pesmi. 15.45 Novo v znanosti. 18.15 Revija slovenskih pevcev zabavnih melodij. 20.00 Zvočni mozaik. 20.40 Radio in glasba. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.10 Za ljubitelje jazza.

SOBOTA, 22. MAJA. 8.05 Dvajset minut s slovenskim oktetom. 9.25 Mladi glasbeniki glasbenih šol pred mikrofonom — Glasbena šola Moste. 9.45 Četrtura z zabavnim orkestrom RTV Ljubljana. 10.15 Glasbeni sejem. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Dr. Leon Kocjan: Pomen zatiranja tuberkuloze pri kokoših. 12.30 Dva češka virtuoza Mirka Pokorná in violinist Josef Suk. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Nastopata Pevski zbor Svobode iz Starega trga pri Ložu in Slava Klavora iz Maribora p. v. Jožeta Gregorca. 17.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov. 18.15 Odlomki iz Gluckove opere Ifigenija na Tavridi. 18.45 S knjižnega trga. 20.00 V Soboto zvečer. 21.00 Zaplešite z nami. 22.10 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 23. MAJA: 8.00 Mladinska radijska igra A. Marodić: Nenavaden pes. 9.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — I. 10.00 Se pomnijite, tovariši... Andrej Kovač: Odložite orožje. 11.40 Nedeljska reportaža. 12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — II. 13.30 Za našo vas. 14.00 V svetu opernih melodij 16.00—19.00 Nedeljsko športno popoldne. 20.00 Naš nedeljski sestanek. 21.30 Iz slovenske simfonične glasbe. 22.10 V plesnem ritmu z orkestri — Al Gioia, Billy May, Ernest Tomlinson in Ray Anthony.

PONEDELJEK, 24. MAJA. 8.05 Jutranji zabavni zvoki. 8.55 Za mlade radovedneže — Pomladna setev. 9.25 Mladinskim delovnim brigadam. 10.15 Pisan orkestralni intermezzo. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Janez Verbič: Siliranje spomladanske krme. 12.30 Chopin v izvedbah poljskih pianistov. 14.05 S poti po slovanskih deželah. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Zborovske skladbe in priredbe narodnih težaškega skladatelja Ubalda Vrabca. 18.15 Zvočni razgledi. 18.45 Svet tehnike — dr. Milorad Mladjenović: Nič novega v mikro svetu. 20.00 Izbrali smo za vas. 22.10 Lepe melodije.

TOREK, 25. MAJA. 8.05 Ansambel Vilije Petriča in trio Avgusta Stanka. 9.25 Dva prizora iz drugega dejanja opere Ero z onega sveta Jakoba Gotovca. 10.15 Glasbeni sejem. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Jaka Ferjan: O kakovosti plemenskih merjascev. 12.30 Iz koncertov in simfonij. 14.35 Pet minut za novo pesmico. 15.30 V torek nasvidenje. 17.05 Koncert po željah poslušalcev. 18.15 Pol ure z majhnimi zabavnimi ansambli iz studia 14. 20.00 Majhen recital klarinetista Alojza Zupana. 20.20 Radijska igra Rolf Schneider: Slovo od Sundheima 22.10 Melodije za lahko noč.

SREDA, 26. MAJA. 8.05 Glasbena matineja. 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb: Tri pravljice severnoameriških črncev. 9.10 Slovenske narodne pesmi. 10.45 Človek in zdravje. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Oto Muck: Ugodna zrelost pridelkov za pašo, silažo in seno. 12.30 Odlomki iz opere Istrska svatba Antonia Smareglia. 14.35 Kaj in kako pojo mladi pevci pri nas in po svetu. 15.30 Slovenske vokalne instrumentalne skladbe in fragmenti iz operet in spevoiger. 17.05 Slovenska glasbena ustvarjalnost po osvoboditvi IV. oddaja: Vdor sodobnih skladateljskih prijemov v slovensko glasbeno tvornost. 18.15 Iz fonoteke Radia Koper. 20.00 Poje zbor KUD Slava Klavora iz Maribora p. v. Jožeta Gregorca. 20.40 Aleksander Borodin: Knez Igor, radijska priredba opere. 22.10 Popevke se vrstijo.

ČETRTEK, 27. MAJA: 8.05 Jutranji zabavni zvoki. 9.45 Domače pesmi in napevi. 10.15 Glasbeni sejem. 11.15 Nimaš prednosti! 12.05 Kmetijski nasveti — Inž. Milovan Zidar: Namakalne naprave v hmeljarstvu na našem Agrokombinatu. 12.30 Prizori in razpoloženje, kot jih slika mojster Vivaldi. 14.05 Popularni operni spored z našimi opernimi pevci. 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Pihalna godba RTV p. v. Jožeta Privška. 15.40 Literarni sprehod J. M. Arguedes: Poslednji ples. 18.15 Odskočna deska 29 oddaja. 18.45 Jezikovni pogovori. 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Izročilo XX stoletja Boris Pasternjak. 22.10 Popevke za lahko noč.

RADIO BREŽICE

ČETRTEK, 20. MAJA: 18.00 — Šolska oddaja: Ob dnevu jugoslovanskega vojnega letalstva. 18.30 — Obvestila. 18.35—19.30 Izbrali ste sami — glasbena oddaja.

NEDELJA, 23. MAJA: 10.30 — Poročila iz naše komune — Ob dnevu Uprave državne varnosti — Kaj vsebujejo programi krajevnih skupnosti (Pišece, Bizeljsko — analiza) — Turistična rubrika — mnenja drugih — Za naše kmetovalce — Domače viže — Magnetofonski zapisek: Obisk v tovarni pohištva Brežice — Pogovor s poslušalci — Obvestila in spored naših kinematografov. 13.05 — Občani čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 25. MAJA: 8.00 — Kaj veš o pionirski organizaciji? (direkten prenos). 20.00 — Dan mladosti — Glasbena oddaja ob dnevu mladosti — Literarni utrinki: Predstavljamo vam Damjana Vahna — Od torka do torka v brežiškem kinu — Športni komentar — Obvestila.

DOLENJSKI LIST

LASTNIKI IN IZDAJATELJI: občinski odbori SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: Tone Gošnik (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, France Grivec, Miloš Jakopec, Marjan Moškon, Jožica Teppey in Ivan Zoran

IZHAJA vsak četrtek — Posamezna številka 40 din — Letna naročnina 1200 din, polletna 600 din; plačljiva je vnaprej. Za inozemstvo 2400 din — Tekoči račun pri podružnici NB v Novem mestu: 606-11-608-9 — NASLOV UREDNIŠTVA IN UPRAVE: Novo mesto, Glavni trg 3 — Poštni predal 33 — Telefon 21-227 — Rokopisov in fotografij ne vračamo — TISKA Časopisno podjetje DELO v Ljubljani